

รู้จักโลกคนงาน อ่านจดหมายข่าวออนไลน์

แรงงานปริทัศน์

LABOUR REVIEW NEWSLETTER VOL.34 NO.390 MARCH 2020 ปีที่ 34 ฉบับที่ 390 มีนาคม 2563

ภาพ <https://board.postjung.com/>

- หลายฝ่ายแรงงานเสนอ สปส.เพิ่มสิทธิมาตรการช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากโควิด-19
- องค์กรแรงงานใน-นอกระบบ เสนอมาตรการเยียวยาผลกระทบจากโควิด-19
- คำตัดสินของศาลฎีกาในคดีที่เกี่ยวกับการเลิกจ้างด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจ
- หลายเครือข่ายร่วมวันสตรีสากล เสนอแก้ รรณ. : เพิ่มสิทธิผู้หญิง
- เสริมสร้างโลกทัศน์วันสตรีสากล 2020 : บทบาทสตรีในบริบทสังคม เศรษฐกิจและการเมือง
- สรุปภาวะการทำงานของประชากร เดือนกุมภาพันธ์ 2563

มูลนิธิอารมณ พงศ์พจน์

AROM PONGPANGAN FOUNDATION-LABOUR RESOURCE CENTRE

ก่อตั้งปี 2526 (Establishment on 1983)

51/109 ซอยงามฉวี ถ.พหลโยธิน ต.คลองหนึ่ง อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี 12120 โทรศัพท์ 0-2516-1589 โทรศัพท์/โทรสาร 0-2516-1071

51/109 Soi Ngamchawee Road.Tambon Khlong Nung, Amphoe Khlong Luang, Pathum Thani 12120, Thailand

Tel.0-25161589 Tel. / Fax 0-25161071, E-mail : apfirc@hotmail.com, apfirc@gmail.com

วัตถุประสงค์ มูลนิธิอารมณ พงศ์พจน์	THE OBJECTIVE OF AROM PONGPANGAN FOUNDATION-LABOUR RESOURCE CENTER
1.เพื่อให้การช่วยเหลือด้านการศึกษา เผยแพร่ความรู้ ทั้งทางด้านวิชาการและประสบการณ์ การฝึกฝนอบรมแก่ลูกจ้าง ตลอดจนเผยแพร่สารคดีเกี่ยวกับวิชาการด้านแรงงาน การแรงงานสัมพันธ์ และการพัฒนาแรงงาน	1.Promote the study on labour issues, dissemination of information, exchange of experiences on organizing and campaigning for industrial democracy, training workers on labour relations and formation of labour unions.
2.เพื่อให้การช่วยเหลือด้านกฎหมายและสวัสดิการ แก่ผู้ใช้แรงงาน	2. Support for legal aid and struggle for workers' rights and welfare and better working conditions.
3.เพื่อจัดตั้งสถาบันการค้นคว้า ให้ผู้ใช้แรงงานได้ทำการค้นคว้า เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าและความมั่นคงของผู้ใช้แรงงาน	3. To establish a research institute for promotion of workers' education and social awareness to encourage their participation in development of the welfare and solidarity among workers.
4.เพื่อร่วมมือกับองค์กรแรงงานและสถาบันอื่นๆ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมแรงงาน ทั้งนี้ไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง	4.Cooperation with others labour organizations and institutions which pursue similar objectives.
5.เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมพัฒนา สื่อมวลชนประเภทต่างๆ เพื่อประโยชน์แก่ผู้ใช้แรงงานและสาธารณชน	5.To promote knowledge and understanding as well as media development participation for the benefits of workers and the public in general.

วัตถุประสงค์ การจัดทำจดหมายข่าวแรงงานปักษ์ออนไลน์

“แรงงานปักษ์ออนไลน์” เป็นจดหมายข่าวออนไลน์ของมูลนิธิฯ กำหนดออกเดือนละ 1 ฉบับ เพื่อรายงานความเคลื่อนไหวขององค์กรแรงงาน สถานการณ์แรงงานสำคัญในรอบเดือน และเผยแพร่บทความที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้แรงงานส่วนรวม

As a labour foundation, we publish a monthly journal for workers called 'Labour Review' to report on worker movement and give some analytical reviews on current labour issues. Interested one may leave questions or subscribe 'Labour Review' via apfirc@hotmail.com

คณะผู้จัดทำเนื้อหา : รศ.ดร.นาพร อติวานิชยพงศ์ นางสาววาสนา ลำดี นายชฤทธิ์ มีสิทธิ์ นางสาวสุธิดา ลีนคำ

คณะออกแบบจัดทำรูปเล่ม : voicelabour มูลนิธิพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

สนับสนุนโดย : มูลนิธิฟรีดริค เอแบร์ท

voicelabour.org
สื่อสารแรงงาน สร้างสรรค์สังคม

แรงงานปักษ์ออนไลน์ จัดทำขึ้นโดยมิได้มุ่งหวังผลกำไร เพื่อประโยชน์แห่งสังคมโดยรวม ร่วมสนับสนุนการจัดทำโปรดอนเงินเข้าบัญชี มูลนิธิอารมณ พงศ์พจน์ บัญชีออมทรัพย์ ธนาคารไทยพาณิชย์ สาขาตรีเพชร เลขที่ 006-2-40890-1 หรือ ธนาคารกรุงเทพ สาขาซอยพิวเจอร์รังสิต เลขที่ 026-0-91018-7 (กรุณาแนบสำเนาส่งมายังมูลนิธิฯ ด้วย)

บทบรรณาธิการ

แรงงานปักษ์ออนไลน์ฉบับที่ 43 (390) ประจำเดือน มีนาคม 2563 พบกันในสถานการณ์ภัยพิบัติจากโรคระบาดที่แพร่กระจายไปทั่วโลก โดยยังไม่ทราบว่าการระบาดจะขึ้นสู่จุดสูงสุดและลดลงเมื่อใด เป็นอีกครั้งหนึ่งที่ธรรมชาติได้เตือนเราว่าต้องให้มนุษย์ควบคุมและใช้ประโยชน์จากธรรมชาติได้มากเพียงใด ก็จะมีสักวันหนึ่งที่ธรรมชาติจะกลับมาเอาคืนเพื่อสร้างสมดุลให้โลกนี้อีกครั้ง

สถานการณ์โรคโควิด-19 ในประเทศไทย ช่วงในเดือนกุมภาพันธ์ถึงต้นเดือนมีนาคมหยุดนิ่งจนได้รับคำชมจากต่างประเทศ แต่กลับมีอัตราการแพร่ระบาดพุ่งขึ้นสูงผิดปกตินับจากกลางเดือนมีนาคม เป็นต้นมาตามที่ได้รับรู้กันแล้ว มาตรการหนึ่งที่รัฐนำมาใช้คือการออกพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน(พ.ร.ก.ฉุกเฉิน) ตั้งแต่ 26 มีนาคม 2563 เป็นต้นมาเพื่อหวังยับยั้งการแพร่ระบาดของเชื้อโรค โดยพ.ร.ก.ฉุกเฉินนี้ให้อำนาจรัฐบาลควบคุมเสรีภาพของประชาชนในเรื่องต่างๆ เช่นการเดินทาง การชุมนุมในที่ต่างๆ การเผยแพร่ข่าวสาร ฯลฯ

ในขณะนี้ก็มีเสียงเรียกร้องให้ประชาชนให้ความร่วมมือกับรัฐ จนถึงขนาดว่าหากใครมีความเห็นวิพากษ์วิจารณ์นโยบายของรัฐในเรื่องการ

แก้ไขปัญหาต่างๆ จะกลายเป็นพวก “มือไม่พาย เอาเท้าราน้ำ” และไม่ฟังข้อเสนอการแก้ปัญหาเชิงนโยบายที่มาจากพรรคฝ่ายค้านหรือประชาชนกลุ่มอื่นๆที่ไม่ใช่ฝ่ายสนับสนุนรัฐ เช่นมีการตั้งคำถามว่าขณะนี้ถึงเวลาหรือยังที่รัฐบาลควรปรับเปลี่ยนงบประมาณของบางหน่วยงานที่ไม่จำเป็นต่อชีวิตประชาชน มาระดมเพื่อแก้ปัญหาด้านการรักษาผู้ติดเชื้อและการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจก่อน แทนที่จะเรียกร้องเอาเงินบริจาคจากประชาชน ทั้งนี้ โรงพยาบาลหลายแห่งเช่น โรงพยาบาลธรรมศาสตร์ได้มีการระดมเงินจากศิษย์เก่าและประชาชนทั่วไปจัดทำโรงพยาบาลสนามและพัฒนาหน้ากากสะท้อนไอน้ำ ในขณะที่ภาครัฐกลับเกิดกรณีมีคนใกล้ชิดผู้บริหารกักตุนหน้ากากอนามัยเพื่อส่งออกขายต่างประเทศในราคาแพงโดยไม่มีการสืบสวนลงโทษ

นอกจากนี้ก็มีข้อกังวลว่าการออกพ.ร.ก.ฉุกเฉินจะมีการฉวยโอกาสควบคุมการเคลื่อนไหวของฝ่ายที่ไม่ชอบรัฐบาล ทั้งนี้คงจำกันได้ว่าเมื่อปลายเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนมีนาคมเกิดกระแส Flash Mob ที่นำโดยนิสิตนักศึกษาและนักเรียนทั่วประเทศอย่างต่อเนื่อง เป็นปรากฏการณ์การเคลื่อนไหวทางการเมืองครั้งใหญ่หลังการรัฐประหาร 2557 นับเป็นโชคคิของรัฐบาลแต่เป็นโชคร้ายของ

ระบอบประชาธิปไตยที่เกิดโรคระบาดโควิด-19 ทำให้ไม่สามารถคงกระแสดังกล่าวไว้ได้ ยิ่งเมื่อรัฐบาลออกพ.ร.ก.ฉุกเฉินก็ยิ่งน่ากังวลว่าพ.ร.ก.นี้จะไม่เพียงออกมาเพื่อสกัดกั้นการแพร่เชื้อโควิด-19 แต่จะเป็นการควบคุมเสรีภาพในการแสดงออกทางการเมืองและตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลไปด้วย

ขบวนการเคลื่อนไหวของแรงงานก็พลอยซบเซาไปด้วยเพราะกิจกรรมหลายอย่างต้องถูกงดไป มีหน้าซ้ำแรงงานทุกกลุ่มคือผู้ได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจโดยตรงอย่างรุนแรง งานรณรงค์วันสตรี

สากล 8 มีนาคมที่นำเสนอในแรงงานปรัศน์ฉบับนี้ คงจะเป็นงานเคลื่อนไหวออกสู่ท้องถนนงานสุดท้าย ในขณะที่งานวันแรงงานสากล 1 พฤษภาคมต้องถูกยกเลิกไป

สุดท้ายนี้ขอให้ทุกท่านมีความสุขภาพแข็งแรง แคล้วคลาดจากโรคระบาดและร่วมกันคิดต่อไปว่าในสถานการณ์เช่นนี้เราจะทำอะไรได้บ้าง?

บทความ 1

COVID-19 : บทสนทนา กับผู้ค้าข้างทางรายหนึ่งย่านสีลม

กฤษฎา ธีระโกศลพงศ์

นักวิชาการอิสระ

เมื่อวันก่อน ผู้เขียนได้ประชุมทางไกลกับเครือข่ายพี่ ๆ ที่ทำงานด้านแรงงาน ทั้งพิพิธภัณฑสถานไทยและมูลนิธิฟรีดริค เอแบร์ท จึงชักชวนให้เขียนบทความสั้น ๆ เกี่ยวกับแรงงานนอกระบบและแรงงานข้ามชาติ ผู้เขียนจึงนั่งคิดทบทวนว่าจะทำข้อเขียนขนาดสั้นจากความรู้สึกและปัญหาของแรงงานนอกระบบในกลุ่มของผู้ค้าข้างทาง จึงโทรศัพท์ติดต่อผู้ค้าข้างทางคนหนึ่งย่านสีลม และผู้เขียนใช้เวลาสนทนนานกว่า 1 ชั่วโมง เกี่ยวกับสถานการณ์ในเวลานี้และผลกระทบจากโรคระบาด COVID-19 ที่เกิดขึ้นต่อผู้ค้าข้างทาง

ข้อเขียนนี้ จะเล่าเรื่องโดยจัดลำดับประเด็นพร้อมกับอธิบายความเห็นของผู้เขียน ซึ่งเป็นข้อมูลจากการโทรศัพท์สนทนากับผู้ค้าข้างทางในย่านสีลม เหตุที่รู้จักส่วนตัวเพราะเคยมีประสบการณ์จากการเก็บข้อมูลวิจัยเกี่ยวกับการค้าอาหารข้างทางของโครงการวิจัยเรื่องหนึ่งในช่วงก่อนหน้าที่ COVID-19 จะแพร่ระบาดหนักขนาดนี้ในประเทศไทย ซึ่งผู้ค้าข้างทางต้องเผชิญทั้งฝุ่น PM 2.5 ที่เป็นความเสี่ยงและอันตรายทางสุขภาพ รวมทั้งความตื่นตระหนกจากการราดยิงที่นครราชสีมา ส่งผลให้ขาดความไม่มั่นใจในการดำรงชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะคนไทยแต่รวมถึงคนต่างชาติที่มาท่องเที่ยวและซื้ออาหารข้างทางในบริเวณสีลม ถือว่า ผู้ค้าข้างทางไม่เพียงแต่เผชิญความเสี่ยงทางอาชีพและการทำงานอันที่จริงแล้วตกอยู่ภายใต้ความเปราะบางเชิงโครงสร้างและความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจในรูปแบบของ precarious work ทั้งนี้การประกันสังคม (Social insurance) ตามฐานการคุ้มครองทางสังคม (Social protection floors) ที่องค์การแรงงาน

ระหว่างประเทศ (ILO) เสนอตั้งแต่ปี ค.ศ. 2010 ไม่เพียงพอดต่อการรับมือผลกระทบที่เกิดขึ้นเหล่านี้ได้ในระยะยาว และยามวิกฤติก็บรรเทาผลกระทบได้ในระยะสั้นเท่านั้น

ผู้เขียนจึงขอย้ำว่า ชีวิตของแรงงานใน future of work ต้องพิจารณาความเป็นไปได้ของการจัดเตรียมรายได้พื้นฐานถ้วนหน้า (Universal basic income) แบบให้เปล่าและไม่มีเงื่อนไขใด ๆ แต่เวลานี้ ระบบการบริหารแรงงานและการพัฒนาสังคมของไทยยังเน้นที่กลุ่มคนเปราะบางและยากจน แต่ขาดทัศนวิสัยการมองการณ์ไกล ส่งผลให้ความเปราะบางเชิงโครงสร้างทางเศรษฐกิจจนกระบวนเป็นประเด็นที่ภาครัฐมองไม่ถึงและศักยภาพทางปฏิบัติก็ยังเป็นไปไม่ได้ ทั้งนี้ผู้เขียนสนับสนุนความคิดของ Guy Standing ที่ชี้ให้เห็นว่า การคัดกรอง (Means test) พบว่าระบบอาจขาดประสิทธิภาพ ระบุไม่ถูกว่าใครคือกลุ่มที่ควรได้รับความช่วยเหลืออย่างแท้จริง และมีต้นทุนการบริหารจัดการที่สูงกว่าการลงทุนให้แบบถ้วนหน้า ดังนั้นข้อเสนอของ UBI จะเป็นหลักประกันรายได้ที่แท้จริง และทุกคนที่มีความเสี่ยงไม่มากนักที่จะว่างงานหรือขาดรายได้โดยไม่ทันตั้งตัว เพราะไม่มีใครคาดการณ์ได้ว่าระบบทุนเสรีนิยมใหม่จะปรับตัวต่อไปอย่างไรแน่นอนว่าแรงงานอาจไม่ต้องมาเสริมสร้างและพัฒนาทุนมนุษย์เพื่อให้แข่งขันกับปัญญาประดิษฐ์ หุ่นยนต์ และฐานข้อมูลขนาดใหญ่ เพราะอันที่จริงแรงงานต้องตกอยู่ภายใต้ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ (Power Relations) ใน

รูปแบบของงานและการทำงานใหม่ที่ไร้ซึ่งอำนาจการต่อรอง กลายเป็นเพียงวัตถุที่ไร้ชีวิตและมีมูลค่าที่ไม่แตกต่างจากรถเข็น ทางเท้า ถนน เสไฟฟ้า หรืออาจทำให้มีมูลค่าที่ต่ำกว่าก็เป็นไปได้

การเริ่มต้นประเด็น ต้องปรับความเข้าใจกับผู้คนในสังคมไทยต่อมุมมองผู้ค้าข้างทางก่อน เนื่องจากคนส่วนใหญ่กำลังใช้มุมมองการเป็นผู้บริโภคและผู้ให้บริการสาธารณะและโครงสร้างพื้นฐานของเมือง ส่งผลให้ภาพดั้งเดิมของการค้าขายข้างทางที่เรียกอย่างคุ้นเคยว่า "หาบเร่แผงลอย" ถูกมองว่ากีดขวางทางเท้า ทำให้บริเวณโดยรอบสกปรก สร้างความไม่เป็นธรรมต่อผู้ค้าที่ต้องเข้าพื้นที่ขายหรือเหตุผลอื่น ๆ ข้อกล่าวหาเหล่านี้ไม่อาจปฏิเสธได้อย่างเต็มปากเต็มคำ เพราะปรากฏให้เห็นทั่วไปตามสื่อออนไลน์ทางสังคม ทั้งที่จริงควรพิจารณาว่า การจัดการปัญหาเหล่านี้ควรทำอย่างไร ระหว่างการเชื่อมั่นที่ปัจเจกบุคคลให้รับผิดชอบกันเอง หรือเชื่อมั่นที่กลไกของรัฐสำหรับการจัดการ ซึ่งเป็นเรื่องที่ถูกเถียงกันมาครั้งแล้วครั้งเล่าไม่จบสิ้น ด้วยเหตุที่รัฐพยายามทำให้ประชาชนทั้งที่เป็นผู้ค้าขัดแย้งกับผู้สัญจรทางเท้าและผู้บริโภค โดยตั้งอยู่บน

ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ เพื่อหลีกเลี่ยงการกระทบทางตรงกับผู้คนที่ทั้งสองกลุ่ม รวมถึงอาจมีตัวแสดงทางที่มองไม่เห็นทำให้รัฐบาลไม่สามารถตัดสินใจเชิงนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหา จึงเรียกได้ว่าเป็นสถานะที่กลืนไม่เข้าคายไม่ออกของผู้นำทางการเมืองมาทุกยุคสมัย

<https://board.postjung.com/>

วัตถุประสงค์ของข้อเขียนนี้ ไม่ได้ต้องการถกเถียงเรื่องการมีแผงลอยหรือไม่มี เพราะต้องการสะท้อนให้เห็น "ความเดือดร้อนและทุกข์ยากของแรงงานไม่เป็นทางการหรือนอกระบบ" (Informal worker) ที่ไม่มีมาตรการรองรับในระยะยาว ซึ่งการสมัครใจเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 40 ก็ถือว่าสิทธิประโยชน์หรือสวัสดิการแรงงานต่ำกว่ามาตรฐานขั้นต่ำของความมั่นคงทางสังคมตามอนุสัญญาฉบับที่ 102 ของ ILO เพราะการเป็นนอกระบบในมุมมองของการบริหารแรงงานโดยภาครัฐไทย เพื่อกำหนดกำลังแรงงานออกเป็นสองกลุ่ม แต่มองไม่เห็นความสลับซับซ้อนที่เกิดขึ้นในรูปแบบการจ้างงานใหม่ที่ยพยายามทำให้แรงงานออกนอกภาคในระบบนอกระบบมากขึ้น ดังนั้น การออกแบบระบบการคุ้มครองทางสังคมถ่วงหน้าจึงมีความสำคัญต่อแรงงานนอก

ระบบ เพราะครอบคลุมตลอดทุกกลุ่มคนและทุกช่วงวัย

จากภูมิหลังชีวิตของผู้ค้าคนนี้ เคยเป็นแรงงานรับจ้างที่แผงหนังสือมา 10 ปีกว่า และเป็นลูกจ้างทำงานอย่างเต็มที่ด้วยน้ำพักน้ำแรงเพราะมีคุณแม่เป็นพลังเติมเต็มในชีวิต จนสามารถเก็บออมเพื่อซื้อบ้านพักอาศัยได้ในจังหวัดนนทบุรี เวลานั้นผู้ค้ายังไม่แต่งงานและพยายามอดทนต่อการทำงานที่แสนลำบาก ทำงานทุกวันไม่มีวันหยุด ได้รับค่าจ้างวันละ 300 บาทในช่วงที่อดีตนายกรัฐมนตรี ทักษิณ ชินวัตร บริหารประเทศ ซึ่งผู้ค้าบอกว่าค่าจ้างจำนวนเท่านี้ในเวลานั้นถือว่าเยอะมาก เพราะอาหารเพื่อบริโภคได้ในราคาจานละ 20-30 บาทต่อมื้อ แต่แผงหนังสือที่ผู้ค้าขายในปัจจุบันได้เลิกกิจการไปนานแล้ว และบัดนี้อาคารที่ตั้งก็อยู่ระหว่างการรื้อถอน

ผู้ค้าคนนี้ตั้งใจทำงานถวายชีวิตให้นายจ้างที่เป็นเจ้าของแผง ขายได้เท่าไรก็เก็บเงินส่งให้นายจ้างทุกวัน และรับเงินเป็นค่าจ้างรายวัน ไม่มีเงินพิเศษตามร้อยละของยอดขายแต่ละวัน แต่ระหว่างนั้นผู้ค้ารู้สึกมีความหวังว่าจะได้เป็นเจ้าของแผงหนังสือ เพราะนายจ้างรับปากว่าจะยกแผงหนังสือนี้ให้ผู้ค้าเมื่อลูกสาวของเขาสำเร็จการศึกษา ระยะเวลากว่า 10 ปีผ่านไป กล่าวได้ว่า ผู้ค้าถูกนายจ้างโกหกมาโดยตลอด ให้ความหวังโดยไม่ใช้สัญญาใจ จนเวลาต่อมาผู้ค้าไปเล่าให้เพื่อนของนายจ้างฟังเรื่องนี้ ซึ่งเป็นผู้ประกอบการร้านทำผมและเสริมสวยในบริเวณใกล้เคียง เขาช่วยเจรจาและไกล่เกลี่ยให้กับเจ้าของแผงหนังสือ แต่ไม่ประสบความสำเร็จทั้งที่ผู้ค้าช่วย

ทำงานชดใช้หนี้สินให้กว่าสามแสนบาทแล้ว อย่างไรก็ตาม ผู้ค้ากล่าวอีกว่าเวลานั้นเป็นยุคทองของหนังสือการ์ตูน นักเรียนที่มีครอบครัวฐานะทางเศรษฐกิจดี สามารถซื้อได้ครั้งหนึ่งเป็น 10 เล่ม เพราะเล่มละ 25-35 บาท ทั้งยังชี้ให้เห็นว่าตั้งแต่ที่มีคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีใหม่มาแทนที่ ส่งผลให้กิจการประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ได้รับผลกระทบตาม แผลงค่าที่เคยขายได้แต่เดิมก็ไม่ได้อีกต่อไป รวมถึงพฤติกรรมการอ่านหนังสือของเด็กก็อ่านบนอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์แทนหนังสือที่เป็นเล่มกระดาษ

ชีวิตของผู้ค้าเริ่มเปลี่ยนแปลงเมื่อครั้งที่ตัดสินใจแข่งกิจการแผงอาหารประเภทหนึ่งต่อจากผู้ค้ารายเก่าที่ขายแล้วไม่ประสบความสำเร็จ ผู้ค้าเห็นโอกาสจากความล้มเหลวของผู้ค้าอาหารรายนั้นที่ทำแบบเดิมซ้ำ ๆ ไม่ปรับปรุงสูตรอาหารให้ดีขึ้นตามคำติชมจากผู้บริโภค หลังจากนั้น ผู้ค้าเริ่มต้นจากศึกษาวิธีการปรุง พัฒนาสูตร และต่อยอดให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ ที่สำคัญคือการรับฟังคำติชมจากผู้บริโภคมาโดยตลอด จนผู้ค้ามั่นใจแล้วว่าเวลานี้ อาหารที่ผู้ค้าทำขายสามารถออกงานต่าง ๆ ตามโรงแรมได้ ไม่ว่าจะเป็นงานเลี้ยงสังสรรค์ งานพิธีสมรส เป็นต้น แม้ว่าการสนทนากับผู้ค้าช่วยเป็นกระบอกเสียงที่สำคัญให้แก่ผู้ค้ารายอื่น ๆ ในบริเวณนี้ และเป็นภาพที่สะท้อนให้เห็นปัญหาเชิงโครงสร้างที่รัฐไม่สามารถจัดการชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีและมุ่งสูงงานที่มีคุณค่าให้แก่แรงงานนอกระบบได้ แต่ผู้ค้าถือเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบทางรายได้ไม่มากนัก ด้วยเหตุที่ผู้ค้าเก็บออมเงินจนซื้อบ้านในราคาที่สามารถเข้าถึงได้ไว้มาก่อน

ส่งผลให้ไม่มีภาระรับผิดชอบทางครอบครัวที่หนักหนาและไม่มีหนี้สิน นอกจากนี้ สามีทำงานมีรายได้ อีกทั้งจากการว่าจ้างงานช่วงฝีมือเป็นชิ้นงาน แต่กลับไม่ได้แสดงให้เห็นว่าผู้ค้ามีหลักประกันความมั่นคงทางชีวิต การทำงาน และรายได้ที่มั่นคง

ผู้ค้าพยายามเล่าผลกระทบของโรคระบาด COVID-19 ที่เกิดขึ้นต่อผู้ค้ารายอื่นในบริเวณนั้น สถานการณ์ ดังที่ COVID-19 ส่งผลให้บริษัทใหญ่แห่งหนึ่งในย่านนี้ ปรับให้พนักงานร้อยละ 70 ทำงานที่บ้าน (work from home) ก่อให้เกิดผลกระทบต่อรายได้ของผู้ค้าข้างทางบริเวณนั้นลดลง ย้อนกลับไปที่วัตถุดิบที่ลงทุนในแต่ละวันก็ลดลงไปประมาณร้อยละ 20-25 ขณะเดียวกัน รายได้ก็ลดลงไปประมาณร้อยละ 25 เช่นกัน บัดนี้ต้องคอยลุ้นช่วงเช้าและช่วงเที่ยง ถ้าช่วงเช้าขายได้น้อย ต้องลุ้นอีกที่ว่าช่วงเที่ยงจะขายได้หรือไม่ มากหรือน้อยเพียงใด ขณะที่ผู้ค้าและสามีต้องออกจากที่พักก่อน 5:00 น. ช่วยกันตั้งแผงค้าเวลา 6:00 น. และเก็บแผง 15:00 น. จะเห็นได้ว่า ผู้ค้าใช้เวลาทำงานที่ใครก็ตามเห็น 9 ชั่วโมงต่อวัน แต่ยังไม่แนบรวมเวลาจัดเตรียมวัตถุดิบ เดินทางไปทำงาน และจัดเตรียมแผงในแต่ละวัน นอกจากนี้ ผู้ค้าลดวันทำงานให้น้อยลง จากเดิมขายสัปดาห์ละ

5 วัน คือ วันอังคารถึงวันเสาร์ แต่บัดนี้เปลี่ยนมาขายเพียงสัปดาห์ละ 4 วัน เนื่องจากการค้าขายข้างทางที่เป็นอาชีพอิสระขึ้นอยู่กับหลายปัจจัยที่ผันแปรและมีความเสี่ยงที่หลายกรณีขาดมาตรการรองรับ ได้แก่ ผลกระทบทางสุขภาพภูมิอากาศของฝุ่น PM 2.5 ซึ่งผู้ค้าข้างทางที่อยู่บนทางเท้าและถนนเป็นคนกลุ่มเสี่ยงทางสุขภาพ และการปิดภาคการศึกษาของนักเรียนทำให้ในรอบปีหนึ่งจะขายได้เพียง 8 เดือน และอีก 4 เดือน ต้องรับมือกับความเสี่ยงทางการเงินที่ไม่สม่ำเสมอ

ถัดมา ผู้ค้ายังเป็นเสาหลักของครอบครัว เพราะอาชีพการค้าข้างทางเริ่มต้นจากภูมิหลังชีวิตของผู้ค้า ขณะที่สามีมาช่วยผู้ค้าขายและรับจ้างอิสระเป็นครั้งคราว ผู้ค้าต้องส่งลูกเรียนหนังสือ 2 คน คนหนึ่งอายุ 21 ปี กำลังศึกษาในระดับอุดมศึกษาชั้นปริญญาตรี อีกคนหนึ่งอายุ 15 ปี กำลังจะเข้าศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ก่อนที่จะเกิดโรคระบาด ผู้ค้าตั้งใจให้ลูกชายคนโตทำงาน Part-Time ที่ร้านสะดวกซื้อ แต่ด้วยสถานการณ์เวลานี้ไม่ปลอดภัยต่อชีวิตและสุขภาพ ผู้ค้าจึงให้ลูกของตนพักที่บ้าน ถ้าจำเป็นต้องออกนอกบ้านจะให้พ่อขับ

มอเตอร์ไซด์หรือรถยนต์ไปส่ง เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้รถขนส่งมวลชนสาธารณะ จะเห็นได้ว่าครอบครัวของผู้ค้าค่อนข้างเป็นห่วงเรื่องนี้ จึงทำประกันภัยสำหรับโรคนี้ให้แก่ลูกชายคนเล็ก แต่สมาชิกในครอบครัวอีก 3 คน ยังไม่ได้ทำประกัน เพราะมีค่าใช้จ่าย จึงต้องทยอยทำเรื่อย ๆ ทีละคน

ที่สำคัญ ชีวิตของผู้ค้ามีความเสี่ยงต่อการสัมผัสเชื้อไวรัส COVID-19 แต่ผู้ค้าไม่สามารถเข้าถึงหน้ากากอนามัยเพื่อป้องกันความเสี่ยงนี้ได้ในการดำรงชีวิตประจำวัน ทุกวันนี้ผู้ค้าต้องไปรอซื้อที่ร้านสะดวกซื้อเวลา 9:00 น. และไปต่อแถวรอซื้อสินค้า ซึ่งมีสินค้ามาส่งที่ร้านวันละ 10 แพ็ค (4ชิ้น/แพ็ค) ส่งผลให้ผู้ค้าต้องใช้หน้ากากอนามัย 1 ชิ้นต่อ 3 วัน อย่างไรก็ตาม ผู้ค้าพยายามไม่คิดมากกับสถานการณ์ในเวลานี้ เพราะผู้ค้าทราบดีว่าไม่สามารถควบคุมสถานการณ์นี้ได้ด้วยตนเอง ทางออกที่ดีคือการป้องกันตนเองจากความเสี่ยงให้มากที่สุด โดยเลือกทำชีวิตทุกวันให้ดีที่สุด และไม่ไปคลุกคลีในพื้นที่ชุมชนแออัด รถไฟฟ้าโดยสาร เป็นต้น ขณะที่บทบาทของรัฐบาลและภาครัฐควรมีวิธีการช่วยเหลือที่ชัดเจนและเข้าถึงได้มากกว่านี้ ซึ่งในกรณีของการให้เงินช่วยเหลือก็ไม่ทราบรายละเอียดของโครงการจะต้องทำอย่างไรและเข้าเงื่อนไขหรือไม่

ผลกระทบต่อผู้ค้าข้างทางในฐานะแรงงานนอกระบบแล้ว ยังพบว่า แรงงานรับจ้างได้รับผลกระทบเช่นกัน โดยเฉพาะแผงค้าขนาดใหญ่ที่เป็นรถเข็นขายอาหารและมีโต๊ะนั่งรับประทาน ส่วนใหญ่มีการจ้างแรงงานข้ามชาติ เช่น ร้านขายอาหาร

ประเภทของข้าวมันไก่ บะหมี่หมูแดง เป็นต้น แต่เมื่อนโยบายรัฐให้ร้านค้าและแผงอาหารขายอาหารโดยนำกลับไปปรับปรนที่ร้าน ส่งผลให้ปริมาณของผู้บริโภคลดลง เพราะทำงานที่บ้านและบางส่วนใช้บริการส่งอาหารโดยแอปพลิเคชัน จึงต้องลดจำนวนลูกจ้างลง ตามมาด้วยแรงงานรับจ้างที่เป็นผู้ย้ายถิ่นต้องถูกเลิกจ้าง เนื่องจากบางแผงค้าจ้างแรงงานวันละ 500 บาท แต่อาจมีให้เงินน้อยหรือมากกว่านั้น แต่เมื่อแผงค้าไม่สามารถขายได้ นำไปสู่การลดอัตราการจ้างแรงงานข้ามชาติ แน่นอนว่าแรงงานเหล่านี้ในภาคนอกระบบจะไม่ได้มีการเยียวยาและชดเชยใด ๆ ซึ่งสถานการณ์แย่งชิงกว่าแรงงานข้ามชาติที่ทำงานในสถานประกอบการ ทั้งนี้ ผู้ค้าสังเกตเห็นว่าแรงงานข้ามชาติแผงหนึ่งไม่มาทำงานแล้วกว่าสัปดาห์ จึงคาดว่าเดินทางกลับภูมิลำเนาไปแล้ว เพราะเมื่อไม่มีงานทำย่อมไม่ได้รับค่าจ้าง และไม่สามารถดำรงชีวิตต่อไปได้ ส่วนการเข้ามาทำงานถูกต้องหรือไม่ ผู้ค้าก็ไม่ทราบแน่ชัด แต่เท่าที่ทราบมาแรงงานเหล่านี้มีหนังสือเดินทางและบัตรประจำตัวที่ภาครัฐออกให้

ขณะเดียวกัน แผงค้าขนาดเล็กที่เป็นรถเข็นหรือโต๊ะตั้งก็เผชิญผลกระทบเช่นกัน เพราะโรคระบาด COVID-19 ก่อให้เกิดผลกระทบต่อเนื่องร่วมอาชีพของผู้ค้าในบริเวณนั้น บางกรณีผู้ค้าหลายแผงมีประสบปัญหาทางการเงิน มีการกู้ยืมเงินนอกระบบ มีหนี้สินต้องจ่ายค่าบ้านและรถยนต์เป็นรายเดือน และมีภาระต้องส่งบุตรหลานเรียนหนังสือ มีหน้าซำมีผู้ค้าแผงหนึ่งต้องดูแลลูกเล็กที่ป่วยเป็นมะเร็ง จาก

กรณีดังกล่าว ผู้ค้าขายคนนี้เคยเล่าให้ฟังเมื่อเดือนก่อนว่าได้กำไรวันละไม่ถึงพันบาท ซึ่งยังไม่หักลบต้นทุนแต่ละวัน และต้องเดินทางขายในวันเสาร์ แม้นักเรียนจะมีไม่มากก็ตาม ด้วยเหตุที่การหยุดงานถือว่าวันนั้นขาดรายได้ ในฐานะที่ผู้ค้าเป็นแรงงานอิสระต้องแบกรับความเสี่ยงไม่เหมือนกับลูกจ้างประจำ ที่สำคัญภรรยาของเขาไม่สามารถไปทำงานได้เพราะต้องอยู่ดูแลลูกที่บ้าน หมายความว่า เขาคนเดียวต้องแบกรับภาระทั้งภรรยาและลูกโดยมีการค้าขายทางเป็นอาชีพหลักเพียงอาชีพเดียว แต่รายได้ที่ได้มาแต่ละวันไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย เพราะไหนจะมีค่าครองชีพทั้งครอบครัว ค่าเช่าบ้าน ค่ารักษาพยาบาลและดูแลลูก นี่คือชีวิตจริงของแรงงานนอกระบบ แม้ว่าจะมีผู้ค้าหลากหลายทั้งที่เป็นผู้ค้ารายเก่าและใหม่ก็ตาม แต่ผู้ค้าล้วนแล้วต้องเผชิญความเสี่ยงร่วมกัน

ผู้ค้ากล่าวอีกว่า เวลานี้ไม่มีคำว่าขายดี มีผู้ค้าบริเวณปากซอยบ่นกับผู้ค้าว่าขายไม่ดี ผู้ค้าจึงตอบกลับว่าแล้วกลางซอยเข้าไปขายไม่ดียิ่งกว่าหรือเพราะจริงแล้วการค้าขายไม่ดีเกิดขึ้นมาก่อนหน้าการระบาดของ COVID-19 แล้ว แต่เท่าที่ได้สนทนากับ

ผู้ค้า ส่วนใหญ่กล่าวว่าเศรษฐกิจตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 เหมือนแยกลงไปทุกที และหลายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมาซ้ำ ๆ ทางการเมืองและเศรษฐกิจ ส่งผลทางตรงและทางอ้อมต่อผู้ค้าอยู่เป็นระลอก ๆ ยิ่งกว่านั้น นโยบายของรัฐบาล คสช. และหลังเลือกตั้งใหม่ที่น่าโดยพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ไม่สามารถจัดการปัญหาการค้าข้างทางหรือหาบเร่แผงลอยได้อย่างชัดเจน แม้ดูเหมือนจะมีความพยายามแต่ก็ไม่เป็นผล โดยส่วนตัวเชื่อว่ามีตัวแสดงที่มองไม่เห็นคอยกำกับเรื่องนี้ เหมือนกับผู้ค้าบางคนก็คิดเช่นเดียวกันและเคยสะท้อนออกมาให้ อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนค่อนข้างชอบคำที่ รศ.ดร. นฤมล นิราทร ใช้ในบทความชิ้นหนึ่งที่น่าเสนอที่การประชุมวิชาการที่ NIDA เมื่อ 2 ปีก่อน โดยเรียกการจัดการของกรุงเทพมหานครในกรณีนี้ว่าเป็นความคงเส้นคงวาซึ่งเกิดขึ้นมาตลอดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2516 ที่ใช้ทั้งมาตรการเข้มงวดและผ่อนปรนสลับกันไปมาแต่ไม่ชัดเจนใด ๆ

ดังนั้น ผู้เขียนจึงสนับสนุนว่าควรปฏิรูปการบริหารภาครัฐของกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะรูปแบบของการกระจายอำนาจที่ท้ายที่สุดแล้วก็ยังเหมือนการรวมศูนย์อำนาจ ถ้ารูปแบบจะดีหรือไม่ให้พิจารณาจากการกำหนดและตัดสินใจเชิงนโยบายและคำนึงถึงผลประโยชน์สาธารณะของทุกฝ่ายหรือไม่ นอกจากนี้ ยังเคยถามกับผู้ค้าข้างทางและชาวบ้านในเขตพื้นที่นั้น ๆ ทราบก็แต่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครคือใคร แต่ไม่ทราบว่าในคณะผู้บริหารกรุงเทพมหานครมีใครบ้าง รวมทั้งผู้อำนวยการเขตในเขตที่พักอาศัยและที่ทำงานอยู่คือใคร ซึ่งอาจดูเหมือนเรื่องตลกขบขัน แต่จริงแล้วเป็นเรื่องที่น่าเคร่งเครียด

ในกรณีของเงินช่วยเหลือที่รัฐบาลนำเสนอมาตรการช่วยเหลือแรงงานนอกระบบที่ได้รับผลกระทบจาก COVID-19 เดือนละ 5,000 บาท เป็นเวลา 3 เดือน ผู้ค้าคนนี้เกิดความสงสัยและไม่เข้าใจการสื่อสารของภาครัฐและสื่อมวลชนว่า ใครจะได้รับสิทธิประโยชน์นี้ เนื่องจากจำนวน 3 ล้านคนที่น่าเสนอมานั้นคือใคร เฉพาะผู้ประกันตนมาตรา 39 และ 40 หรือไม่ หรือครอบคลุมทุกคนที่ไม่จัดอยู่ในภาคทางการ นับเป็นปัญหาการสื่อสารที่รัฐบาลสร้างความคลุมเครือให้แก่ประชาชน แต่ถ้าครอบคลุมประชากรที่เป็นภาคนอกระบบทั้งหมด ต้องเกิดการแย่งชิงกันขึ้นทะเบียนและศักยภาพของการคัดกรองในฐานข้อมูลภาครัฐ สามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ เพราะการคัดกรองนั้นหมายความว่าจะต้องประเมินผลกระทบว่าใครเสี่ยง

มากหรือน้อยกว่าถึงจะได้รับสิทธินั้น ซึ่งจริงแล้ว มาตรการในยามวิกฤติหรือภาวะฉับพลันโดยการให้เงินช่วยเหลือ

ผู้ค้ายังให้ความเห็นว่า “ทุกคนได้รับผลกระทบจาก COVID-19 ไม่แตกต่างกัน จะมากหรือน้อยต่างก็ได้รับผลกระทบเช่นกัน จึงเสนอว่า ภาครัฐมีฐานข้อมูลผู้ประกอบการในกองทุนประกันสังคมอยู่แล้ว ย่อมทราบได้ว่าใครมีงานทำและไม่มีการทำงาน ใครทำงานอยู่ในและนอกระบบ ควรใช้ข้อมูลนี้เชื่อมโยงกับทะเบียนราษฎร์ เพื่อจัดสรรเงินช่วยเหลือให้แก่ผู้ประกอบการ 39 และ 40 โดยไม่ต้องสมัครตามระบบ” และ “จริงแล้วควรจัดสรรเงินให้กับทุกคน ไม่เฉพาะทำงานอาชีพอิสระ เพราะทุกคนได้รับผลกระทบเหมือนกัน รวมทั้งผู้ค้าคนนี้มีงานทำอยู่ก็จริง แต่รายได้เวลานี้ก็ลดลง ก็ควรได้รับการเยียวยาเช่นกัน” จึงต้องการให้รัฐบาลมีความจริงจังในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนและทุกข์ยากของประชาชนอย่างแท้จริง

ผู้ค้ายังกล่าวต่ออีกว่าก่อนหน้านี้ “**ภาครัฐแทบจะไม่ส่งเสริมการประกอบของอาชีพอิสระของคนจนและผู้มีรายได้น้อย ไม่เฉพาะแต่ผู้ค้าข้างทาง**” แต่เคยมีอาชีพอื่นอย่างผู้เก็บของเก่าขาย (Waste picker) ก็ถูกทำให้หายไปแล้วจากสังคมไทย ซึ่งเคยเป็นอาชีพที่บางครอบครัวใช้เลี้ยงดูสมาชิกและส่งบุตรหลานเรียนจบการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ผู้เขียนจึงตระหนักว่าหาบเร่แผงลอยอาจเผชิญสถานะเช่นเดียวกับอาชีพของผู้เก็บของเก่าขายได้เหมือนกันในอนาคต ถ้าภาครัฐยังกำหนดนโยบายและปฏิบัติที่คงเส้นคงวาเช่นนี้ต่อไป

อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนไม่ได้ต้องการเสนอผลกระทบนี้เป็นภาพแทนของผู้ค้าทั้งหมดในบริเวณสี่ลม แต่ “เป็นการเล่าเรื่องจากผู้ค้าข้างทางคนหนึ่งที่ยาวมากกว่า 10 ปี และเป็นลูกจ้างขายหนังสือในบริเวณนั้นมากกว่า 10 ปี รวมระยะเวลาที่ใช้ชีวิตในย่านนั้น 20 ปีกว่าแล้ว” ผู้ค้าคนนี้จะเข้าใจ “บริบทของพื้นที่ สภาพปัญหา และการเปลี่ยนแปลงของอาชีพการค้าข้างทาง” สำหรับผู้เขียนที่ทำหน้าที่จัดการข้อมูลและเรียบเรียงเพื่อให้เกิดการนำไปขบคิดต่อชีวิตของแรงงานนอกระบบที่รัฐบาลและภาครัฐไม่เหลียวแล ไม่มีแนวทางและมาตรการที่ชัดเจน บ่อยครั้งกล่าวถึงความยั่งยืนของงานอาชีพ และรายได้ที่มั่นคง แต่คำถามที่เกิดขึ้นเสมอว่า “ใครได้รับความยั่งยืนและมั่นคงระหว่างชาวบ้าน 99.999% หรืออภิสิทธิ์ชนเพียง 0.001% (เปรียบสัดส่วนตามที่ Guy Standing กล่าวถึง Precariat และ Plutocrat)” ด้วยเหตุที่ “ความจนทางรายได้และทรัพย์สินตามที่ธนาคารโลกเคยกล่าวถึง ไม่ว่าจะเป็นจนอย่างใดหนึ่ง หรือจนทั้งสองอย่าง ก็ดูว่าน่ากลัวแล้ว แต่ยังพิจารณาไม่ถึงความจนเชิงโครงสร้างที่มาพร้อมกับการกำหนดนโยบายที่เอื้อประโยชน์ให้กลุ่มทุนและการเมือง

ภายใต้ความร่วมมือแบบหุ้นส่วน การสร้างนวัตกรรม โดยใช้สินทรัพย์สาธารณะแต่ผูกขาดลิขสิทธิ์โดยชื่อ เอกชน ชีวิตที่เกิดขึ้นในเมืองพร้อมหนี้สินแต่ไม่มี มรดกตกทอด ฯลฯ”

ท้ายนี้ แม้หลังวิกฤติ COVID-19 จะจบสิ้นลงอย่างไรในอนาคต แต่มีความเป็นไปได้ว่า แรงงานนอกระบบจะเพิ่มขึ้นเพราะในระบบถูกเลิกจ้าง

ขณะที่ผู้ค้าข้างทางอาจต้องเรียนรู้จากผลกระทบครั้งนี้ โดยเฉพาะการพิจารณาสถานการณ์ใหม่และปรับตัวตามพฤติกรรมผู้บริโภค โดยเฉพาะความสะดวกสบายของการซื้ออาหารเพื่อบริโภค เหมือนเวลาพักผ่อนอาหารเพียง บางคนก็เลือกไม่ออกจากอาคารที่พักหรือที่ทำงานมาซื้ออาหารนั่งทานที่ร้าน แต่ใช้การสั่งอาหารผ่านแอปพลิเคชัน แต่จะเห็นได้ว่ามีผู้ค้าข้างทางที่ขายอาหารแผงขนาดเล็กไม่สามารถปรับตัวในเรื่องนี้ได้ ขณะเดียวกัน สถานการณ์ COVID-19 ส่งผลให้เป็นโอกาสของธุรกิจแพลตฟอร์มที่ให้บริการส่งอาหาร จะสร้างเงื่อนไขต่าง ๆ ต่อผู้ค้าอาหารตามร้านและแผงลอย แรงงานผู้ขับขี่ และผู้บริโภค โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การกำหนดราคาและร้อยละของค่าบริการ ดังนั้น ผู้ค้าคนนี้ไม่ได้นำร้านหรือแผงอาหารเข้าสู่ระบบแพลตฟอร์ม แต่มีข้อสังเกตว่าจะหลีกเลี่ยงได้ในระยะยาวหรือไม่ เพราะมีผู้บริโภคฝากซื้อกับผู้ขับขี่โดยแอปพลิเคชัน แม้จะไม่มากแต่ก็มีมาบ้างแล้ว

บทความ 2

“คำตัดสินของศาลฎีกาในคดีที่เกี่ยวกับการเลิกจ้างด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจ”

ชฤทธิ์ มีสิทธิ์

นักกฎหมายแรงงาน/ทนายความ

ตอนที่แล้วได้คุยกันเรื่องการจ้างงานกับภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ เนื่องจากหลายเดือนมานี้ ในวงการแรงงานมีการกล่าวถึงภาวะเศรษฐกิจที่ไม่ดีในหลายประเทศทั่วโลก และสำหรับประเทศไทยก็ไม่น้อยหน้าใคร ปรากฏเป็นข่าวมาระยะหนึ่งแล้วว่าหลายโรงงานมีการปิดตัว และเลิกจ้างพนักงานจำนวนมาก ซึ่งมีทั้งกรณีนายจ้างบอกล่วงหน้าและไม่บอกล่วงหน้า มีทั้งกรณีที่นายจ้างมีแผนงานและกรอบเวลาที่ชัดเจนในการเลิกจ้าง เพื่อให้พนักงานมีข้อมูลและมีการเตรียมความพร้อมเพื่อรับสถานการณ์ดังกล่าว และมีทั้งที่จ่ายเงินหรือปฏิบัติถูกต้องครบถ้วนในเรื่องสิทธิพื้นฐานตามกฎหมาย รวมทั้งเงินช่วยเหลือพิเศษนอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนดไว้อีกจำนวนหนึ่ง เช่น 2 เดือน หรือ 4 เดือนจากยอดเงินเดือนของแต่ละคน และกรณีที่นายจ้างไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามกฎหมาย

ตอนที่แล้วจึงได้พูดคุยกันเรื่องภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจที่ประเทศไทยเราเคยเผชิญ และบทเรียนที่ขบวนการแรงงานและผู้ปฏิบัติงานด้านประชาสังคมได้ร่วมกันสรุปบทเรียนและจัดทำข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาพูดคุยเล่าสู่กันฟังไปแล้วต่อไปนี่ ก็จะมาพิจารณาและเรียนรู้ว่า ในฟากของการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องดังกล่าวนี้ ศาลแรงงานหรือกระบวนการยุติธรรมด้านแรงงาน มีความคิดความเห็นในทางกฎหมาย รวมทั้งการวินิจฉัย และตัดสินใจในเรื่องดังกล่าวนี้ไว้ว่าอย่างไรบ้าง แต่ต้องขอเรียนไว้เบื้องต้นว่า ผู้เขียนไม่มีโอกาสไปดู

ข้อเท็จจริงในรายละเอียด คงดูจากคำพิพากษาศาลฎีกาฉบับย่อเท่านั้น ซึ่งยอมรับว่า ยังไม่มีข้อเท็จจริงรายละเอียดที่เพียงพอ หากท่านใดสนใจก็ควรไปศึกษาในรายละเอียดนะครับ

สำหรับบางท่านหรือหลายท่านอาจรู้สึกว่าการคัดค้านของศาลเป็นเรื่องเข้าใจยาก ซับซ้อน และน่าจะไม่เหมาะกับตัวเอง ก็อยากจะบอกว่า ลองเปิดใจ เปิดความคิด มาเรียนรู้เรื่องที่ใครๆเขาว่ายากดูสักครั้ง อาจจะพบว่า แท้จริงแล้ว ก็ไม่เท่าไรหรอก เรียนรู้กันได้ ถ้าใจปรารถนา

ประการที่สำคัญก็เพราะคำตัดสินที่ว่านี้ มันมีผลกระทบต่อชีวิตของเรา กระทบประโยชน์ของเรา และลูกหลาน ถ้าเราไม่สนใจแล้วใครอื่นจะมาทุกข์ร้อนแทนเราได้ละครับ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้นำแรงงานที่ทำหน้าที่ฝ่ายรับเรื่องร้องทุกข์ ฝ่ายคุ้มครองแรงงาน ผู้นำแรงงานที่เคยให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่แรงงาน รวมทั้งผู้นำแรงงานที่สนใจและติดตามความเคลื่อนไหวในประเด็นกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมด้านแรงงานมาอย่างยาวนาน

บางท่านก็เป็นผู้พิพากษาสมทบในศาลแรงงาน ผมคิดว่า ประเด็นที่พูดคุยกันนี้ ท่านน่าจะพอเรียนรู้และช่วยกันขบคิดและหาทางสร้างความยุติธรรมโดยกระบวนการทางกฎหมายได้ อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนก็จะพยายามสื่อสารในทางที่ง่ายต่อความเข้าใจของท่านครับ

การเรียนรู้ 1

กรณีนี้ปรากฏข้อเท็จจริงว่า

- (1) เกิดเหตุสภาพการผลิตสินค้าของนายจ้างลดลง เพราะเศรษฐกิจถดถอย
- (2) นายจ้างจึงลดกำลังคนลงเพื่อลดค่าใช้จ่าย(ความจริงต้องดูว่าลดลงในสัดส่วนเท่าใด) แต่ไม่ปรากฏว่ากิจการของนายจ้างขาดทุน หรือต้องยุบหน่วยงาน หรือแผนงาน
- (3) นายจ้างแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยการเลิกจ้างลูกจ้าง เพราะเหตุที่วันลาของลูกจ้างย้อนหลังไป 3 ปี รวมกันเกิน 45วัน โดยไม่ปรากฏว่าการลาในรอบปีดังกล่าวของลูกจ้าง ฝ่าฝืนหรือขัดต่อระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน
- (4) ศาลฎีกาเห็นว่า นายจ้างยังไม่มีเหตุสมควรและเพียงพอที่จะเลิกจ้างลูกจ้างได้

คดีนี้ มีประเด็นข้อขึ้นชื่อว่า ลูกจ้างที่นายจ้างจะเลิกจ้างด้วยเหตุดังกล่าว เป็นกรรมการ

ลูกจ้าง ตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 ซึ่งกฎหมายกำหนดว่า หากนายจ้างจะเลิกจ้างกรรมการลูกจ้างไม่ว่าด้วยสาเหตุใด ต้องมายื่นคำร้องต่อศาลแรงงาน เพื่อให้ศาลพิจารณาไต่สวนเสียก่อนว่า (1) กรรมการลูกจ้างกระทำความผิดถึงขั้นเลิกจ้างได้หรือไม่ (2) นายจ้างมีเหตุผลสมควรและเพียงพอที่จะเลิกจ้างหรือไม่ เมื่อศาลไต่สวนแล้วก็จะออกคำสั่งได้ 2 ทาง คืออนุญาตให้เลิกจ้างได้หรือไม่อนุญาตให้เลิกจ้าง ส่วนจะจ่ายค่าชดเชยหรือไม่ ต้องไปว่ากันอีกทีหนึ่งครับ

แต่ในทางปฏิบัติ ศาลอาจไต่สวน พุดคุยหรือสอบถามข้อเท็จจริงทั้ง 2 ฝ่าย ซึ่งศาลอาจเสนอทางออกที่ทั้งสองฝ่ายยอมรับได้ เช่น มีเหตุผลเพียงพอถึงขนาดเลิกจ้างได้ แต่ลูกจ้างไม่มีความผิดอะไร จึงขอให้นายจ้างจ่ายค่าชดเชยให้ลูกจ้างจะได้ไม่ต้องเป็นคดีเรื่องค่าชดเชยกันอีก ซึ่งถ้าทั้งสองฝ่ายตกลงเรื่องก็จบ ซึ่งกรณีนี้ก็เคยปรากฏตัวอย่างว่ามีการเจรจาต่อรองกัน โดยนายจ้างยอมจ่ายเงินพิเศษเพื่อช่วยเหลือลูกจ้างเพิ่มอีก 3 ถึง 5 เดือนก็มี ขึ้นกับแต่ละกรณี **ท่านที่สนใจไปศึกษารายละเอียด ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4511-4512/2541 ได้ครับ**

ข้อสังเกตของผู้เขียนเพื่อการเรียนรู้

1. หลักเกณฑ์ที่ศาลฎีกาวางหลักไว้ ในการวินิจฉัยว่าการเลิกจ้างนั้นเป็นธรรมหรือไม่เป็นธรรม

ตามกฎหมาย คือ ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. 2522 มาตรา 49โดยพิจารณาว่า **เหตุในการเลิกจ้างนั้นมีเหตุผลสมควรและเพียงพอแก่การเลิกจ้างแล้วหรือไม่**

<https://www.thaismilevariety.com/>

2. คดีนี้ศาลพิจารณาว่า **นายจ้างมิได้ขาดทุน ไม่มีการยุบหน่วยงาน** และนายจ้างคงอ้างเหตุว่า ลูกจ้างผลงานมากคือในรอบ 3 ปี เกิน 45 วัน แต่ไม่มีเรื่องว่าลูกจ้างผลงานผิดระเบียบ หรือผลงานฝ่าฝืนระเบียบ ศาลฎีกาจึงวินิจฉัยว่า เหตุที่ว่านี้จึงไม่มีเหตุผลสมควรและเพียงพอที่จะเลิกจ้าง **แสดงว่าเหตุที่สมควรและเพียงพอต้องถึงขนาดที่นายจ้างขาดทุนหรือต้องยุบหน่วยงานจนส่งผลให้ต้องเลิกจ้างลูกจ้างโดยมิได้มีเจตนาถ่วงถ่วงลูกจ้างหรือมิได้เลือกปฏิบัติ การขาดทุนกับการยุบหน่วยงานและเลิกจ้างก็ต้องได้**

สัดส่วนกัน หรือเทียบเท่ากันเพื่อให้กิจการของ นายจ้างดำรงอยู่ต่อไปได้

3. คดีลักษณะนี้เป็นการยากพอสมควรที่จะให้ยอมรับและยึดถือเป็นบรรทัดฐาน เพราะรายละเอียดในข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง อาจเปลี่ยนแปลงหรือแตกต่างกันไป ดังนั้นการจะอ้างคำพิพากษาของศาลฎีกาไปประกอบในคดีเรื่องอื่นที่พิพาทกันอยู่ อาจเป็นเพียงเรื่องที่คล้ายกัน หรือใกล้เคียงกันระดับหนึ่ง อาจยังไม่พอที่จะให้ยึดถือฎีกาที่แต่ละฝ่ายนำมาอ้างต่อศาล คงต้องอาศัยหลักการสมานฉันท์ด้านแรงงาน การเกื้อกูลกันและกัน และหลักความจริงใจ

4. เกี่ยวกับความเป็นกรรมการลูกจ้างนั้น ผู้เขียนเห็นว่า ลูกจ้างมีสถานะเป็นกรรมการตามกฎหมาย มีภาระหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด ได้แก่ (1) งานจัดสวัสดิการแก่ลูกจ้าง (2) ปรีกษาหารือเพื่อจัดทำข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน (3) พิจารณาคำร้องทุกข์ของลูกจ้าง และ(4) หาทางปรองดองและระงับข้อขัดแย้งในสถานประกอบกิจการ

จะเห็นได้ว่างานที่กรรมการลูกจ้างทำ เป็นงานเพื่อส่วนรวม เพื่อสังคม คือเป็นประโยชน์ทั้งของนายจ้างและลูกจ้างโดยส่วนรวม ถือได้ว่าเป็นผู้ช่วยหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของภาครัฐด้วย โดยไม่มีค่าตอบแทนพิเศษเพิ่มขึ้นจากค่าจ้าง จึงต้องถือว่างานในหน้าที่กรรมการลูกจ้างเป็นจิตอาสา บุคคลากรเหล่านี้ย่อมมีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อระบบแรงงานสัมพันธ์และการจ้างงาน อันเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ

ดังนั้น การที่จะพิจารณาเหตุผลสมควรเพียงพอที่จะเลิกจ้างลูกจ้างที่เป็นกรรมการลูกจ้างด้วยนั้น จึงควรต้องพิจารณาถึงภารกิจและบทบาทหน้าที่ของกรรมการลูกจ้างตามกฎหมายด้วย

การเรียนรู้ 2

นายจ้างเลิกจ้างลูกจ้างเพราะ

- (1) นายจ้างประสบภาวะเศรษฐกิจ ลูกค้าของนายจ้างลดการสั่งซื้อสินค้า
- (2) ทำให้การผลิตลดลง เป็นเหตุให้นายจ้างต้องลดอัตราค่าจ้างคนให้พอเหมาะแก่ปริมาณงานที่แท้จริง
- (3) ทั้งก่อนนายจ้างเลิกจ้างลูกจ้างนั้น นายจ้างก็ได้คัดเลือกลูกจ้างออกจากงานตาม

หลักเกณฑ์ที่ทุกฝ่ายยอมรับ โดยไม่เลือกปฏิบัติหรือ
กลั่นแกล้งลูกจ้าง

**การที่นายจ้างเลิกจ้างลูกจ้างเพื่อ
ต้องการพุงกิจการของนายจ้างให้อยู่รอดต่อไป
ได้เช่นนี้ จึงเป็นการเลิกจ้างที่มีสาเหตุอันจำเป็น
และเพียงพอแก่การเลิกจ้างแล้ว (เป็นการเลิก
จ้างที่เป็นธรรมแล้วตามพระราชบัญญัติจัดตั้ง
ศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ.
2522 มาตรา 49)**

ผู้สนใจไปศึกษารายละเอียดคดีนี้ได้ ตามคำ
พิพากษาของศาลฎีกาที่ 1353/2542 ซึ่งศาลฎีกา
ได้วินิจฉัยวางหลักเกณฑ์การวินิจฉัยคดี เรื่อง การ
เลิกจ้างว่าเป็นธรรมหรือไม่เป็นธรรมไว้ว่า “
หลักเกณฑ์การพิจารณาเรื่องการเลิกจ้างที่ไม่
เป็นธรรม ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาล
แรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. 2522
มาตรา 49 ศาลจะต้องพิจารณาว่ามีสาเหตุแห่ง
การเลิกจ้างหรือไม่ และสาเหตุดังกล่าวมีเหตุ
เพียงพอแก่การเลิกจ้างหรือไม่เป็นสำคัญ แม้
การเลิกจ้างนั้นจะเป็นเหตุให้ลูกจ้างเดือดร้อนก็
ตาม แต่หากเป็นความจำเป็นทางด้านนายจ้าง
ที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เพื่อให้กิจการของนายจ้าง
ยังคงดำรงอยู่ต่อไป โดยหวังว่ากิจการของ
นายจ้างจะมีโอกาสกลับฟื้นคืนตัวได้ใหม่ ย่อม
เป็นสาเหตุที่จำเป็นและเพียงพอแก่การเลิกจ้าง
แล้ว ไม่ถือว่าเป็นการเลิกจ้างที่ไม่เป็นธรรม”

ข้อสังเกตของผู้เขียนเพื่อการเรียนรู้

1. คดีนี้ นายจ้างอ้างเหตุภาวะทางเศรษฐกิจ
เพียงประการเดียวว่า คำสั่งซื้อลดลง จนเป็นเหตุให้
ต้องลดกำลังคนงานลงให้พอเหมาะกับปริมาณงานที่
เหลืออยู่ และในการลดกำลังคนงานนั้น นายจ้างก็มีได้
กลั่นแกล้งหรือลำเอียง แต่ได้กำหนดหลักเกณฑ์การ
คัดเลือกคนออกที่ทุกฝ่ายยอมรับได้

2. ประเด็นเรื่องคำสั่งซื้อลดลงหรือไม่
เพียงใด ก็เป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาตรวจสอบข้อมูล
กันให้ได้ความชัดเจน นายจ้างบางรายบางกิจการ
อาจมีคำสั่งซื้อสินค้ากันไว้ล่วงหน้า อย่างน้อยก็เป็นปี
นายจ้างจึงย่อมมีเวลาในการบริหารจัดการ ซึ่งอาจ
หาคำสั่งซื้อใหม่มาทดแทนได้ หรือเหตุคำสั่งซื้อลดลง
อาจเกิดขึ้นเป็นการชั่วคราวระยะหนึ่ง นายจ้าง
สามารถใช้มาตรการบริหารจัดการทางธุรกิจ
หรือการใช้มาตรการทางแรงงานสัมพันธ์ เพื่อ
หาทางบรรเทาภาระค่าใช้จ่ายที่นายจ้างแบกรับ

อยู่ โดยอยู่บนฐานข้อมูลที่เป็นจริงและบนหลักการถ้อยทีถ้อยอาศัย หรือจะใช้มาตรการทางกฎหมาย คือการสั่งให้ลูกจ้างหยุดงานชั่วคราวด้วยเหตุจำเป็นสำคัญที่มีสาเหตุสุดวิสัย แต่จ่ายค่าจ้างให้ร้อยละ 75 ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มาตรา 75 ก็ได้ เพื่อจะช่วยให้ประกันประคองให้กิจการเดินต่อไปได้และกลับมาผลิตได้ดังเดิม ซึ่งกรณีเช่นนี้ต้องอาศัยความรู้ ประสบการณ์ และวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลของผู้นำทั้งฝั่งแรงงานและนายจ้าง และที่ขาดไม่ได้คือหลักความจริงใจ ความสุจริตใจ และความสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกันบนฐานข้อมูลที่เป็นจริงและโดยเท่าทันกัน หากดำเนินการเช่นนี้ได้ ก็จะหลีกเลี่ยงความเสียหายหรือความเดือดร้อนของทั้งสองฝ่ายที่เกิดจากการเลิกจ้างได้

แต่เป็นที่น่าเสียดายว่า การบริหารจัดการตามที่กล่าวถึงนี้ ทราบว่ามีนายจ้างบางส่วนก็ได้

ยึดถือปฏิบัติกันอยู่ หากแต่ยังขาดการสื่อสารเผยแพร่ทางสังคม

กรณีเช่นนี้ หากนายจ้างไม่มีความจริงใจหรือวิตกกังวลเกินไป ก็จะช่วยลดจำนวนหรือกรณีคำสั่งซื้อลดลงเพียงบางส่วนเช่น 20 % แต่กลับลดกำลังคนหรือเลิกจ้างเกินกว่าปริมาณงานที่ลดลงอย่างมาก ดังที่สังคมวิจารณ์กันว่า เป็นการฉวยโอกาสของธุรกิจ

3. การเลิกจ้างด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจนี้ ไม่ที่จะเป็นการเลิกจ้างโดยไม่เป็นธรรม ตามมาตรา 49 หรือไม่ก็ตาม นายจ้างจะต้องบอกกล่าวล่วงหน้า 1 งวดการจ่ายค่าจ้าง ถ้าไม่บอกล่วงหน้าก็ต้องจ่ายค่าจ้างตามระยะเวลาที่ไม่บอกล่วงหน้า พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 15 ต่อไป

4. ในการเลิกจ้าง หากมีเหตุดังกล่าวจริง เช่น ยุบแผนกจริง ขาดทุนจริง คำสั่งซื้อลดลงจริง นายจ้างก็ยังคงมีหน้าที่ต้องจ่ายค่าชดเชยตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มาตรา 118 และ 119 เพราะเงื่อนไขตามกฎหมายในการไม่ต้องจ่ายค่าชดเชยนั้น เป็นเรื่องลูกจ้างกระทำความผิด หรือกระทำความผิดวินัยกรณีร้ายแรงทั้งสิ้น เช่น พุจริตต่อหน้าที่ ประมาทเลินเล่อทำให้นายจ้างได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรง หรือจงใจทำให้นายจ้างได้รับความเสียหาย เป็นต้น การเลิกจ้างด้วยเหตุผล

ภาวะเศรษฐกิจ มิใช่เรื่องความผิดของลูกจ้างแต่อย่างใดครับ จึงต้องจ่ายค่าชดเชย

5. มีนายจ้างหลายรายนิยมให้ลูกจ้างลงชื่อในหนังสือเลิกจ้าง โดยยอมรับความจริงว่านายจ้างมีเหตุผลเกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจจริง เช่น ขาดทุนจริง คำสั่งซื้อลดลงจริง หรือจำเป็นต้องลดกำลังคนจริง เป็นต้น ซึ่งหากในกรณีที่มีสภาพแรงงาน หรือมีองค์กรของแรงงานได้ตรวจสอบข้อมูลกันละเอียดถี่ถ้วนแล้ว หากจะยอมรับข้อเท็จจริงกัน ก็ไม่เป็นปัญหาอะไร แต่ถ้าไม่จริงหรือไม่รู้ แต่ไปยอมรับ อันนี้ก็ถือเป็นความเสี่ยง และไม่ควรถ่ายอย่างย้ง แต่ส่วนมากที่นายจ้างเขาให้ยอมรับเรื่องดังกล่าวนี้ เพราะเขาต้องการยุติเรื่องทั้งหมด ป้องกันไม่ให้ลูกจ้างไปฟ้องศาลแรงงาน เรื่อง เลิกจ้างไม่เป็นธรรม เพื่อเรียกค่าเสียหาย หรือขอลงกลับเข้าทำงาน

6. มีหลายกรณีจริงที่ลูกจ้างเซ็นเอกสารต่างๆ ให้นายจ้างโดยไม่ตรวจสอบ หรือทำความเข้าใจ โดยเฉพาะในกรณีที่ไม่มีสภาพแรงงาน ด้วยฝ่ายนายจ้างเองก็สื่อสารว่า หากลูกจ้างไม่เซ็นเอกสาร นายจ้างก็จะไม่จ่ายเงิน ซึ่งรวมเงินทุกประเภทที่นายจ้างต้องจ่ายตามกฎหมายด้วย ฝ่ายลูกจ้างเองก็กลัวไม่ได้เงิน และกลัวว่าจะเดือดร้อน หรือต้องยุ่งยากในการไปฟ้องร้องต่อศาลแรงงาน

ซึ่งในประเด็นนี้ ถ้ายังเชื่อหรือมีข้อมูลว่านายจ้างเลิกจ้างโดยไม่เป็นธรรม ก็อย่าได้เซ็นเอกสาร และอย่าได้เสียจ่ายเงินเล็กน้อยจำนวนหนึ่งที่นายจ้างจ่ายให้พิเศษ นอกเหนือจากสิทธิตามกฎหมาย โดยเฉพาะเงินค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด ค่าล่วงเวลาในวันหยุด เงินชดเชย และเงินชดเชยพิเศษ รวมทั้งเงินประกันการทำงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 นั้นไม่ต้องกลัวว่านายจ้างจะไม่จ่าย และหากวิธีการจ่ายเงินของนายจ้างคือการโอนเงินเข้าบัญชีลูกจ้าง นายจ้างเขาต้องจ่ายให้ครับ เพราะหากเบี้ยวไม่จ่าย อาจต้องรับผิดชอบเงินเพิ่มร้อยละ 15 ทุก 7 วัน จากเงินค่าจ้างหรือค่าชดเชยที่ไม่จ่าย จนกว่าจะจ่าย และอาจถูกลูกจ้างหรือพนักงานตรวจแรงงานดำเนินคดีอาญากับนายจ้างได้อีก ซึ่งทำให้นายจ้างเสียหายแก่ชื่อเสียง ความน่าเชื่อถือ และภาพลักษณ์ขององค์กร ไม่น่าจะคุ้มกันครับ

3. กรณีทำนองดังกล่าวนี้ ก็เคยมีคำพิพากษาของศาลฎีกาที่ 1256-1259/2549 วินิจฉัยว่า “นายจ้างอ้างเหตุเลิกจ้างว่า

--คำสั่งซื้อสินค้าลดลง เพื่อพยุงฐานะของนายจ้าง จึงเลิกจ้างพนักงานเพื่อลดค่าใช้จ่ายเท่านั้น

--ไม่ปรากฏว่างานของนายจ้างได้ลดลงเป็นจำนวนมาก หรือประสบกับการขาดทุนจนถึงขนาดต้องลดรายจ่ายโดยการลดจำนวนพนักงานลง และยุบงานบางแผนกลงเพื่อพยุงฐานะของนายจ้างให้อยู่รอด แต่กิจการของนายจ้างมิได้ขาดทุน

-- การที่ภาวะเศรษฐกิจโดยทั่วไปในขณะนั้นไม่ดีนัก ก็ไม่ปรากฏชัดแจ้งว่า แนวโน้มในการดำเนินธุรกิจของนายจ้างในปีต่อ ๆ ไป

จะต้องประสบภาวะวิกฤติจนถึงขั้นไม่อาจดำเนินกิจการต่อไปได้ หากไม่แก้ไขจัดการโดยวิธียุบหน่วยงานบางแผนกและเลิกจ้างพนักงานเสียแต่ต้น

--การเลิกจ้างกรณีดังกล่าว จึงเป็นการเลิกจ้างที่ไม่เป็นธรรม”

จากกรณีที่ผู้เขียนได้หยิบยกคำพิพากษาของศาลฎีกา มาพูดคุย เพื่อสร้างการเรียนรู้ในประเด็นกฎหมายด้านแรงงาน เชื่อมโยงกับปัญหาที่เรากำลังเผชิญอยู่ในขณะนี้ ก็ด้วยหวังว่า แนวคำวินิจฉัยและพิพากษาของศาลฎีกา ถือเป็นองค์ความรู้และการวางหลักกฎหมายของศาลสูงสุด เพื่อที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะได้นำมาประกอบการพิจารณา เพื่อแก้ไขปัญหา หรือปฏิบัติให้เกิดความยุติธรรมทั้งแก่นายจ้างและลูกจ้าง ตามสภาพความเป็นจริง ภายใต้การบังคับใช้หลักกฎหมายที่มีอยู่

ฝ่ายแรงงานก็ได้ศึกษา เรียนรู้และแสดงความเห็นต่อคำตัดสินของศาลฎีกาได้ โดยกระบวนการกลุ่มหรือองค์กร แต่ควรมีนักกฎหมายหรือนักวิชาการเข้าร่วมด้วย เพื่อเติมเต็มองค์ความรู้บางอย่างที่เป็นหลักวิชาทางกฎหมาย และนำข้อคิดเห็นหรือมุมมองของฝ่ายแรงงาน มาประมวลและวิเคราะห์ทางด้านวิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันการเรียนรู้การสอนวิชากฎหมายน่าจะได

เชื่อมโยงกับสถานการณ์ปัญหาสำคัญของประเทศ เช่น ประเด็นปัญหาแรงงานกับภาวะเศรษฐกิจ โดยเชื่อมโยงกับองค์กรแรงงาน และองค์กรภาคประชาสังคมด้วย เพราะเป้าหมายของกฎหมาย และการบังคับใช้กฎหมาย ก็เพื่อความเป็นธรรม หากคนใน

สังคมนี้มีความคิดความเห็นที่ไม่เป็นธรรมอย่างไร ก็ควรมีกระบวนการให้เกิดการมีส่วนร่วมและการพัฒนากฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย กฎหมายจึงจะสามารถรับใช้ชีวิตและสังคมได้ นะครับ

รายงานพิเศษ 1

หลายเครือข่ายร่วมวันสตรีสากล เสนอแก้ รรณ.-เพิ่มสิทธิผู้หญิง

วาสนา ลำดี voicelabour

ท่ามกลางการระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ (COVID-19) ในวันสตรีสากลปีนี้ เมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2563 กลุ่มบูรณาการแรงงานสตรี ร่วมกับเครือข่ายผู้หญิงกลุ่มต่างๆทั้งในระบบ นอกกระบบ ข้ามชาติ รัฐวิสาหกิจ เติมนรงค์เนื่องในวันสตรีสากล ไปยังทำเนียบรัฐบาล เพื่อทวงถามข้อเรียกร้องที่รัฐบาลเดิมที่ยังไม่แก้ไข พร้อมยื่นข้อเรียกร้องเพิ่มเป็น 13 ข้อ โดยได้ยื่นข้อเรียกร้องผ่านผู้แทนรัฐบาลที่มารับหนังสือ ถือนายสุรศักดิ์ เรียงเครือ รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และ ดร.รัชดา ธนาดิเรก รองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ฝากถึงนายกรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชาโดยผู้เข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์ทุกคนต้องสวมหน้ากากอนามัย และเจลล้างมือ เพื่อลดความเสี่ยงในการติดเชื้อไวรัส COVID-19

นางสาวชนพร วิจันทร์ ประธานกลุ่มบูรณาการแรงงานสตรี ได้อ่านแถลงว่า พี่น้องหญิงชายและทุกเพศสภาพอันเป็นที่รัก และเคารพยิ่งทั้งหลาย..... “วันสตรีสากล” ซึ่งตรงกับวันที่ 8 มีนาคมของทุกปี ขบวนการผู้หญิงทั่วโลกได้ร่วมรำลึกเฉลิมฉลองวันที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์นี้อย่างยาวนานจนถึงปัจจุบัน สำหรับปี 2563 นี้ กลุ่มบูรณาการแรงงานสตรีร่วมกับองค์กรเครือข่ายหลากหลายภาคส่วน จัดกิจกรรมวันสตรีสากล เพื่อรำลึกถึงประวัติศาสตร์อันมีพลังสืบทอดเจตนารมณ์แห่งการต่อสู้เพื่อสิทธิ

ของคนงานหญิง และเพื่อขับเคลื่อนการต่อสู้ในยุคสมัยปัจจุบันไปสู่ความเสมอภาคระหว่างเพศและคุณภาพชีวิตที่ดีสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

วันสตรีสากล ก่อกำเนิดมาจากการเคลื่อนไหวต่อสู้เพื่อความเป็นธรรมของคนงานหญิงในโรงงานสิ่งทอที่ประเทศสหรัฐอเมริกา จากสภาพการทำงานที่เลวร้าย จึงได้ลุกขึ้นมาต่อสู้เรียกร้องให้นายจ้างเพิ่มค่าจ้างและปรับปรุงสภาพการทำงาน รวมทั้งลดเวลาทำงานให้เหลือวันละ 8 ชั่วโมง หรือระบบสามแปด การประท้วงหลายครั้งจบลงด้วยการใช้ความรุนแรงต่อคนงานหญิง

อย่างไรก็ตาม การเรียกร้องได้แพร่หลายและได้รับการสนับสนุนจากทั่วโลก ในเวทีการประชุมสมัชชานักสังคมนิยมหญิงนานาชาติ “คลารา เซทคิน” ซึ่งเป็นผู้นำในการต่อสู้และผู้นำคนหนึ่งของสมัชชาฯ จึงได้เสนอให้ วันที่ 8 มีนาคม เป็น “วันสตรีสากล” เพื่อรำลึกถึงการต่อสู้ดังกล่าว และได้รับการสนับสนุนจากที่ประชุมอย่างเป็นเอกฉันท์ ซึ่งต่อมาสหประชาชาติได้มีการรับรองเป็นวันสตรีสากล ผู้หญิงแทบทุกประเทศทั่วโลก ต่างใช้วันสตรีสากลเป็นสัญลักษณ์ เพื่อเฉลิมฉลองความสำเร็จในการ

ต่อสู้ และแสดงความมุ่งมั่นที่จะจัดอุปสรรคที่ยังมีอยู่

ซึ่งในประเทศไทยได้ขยายตัวเป็นพลังของขบวนการหญิงชาย และทุกเพศสภาพ ที่ยืนหยัดต่อสู้เพื่อศักดิ์ศรีความเป็นคน พลังกว้างขวางเพิ่มจากแรงงานในระบบอุตสาหกรรม ไปสู่คนทำงานหญิงหลากหลายสาขาอาชีพ รวมทั้งชาวไร่ ชาวนา เกษตรกร นำมาสู่การเรียกร้องสิทธิประชาธิปไตยที่มีส่วนร่วมของหญิงชาย สิทธิมนุษยชน และคุณภาพชีวิตของทุกคน

วันนี้เรามารวมพลังกันเพื่อส่งเสียงความทุกข์ ความเดือดร้อนของพี่น้องผู้หญิงทุกภาคส่วนที่ถูกกระทำถูกละเมิดสิทธิ เพื่อยื่นเตือนถึงพลังแห่งความต้องการการเปลี่ยนแปลง เสียงของเราจะไปถึงพี่น้องของเราถึงประชาชนทุกภาคส่วนในสังคมไทย และถึงผู้มีอำนาจในบ้านเมือง นั่นก็คือรัฐบาล เสียงของผู้หญิงทุกกลุ่ม ทุกภาค ทุกสาขาอาชีพ เพื่อนำเสนอคุณภาพชีวิตคนทำงานหญิงต้องยั่งยืนและมีความเสมอภาคระหว่างเพศ

ปัจจุบันประเทศไทยมีประชากร ซึ่งเป็นหญิงมากกว่าประชากรชาย การออกแบบแนวทางการปฏิรูปประเทศ ตลอดจนระบอบการเมืองและการบริหารประเทศย่อมส่งผลต่อประชากรหญิงจึงสำคัญอย่างยิ่ง ผู้หญิงไม่เพียงแต่ต้องเผชิญปัญหาที่เกิดจากความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมร่วมกับผู้ชาย เช่น ความยากจน การไม่มีที่ดินทำกิน ปัญหาการถูกแย่งชิงฐานทรัพยากรจากนโยบายของรัฐ การถูกกลืนสิทธิชุมชน การไม่มีส่วนร่วมในการจัดการและการ

ตัดสินใจ การเข้าไม่ถึงสิทธิในกระบวนการยุติธรรม และความไม่ปลอดภัยจากความรุนแรงในสถานการณ์ตามจังหวัดภาคใต้

ขณะเดียวกันผู้หญิงยังต้องเผชิญกับปัญหาเฉพาะ เช่น ความรุนแรงในครอบครัว ความรุนแรงทางเพศ การค้ามนุษย์ ที่มีสาเหตุจากอคติทางเพศ และการปิดกั้นโอกาสที่เท่าเทียมบนหลักการความเสมอภาคระหว่างเพศ ทั้งยังขาดมาตรการที่ปฏิบัติได้จริงในการส่งเสริมโอกาสให้ผู้หญิงมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทุกมิติทุกระดับในทางการเมืองการบริหาร และการกำหนดนโยบายการพัฒนาประเทศ เราต้องการให้สังคมตระหนักว่า ยังมีปัญหาการละเมิดสิทธิอย่างรุนแรงต่อผู้ใช้แรงงานในระบบ นอกกระบวนทั้งภาคเอกชน และรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของรัฐ แรงงานข้ามชาติ กลุ่มผู้ป่วยจากการทำงาน กลุ่มที่ต่อสู้เพื่อสิทธิในการจัดการฐานทรัพยากร ป่าไม้ ที่ดิน เหมือนแร่ น้ำ

ในขอบเขตทั่วประเทศ ผู้หญิงที่เข้าไม่ถึงกระบวนการยุติธรรม ครอบครัวที่ถูกอุ้มหายจากการต่อสู้ ผู้หญิง ผู้พิการ กลุ่มผู้หญิงชนเผ่า กลุ่มผู้หญิง 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เสี่ยงภัยความรุนแรง กลุ่มผู้หญิงชาวไร่ ชาวนา กลุ่มผู้หญิงคนจนเมืองคนสลัม กลุ่มผู้หญิงเยาวชน กลุ่มความหลากหลายทางเพศ รวมถึงปัญหาของเด็ก ลูกหลานครอบครัวของเรา

การนำเสนอข้อเรียกร้องต่อรัฐบาลครั้งแล้ว ครั้งเล่า รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยไม่มีความจริงใจในการแก้ไขปัญหาของเรา แต่เราไม่เคยท้อถอย รัฐบาลต้องฟังเสียงประชาชน ต้องฟังเสียงผู้หญิงและทุกเพศสภาพ พวกเราเชื่อมั่นว่า ข้อเสนอของเราที่ต้องเน้น

หลักการเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี ความยั่งยืนของผู้หญิงทำงาน และต้องมีความเสมอภาคระหว่างเพศ เป็นข้อเสนอที่ชัดเจน ชอบธรรม และเป็นประโยชน์ต่อทุกคน และต่อการพัฒนาประเทศ

ปัจจุบันนี้สถานการณ์ฝุ่น P.M 2.5 สถานการณ์ของเชื้อไวรัส โควิด-19 ส่งผลกระทบต่อเด็ก ผู้หญิง ผู้ชาย ทุกเพศสภาพ และประชาชนทุกกลุ่มของสังคม แต่มาตรการของรัฐบาลที่ออกมาประชาชนไม่สามารถเข้าถึงอุปกรณ์ป้องกัน เช่น หน้ากากอนามัย เจลล้างมือ ซึ่งเป็นอุปกรณ์พื้นฐานป้องกันเบื้องต้นประชาชนต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่าย ดังนั้นจึงขอให้รัฐบาลจัดหาอุปกรณ์ป้องกันให้กับประชาชนทุกคนได้อย่างทั่วถึง

พี่น้องหญิงชายทุกเพศสภาพทั้งหลาย ผู้ที่เป็นแม่ เป็นเมีย เป็นลูก พี่น้องทุกคนของเรา เราจะไม่ยอมจำนนต่อการกระทำของกลุ่มที่เอาแต่ผลประโยชน์ ไม่ว่าจะกลุ่มทุน กลุ่มนักการเมือง ข้าราชการหรืออำนาจพิเศษใด ๆ เราจะต้องปกป้องสิทธิความชอบธรรมของตนเอง เราต้องกำหนดอนาคตของเราเอง เนื่องในโอกาสครบรอบวันสตรีสากล 2563 กลุ่มบูรณาการแรงงานสตรีขอยื่นข้อเรียกร้องต่อรัฐบาลจำนวน 13 ข้อดังนี้

1. รัฐต้องรับรองอนุสัญญา ILO ฉบับที่ 183 ว่าด้วยการคุ้มครองความเป็นมารดา

2. รัฐต้องกำหนดให้ผู้หญิงมีสิทธิลาคลอดได้ 180 วัน โดยได้รับค่าจ้าง 100% และให้ผู้ชายลาไปดูแลทารกคลอดบุตรได้ 30 วัน โดยได้รับค่าจ้าง 100%

3. รัฐต้องรับรองอนุสัญญา ILO ฉบับที่ 190 ว่าด้วยการขจัดความรุนแรงและการล่วงละเมิดในโลกแห่งการทำงาน

4. รัฐต้องรับรองอนุสัญญา ILO ฉบับที่ 189 ว่าด้วยงานที่มีคุณค่าสำหรับลูกจ้างทำงานบ้านและอนุสัญญา ILO ฉบับที่ 177 ว่าด้วยงานที่รับไปทำที่บ้าน เพื่อให้แรงงานนอกระบบ ได้รับการคุ้มครองอย่างเคร่งครัดและเป็นธรรม

5. รัฐธรรมนูญต้องแก้ไขให้ประชาชนได้รับสิทธิทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมด้วยมีส่วนร่วมทั้งชาย หญิง ทุกกลุ่มทุกเพศสภาพ

6. รัฐต้องจัดให้มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียนอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ ปรับเปลี่ยนเวลาปิด-เปิดให้สอดคล้องกับวิถีการทำงาน

7. รัฐต้องมีมาตรการ การแก้ไขละเมิดสิทธิแรงงาน สร้างความมั่นใจในการทำงานและค่าตอบแทนที่เป็นธรรม

8. รัฐต้องให้เงินอุดหนุนเด็กเล็กถ้วนหน้า 0-6 ปี

9. รัฐต้องกำหนดสัดส่วนผู้หญิงและเพศสภาพในการตัดสินใจของคณะกรรมการทุกมิติ ทุกระดับ อย่างน้อย 1 ใน 3

10. รัฐต้องกำหนดให้คนพิการเข้าถึงสิทธิการบริการที่เท่าเทียมกับคนทั่วไป

11. รัฐต้องจัดให้มีพื้นที่ปลอดภัยให้กับผู้หญิงและเด็กใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้และในที่สาธารณะ

12. รัฐต้องเคารพสิทธิการพัฒนาของประชาชนและคุ้มครองนักต่อสู้ผู้หญิงด้านสิทธิแรงงาน สิทธิชุมชน และเกี่ยวกับสิทธิฐานทรัพยากรสิ่งแวดล้อม

13. รัฐต้องกำหนดให้วันที่ 8 มีนาคมของทุกปีเป็นวันหยุดตามประเพณี

ทุกอย่างไม่ได้มาด้วยการร้องขอ แต่ต้องได้มาจากการรวมพลังต่อสู้ผลักดัน สามัคคีกัน แสดงความกล้าหาญ ในการลุกขึ้นต่อสู้ให้พวกที่กดขี่ ขูดรีดเอาเปรียบเรา ได้รู้ว่า เราเป็นคนมีศักดิ์ศรี เราต้องมีสิทธิเสรีภาพ และเราต้องได้รับความเป็นธรรมในทุก ๆ ด้าน ต้องมีคุณภาพชีวิตที่ดีและยั่งยืน คำขวัญคือ “ผู้หญิงต้องกำหนดอนาคตตนเอง” ด้วยความเชื่อมั่นพลังการต่อสู้

นางสาวอรุณี ศรีโต อดีตประธานกลุ่มบูรณาการแรงงานสตรีกล่าวว่า การที่ได้เดินมาเนื่องในวันสตรีสากล โดยการก่อเกิดมาจากความเดือดร้อนของผู้ใช้แรงงาน ค่าจ้างต่ำ ชั่วโมงการทำงานที่ยาวนาน ผู้ใช้แรงงานได้ลุกขึ้นมาต่อสู้ร่วมกันจนได้รับการแก้ไข วันสตรีสากลปีนี้แม้ว่า จะมีโรคระบาด แต่เราก็เดินขบวน มีการพกหน้ากากอนามัย เอามาเพื่อป้องกันตัวเอง และสังคมให้ปลอดภัย ซึ่งข้อเรียกร้องหนึ่งนั้น สำคัญมาก ซึ่งเห็น พ้องด้วยกันว่า “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ต้องมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประชาชน ปกครองประเทศ ต้องมีการปรับปรุงแก้ไข สร้างกติกาใหม่ที่เป็นปัญหาให้รัฐธรรมนูญเป็นประชาธิปไตยมากกว่านี้” ซึ่งข้อเรียกร้องไปที่หัวหน้ารัฐบาลที่เป็นคณะรัฐมนตรี ว่า “การแก้ไขรัฐธรรมนูญเราต้องการให้แก้ไขเป็นวาระด่วน รัฐบาลต้องฟังเราผู้ใช้แรงงานที่ค่าจ้างแรงงานก็น้อย ประชาธิปไตยก็ไม่ได้เต็ม ไม่สมบูรณ์ จะอยู่ในสังคมแบบนี้คงแย่นั่นเอง” เราสร้างกลุ่มบูรณาการแรงงานสตรีมาตั้งแต่ปี 2535 วันนี้แรงงานต้องทำงานหนักมากกว่า 8 ชั่วโมงทำไมจึงตกต่ำอย่างนี้ ปกติแล้วประเทศที่เจริญรุ่งเรืองผู้ใช้แรงงานทำงานน้อยชั่วโมงราคาได้สูงขึ้น แต่ประเทศไทยกลับทำงานมากกว่า 8 ชั่วโมง ทำงานนานมากขึ้น อยู่ในโรงงานยาวนานมากขึ้น การจ้างงานแบบแปลกๆเพิ่มมากขึ้นมีคนตกงานสถิติเพิ่มขึ้นมาก จึงต้องมาร่วมกันรณรงค์เพื่อสร้างกฎกติกาของประเทศชาติแก้ไขรัฐธรรมนูญและรัฐบาลต้องฟังเสียงของผู้ใช้แรงงานด้วย

นางสาวสุเพ็ญศรี พึ่งโคกสูง ที่ปรึกษากลุ่มบูรณาการแรงงานสตรี กล่าวว่า กรรมกรผู้หญิง ผู้ชาย ที่มาร่วมกันเฉลิมฉลองวันสตรีสากล ในวันนี้คือผู้สร้างผลผลิต สร้างความเจริญให้กับประเทศ และยังเป็นผู้เสียภาษีบำรุงประเทศชาติ การมาพบรัฐบาล ก็ต้องการที่จะให้รัฐบาลแก้ไขปัญหาเรื่องของ “การคุกคาม และการกีดกันทางเพศ และการตั้งครรภ์ก็ยังไม่ถูกเลิศจ้างกันอยู่” จึงอยากให้แก้ไขปัญหา เราไม่ได้แสดงเพียงสัญลักษณ์เพียงอย่างเดียว แต่ต้องการทวงถามมันสัญญาที่ของนายกรัฐมนตรีพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา และคณะรัฐมนตรีหลายกระทรวงที่รับปากทางนโยบายที่จะแก้ไขปัญหาของแรงงาน และของผู้หญิงไว้แต่ไม่ทำ “วันนี้เขาเป็นรัฐบาลแล้ว ลืมสัญญาที่ให้ไว้กับประชาชน” จึงมาบอกรัฐบาลว่า เราจะสู้ต่อไปและมีคนที่จะออกมาสู้จนกว่าจะได้ตามข้อเรียกร้องที่ยื่น

นางอารยา แก้วประดับ ฝ่ายสตรีสัมพันธ์แรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ (สรส.) กล่าวว่า การเคลื่อนไหวของเครือข่ายสตรีวันนี้แม้ว่า จะมีสถานการณ์ไวรัส Covid-19 ที่เราร่วมกันต่อสู้มากหลายสัปดาห์ ซึ่งการทำงานอยู่ที่องค์กรเกษียณกรรม ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจ ภาพที่เห็นประชาชน

จำนวนมากเข้าแถวยาวเพื่อซื้อหน้ากากอนามัย แอลกอฮอล์ และเจลล้างมือ ซึ่งการเดินขบวนครั้งนี้เห็นผู้ใช้แรงงาน และประชาชนที่มาใช้หน้ากากอนามัยปิดจมูก ใช้เจลล้างมือ ซึ่งทางองค์การฯ ต้องพยายามผลิตให้ถึงมือพี่น้องให้ได้ และเราได้ร่วมกับเรียกร้องอีกประเด็นคือ “เรื่อง Covid-19 เป็นเรื่องที่ร้อนมาก เราไม่ตื่นตระหนกแต่ต้องมีการดูแลตนเอง” เจลล้างมือผลิตไม่ทัน หน้ากากอนามัยที่มีปัญหา ซึ่งมีทั้งหมด 11 โรงงาน ผลิตวันละเป็นล้านชิ้นก็ยังไม่เพียงพอ “อยากเรียกร้องให้ทางการแพทย์ได้ใช้หน้ากากอนามัย อุปกรณ์ทางการแพทย์ให้เพียงพอ ก่อน ซึ่งเรายังแข็งแรงอยู่สามารถใช้หน้ากากผ้าได้” แต่ขอเรียกร้องหนึ่ง คือ “อยากให้หน้ากากอนามัยให้ประชาชนเข้าถึงได้ทุกคน” ซึ่งตอนนี้รัฐบาลก็เข้าไปดูแลการผลิตแล้ว และอีกข้อเรียกร้อง คือภายใต้โลกใบนี้เราจะหาอากาศบริสุทธิ์ได้ยากแล้ว “ปัญหาฝุ่น PM2.5 เป็นปัญหาใหญ่” ซึ่งเราขอทวงคืนอากาศบริสุทธิ์ โดยให้รัฐออกกฎหมายพิเศษในการทำให้อากาศในประเทศบริสุทธิ์ แต่วันนี้คงต้องดูแลตัวเองกันก่อน

นางฉิรมล สุทธิพรรณพงศ์ ผู้แทนแรงงานนอกระบบ กล่าวว่า แรงงานนอกระบบมีทั้งหมด 21

ล้านคน ราว 55 เปอร์เซ็นต์ของแรงงานทั้งประเทศ ซึ่งเป็นแรงงานที่มีหลากหลายอาชีพ มีทั้งผู้รับงานไปทำที่บ้าน มอเตอร์ไซค์รับจ้าง คนทำงานบ้าน คนขับรถแท็กซี่ หาบเร่แผงลอย เป็นต้น ซึ่งยังขาดสวัสดิการ ไม่มีกฎหมายคุ้มครอง และแม้ว่าจะมีกฎหมายคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้านแต่ก็ไม่มีการบังคับใช้อย่างจริงจัง เราเรียกร้องมากกว่า 10 ปีแล้วในการที่รัฐบาลจะมีมาตรการคุ้มครอง และการที่จะมีค่าจ้างเท่ากับแรงงานในระบบ ไม่ว่าจะงานแบบเดียวกัน บางคนทำงานเต็มวันยังได้ค่าจ้างไม่ถึง 200 บาท และมาตรการคุ้มครองประกันสังคมก็ยังไม่ได้รับการคุ้มครองฟื้นฟูกรณีทุพพลภาพ หรือพิการ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมืองที่ควรมีความยั่งยืน และต้องการให้ประกันสังคมมาตรา 40 เทียบเท่ากับแรงงานในระบบมาตรา 33 และมาตรา 39 และการบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้าน อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้มีค่าตอบแทนที่เป็นธรรม รัฐบาลต้องรับอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ฉบับที่ 177 ว่าด้วยการคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้านต้องได้รับการคุ้มครองอย่างเคร่งครัด และเป็นธรรม รัฐต้องรับเงินอุดหนุนเด็กเล็กอย่างถ้วนหน้า แรงงานนอกระบบต้องการให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ เพื่อให้เกิดเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง และการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ต้องมีส่วนร่วมจากทุกกลุ่มด้วย

นางสาวมาลี สออบเหล็ก ลูกจ้างทำงานบ้านกล่าวว่า ลูกจ้างทำงานบ้านมีมานานนับร้อยปีแล้ว แต่กลับไม่เคยถูกมองว่า ไม่เป็นแรงงาน และลูกจ้างทำงานบ้าน นายจ้างให้สิทธิอะไรกับลูกจ้างบ้าง ตอบ

ว่า การดูแลเหมือนญาติก็เพียงพอแล้ว แต่ในความเป็นจริงนายจ้างไม่เคยให้แม้แต่ค่าจ้างขั้นต่ำ และยังผลักให้แรงงานทำงานบ้านไปอยู่ในกลุ่มของแรงงานนอกระบบ ซึ่งแรงงานทำงานบ้านมีนายจ้าง แต่กลับไม่เคยเรียกร้องสิทธิเหมือนกับแรงงานในระบบได้ค่าแรงขั้นต่ำก็ไม่ได้ และการเจ็บป่วยก็ต้องหวังความเมตตาจากนายจ้างในการพาไปรักษาพยาบาล นายจ้างคิดว่าโชคดี แล้วคนที่โชคไม่ดีเขาอยู่อย่างไร ตั้งครรภ์ก็ไม่เคยลางานได้แม้แต่วันเดียว เพราะกฎหมายไม่เคยรองรับลูกจ้างคนทำงานบ้านเลย ไม่เคยมีภาครัฐเข้ามาดูแล “ลูกจ้างคนทำงานบ้าน จึงอยากเข้าสู่ระบบประกันสังคมมาตรา 33 เพื่อให้ได้รับการดูแลด้านสวัสดิการ” เมื่อคลอดบุตรก็มีการดูแล แต่วันนี้เรายังไม่ได้รับการดูแลจากระบบประกันสังคม ต้องดูแลกันตามอัตภาพ ลูกจ้างที่ทำงานในต่างจังหวัดมีค่าจ้างเพียงเดือนละ 6,000 บาท ตอนนี้ได้เสนอให้รัฐบาลรับอนุสัญญาILO ฉบับที่ 189 ว่าด้วยลูกจ้างงานบ้าน เพื่อให้การคุ้มครองส่งเสริมงานนี้มีคุณค่าให้ลูกจ้างทำงานบ้าน

นางอัมรินทร์ เจริญศักดิ์ รองประธานคณะกรรมการสมานฉันท์แรงงานไทย (คสรท.) กล่าวว่า ด้วยปีนี้ ความรุนแรงที่เกิดขึ้นจาก Covid-19

ทำให้สมาชิกคสรท.มาร่วมไม่ได้ ด้วยนายจ้างประกาศห้ามเข้าร่วม หรือจัดกิจกรรมต่างๆ หากมีการเข้าร่วมจะต้องกักตนเอง 14 วัน เพื่อให้ปลอดภัยไม่มีเชื้อ Covid-19 แต่ก็มีแกนนำมาร่วมด้วย ซึ่งปัญหาตอนนี้ “ภัยร้ายพอกับCovid-19 คือ การเลิกจ้างแรงงาน” ด้วยคนที่ถูกเลิกจ้างตอนนี้ลำบากมากด้วยไม่ได้รับค่าจ้างมาตั้งแต่ปี 2519 แม้ศาลจะสั่งให้รับกลับเข้าทำงาน นายจ้างก็ไม่มีการรับกลับเข้าทำงาน และการเลิกจ้างแรงงาน ซึ่งบางส่วนเลิกจ้างทั้งครอบครัว รวมทั้งคนตั้งครรภ์ โดยไม่จ่ายค่าชดเชย และนายจ้างบอกอยากได้ให้ไปฟ้องเอาเอง ปีนี้แม้ว่ามีข้อเรียกร้องอนุสัญญาILO ฉบับที่ 183 สิทธิความเป็นมารดาแล้วยังต้องเรียกร้อง ILO ฉบับที่ 190 ว่าด้วยการจัดความรุนแรง และการล่วงละเมิดทางเพศ ในสถานที่ทำงาน ทางกลุ่มยังเรียกร้องลาคลอด180 วัน แม้วันนี้จะได้มา 98 วัน เพิ่มมาอีก 8 วันยังไม่รู้ว่าใครจ่าย ซึ่งยังไม่เพียงพอ นอกจากนั้นเราต้องการให้บิดามารดาไปเลี้ยงบุตร กรณีที่แม่ลาคลอดอยู่ ซึ่งข้าราชการลาคลอดได้ 15 วัน แต่เอกชนยังไม่ได้สิทธิในการลาดังกล่าว ซึ่งต้องการให้พ่อได้ร่วมในการดูแลบุตรคือ ลาได้น้อย 30 วัน อีกข้อคือเรื่องเงินอุดหนุนเด็กเล็กถ้วนหน้า ซึ่งเรียกร้อง 600 บาท ตั้งแต่ 0-6 ปี ด้วยรัฐบาลยังสร้างความแตกต่างติดราคนจนอยู่ หากรายได้เกินแสนบาทจะไม่ได้เงินอุดหนุน เงิน600 บาท ตกเพียงวันละ 20 บาทเท่านั้น ต้องให้ได้อย่างทั่วถึง และต้องเรียกร้องให้วันที่ 8 มีนาคมของทุกปีให้เป็นวันหยุด

นางสาวสงวน ขุนทรง ผู้ประสานงานกลุ่มสหภาพแรงงานอ้อมน้อย-อ้อมใหญ่ กล่าวว่า มาร่วม

สะท้อนปัญหาให้รัฐบาลรับรู้ว่า ตอนนี้แรงงานมีคนตกงานมากขึ้น ด้วยการค้าขายไม่ได้ ภาวะเศรษฐกิจที่ล้มเหลว จึงต้องการให้รัฐบาลมีการแก้ไขปัญหาด่วน

นายสมาน พรประชาธรรม ประธานสหพันธ์แรงงานปิโตรเลียมและเคมีภัณฑ์แห่งประเทศไทย รัฐบาลต้องมีการรับรองอนุสัญญาฉบับที่ 87 และ 98 เพื่อให้จัดตั้งสหภาพแรงงาน และการคุ้มครอง ดังที่อารยประเทศที่มีการรับรองอนุสัญญานี้แล้ว ต้องเคารพสิทธิผู้หญิงที่เป็นเพศแม่ด้วย

นางสุณี ไชยรส ขบวนผู้หญิงปฏิรูปประเทศไทย (วิมูฟ) กล่าวว่า วันนี้เรียกร้องที่จะ ทุกปีขบวนผู้หญิงปฏิรูปประเทศไทย (วิมูฟ) จะมาเดินขบวนร่วมด้วย ตอนนี้มีการจัดการณรงค์อยู่แต่ละภาค จึงไม่ได้มีกลุ่มของพี่น้องอีสาน ภาคใต้ และพี่น้องชนเผ่า พี่น้องมุสลิม พี่น้องที่ต้องการปฏิรูปที่ดินที่ต้องการจัดการฐานทรัพยากร มาสมทบกับกลุ่มมูรณ้อย่างทุกปี เพราะถือว่า พลังของทุกกลุ่มคือ พลังแห่งแรงงาน ขอให้นึกว่า วันสตรีสากลมีการแสดงพลังเรียกร้องทั้งประเทศในนามขององค์กรผู้หญิงหลากหลาย รวมทั้งวิมูฟ อยากให้เห็นว่า ความเสมอภาคระหว่างเพศของผู้ใช้แรงงาน และกลุ่มอื่นๆจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องได้รับการดูแลแรงงานในระบบที่กำลังถูกเลิกจ้าง นอกระบบ และอื่นๆ พลังของผู้หญิง พลังของผู้ชาย ทุกเพศสภาพต้องเดินไปด้วยกัน เราจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องแก้ไขรัฐธรรมนูญจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องสร้างสวัสดิการตั้งแต่เกิดจนตาย

จากนั้นนักศึกษาจาก ม.ธรรมศาสตร์ได้ขึ้นเวทีกล่าวกับผู้ใช้งานแรงงาน 2 คน โดยนายอานนท์ เทพ

บินการ กล่าวว่า ต้องการให้สหภาพแรงงานในส่วนของกลุ่มสตรี เป็นกลุ่มพลังในการที่จะชิงอำนาจกับภาครัฐเพื่อเป็นกระบอกเสียงให้กับแรงงานในระบบและนอกระบบอย่างแท้จริง ในประวัติศาสตร์ที่กลุ่มสตรี และสหภาพแรงงานกลุ่มต่างๆได้ร่วมต่อสู้กันมาทั้งเคยชนะ และเคยแพ้ แต่ทุกครั้งที่เราลุกขึ้นสู้ใหม่ได้เสมอ ฉะนั้นไม่ว่าจะกี่ปีกี่วัน และกี่เดือน ขอให้ทุกคนอย่ายอมแพ้ที่จะเดินหน้าต่อไป หากยอมแพ้ทุกอย่างก็จะจบ หากสู้ต่อไปเราจะมีโอกาสชนะ

ต่อมานางสาวแพรวไพลิน ทองใบงาม นักศึกษาอีกท่านได้กล่าวว่า แรงงานถือเป็นเส้นเลือดที่สำคัญในการหล่อเลี้ยงประเทศ หากไม่ให้ความสำคัญกับแรงงานประเทศจะอยู่ได้อย่างไร และหากนโยบายรัฐไม่สนับสนุนให้ความสำคัญกับผู้ใช้งานแรงงาน โดยทิ้งเขาไว้ข้างหลังแบบนี้ ประเทศชาติจะเดินหน้าต่อไปได้อย่างไร และอยากจะเสนอเรื่องหนึ่งคือเรื่องผ้าอนามัย ซึ่งผู้หญิงเราได้รับผลกระทบ ซึ่งเป็นภาระค่าใช้จ่ายในการซื้อผ้าอนามัยที่แพงมาก จึงอยากให้รัฐบาลออกนโยบายลดราคา หรือว่าแจกฟรีให้กับผู้หญิงด้วย

นายสุรศักดิ์ เรียงเครือ รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี กล่าวว่า ข้อเรียกร้องทั้ง 13 ข้อจะนำเสนอนายกรัฐมนตรีและรัฐบาลไม่เคยปฏิเสธไม่เคยเพิกเฉย โดยกลุ่มต่างๆสามารถที่จะเรียกร้องแสดงความคิดเห็น ซึ่งสิ่งใดที่สามารถดำเนินการได้เราจะดำเนินการทันทีขอให้ใจเย็นๆ หากมีโอกาสในการมีส่วนร่วมต่างๆเราก็จะตั้งใจ การมีส่วนร่วมของประชาชนมีส่วนสำคัญที่รัฐบาลให้ความสำคัญมาโดยตลอด อย่าได้กังวลใจ ซึ่งขอยืนยัน และขอสัญญาไว้

ดร.รัชดา ธนาดิเรก รองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี กล่าวอีกว่า รู้สึกดีใจที่ได้มารอต้อนรับและได้รับฟังข้อเรียกร้องเรียนของประชาชน ซึ่งเราเป็นผู้หญิงด้วยกันทำงานร่วมกันมาหลายปีและรับทราบถึงข้อปัญหาอย่างดี ซึ่งเรื่องร้องเรียนทุกเรื่องไม่มีการวางเฉย ขอเล่าเป็นกำลังใจ เมื่อต้นปีมีเครือข่ายสตรีอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งเราก็คู่กันเคยกันอยู่มายื่นข้อร้องเรียนลักษณะเดียวกันให้กับท่านนายกรัฐมนตรี ซึ่งตนได้นำเรื่องดังกล่าวไปกราบเรียนกับท่านนายกฯ ซึ่งท่านนายกรัฐมนตรีได้นำข้อร้องเรียนนั้นประกาศให้คณะรัฐมนตรีทราบ จากนั้นได้มีคณะทำงานซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรี นายวิษณุ เครืองาม เป็นผู้ดูแล และ

ทำงานร่วมกับเครือข่าย สิ่งที่ได้ทำร่วมกัน เช่น เครือข่ายสตรี 4 ภูมิภาค มูลนิธิเพื่อนหญิง และ มูลนิธิเด็ก ทำไปแล้วหลายเรื่อง มีความคืบหน้าหลายประเด็น เช่น กรณีข้อเสนอให้ผู้ขายแรงงานไปเลี้ยงดูลูก ซึ่งตอนนี้ได้สั่งให้กระทรวงแรงงานไปศึกษาความเป็นไปได้แล้ว เรื่องของการกีดกัน และการคุกคามทางเพศในสถานประกอบการ และองค์กร

วันนี้กระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ได้มีการทำงานร่วมกับภาคเอกชนให้เอกชนมาลงนามร่วมกับกระทรวงต่อไปนี้ต้องยุติการกีดกันการจ้างงานด้วยเหตุแห่งเพศ การจะมาไล่ผู้หญิงออกจากงานเพียงตั้งคร่ำครึทำไม่ได้ การคุกคาม และล่วงละเมิดพนักงานในองค์กรทำไม่ได้ เบื้องต้นมีองค์กรมาลงนามร่วมกันรวมทั้งสถาบันการศึกษาจำนวน 24 องค์กร ซึ่งเป็นบริษัทขนาดใหญ่ด้วย และรัฐบาลจะทำเรื่องนี้ต่อ มีหลายเรื่องที่ได้รับมาแล้วยังกระทำการไม่สำเร็จด้วยติดกระบวนการหลายอย่าง เรื่องที่ดินทำกิน ปัญหาของขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม(ปีมุฟ) หลายเรื่องคลี่คลายไปแล้ว แต่ยังไม่หมดอันนี้เราขอรับ วันนี้รับรองว่า เรื่องถึงนายกแน่นอน อันไหนทำได้จะทำเลยและเราทำมาแล้วเราไม่ได้ทำแค่กับราชการเท่านั้นเราได้เชิญเครือข่ายมาร่วมด้วย หลายท่านทราบดีว่ารัฐบาลทำอะไรอยู่ขอเวลา และขอความเข้าใจ ท้ายสุดอยากให้เข้าใจว่าการมายื่นข้อร้องเรียนไม่ใช่เรื่องแพ้ชนะ หากทำสำเร็จคือชัยชนะของรัฐบาล และคนทั้งประเทศ เราไม่ใช่คู่แข่งกัน เราคือเพื่อนกัน เพื่อผู้หญิงต้องกำหนดอนาคตตนเอง

ในการรณรงค์ครั้งนี้ ทางสหพันธ์แรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอ การตัดเย็บเสื้อผ้า และผลิตภัณฑ์หนัง แห่งประเทศไทยกลุ่มสหภาพแรงงาน ย่านรังสิตและใกล้เคียง ได้ร่วมเดินรณรงค์ร่วมกัน พร้อมด้วยแจกแถลงการณ์ข้อเรียกร้อง เนื่องในวันสตรีสากล ดังนี้

ประวัติศาสตร์อันยิ่งใหญ่การต่อสู้ทางชนชั้นแรงงานหญิงทั่วโลก ได้มาบรรจบครบรอบอีกครั้งหนึ่ง นั่นก็คือวันที่ 8 มีนาคมที่เรียกกันว่าวันสตรีสากล โดยเฉพาะบทบาทของแรงงานหญิงในโรงงานทอผ้า ที่เมืองชิคาโก ประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ต่อสู้กับการกดขี่ขูดรีดทารุณในระบบทุนนิยม พวกชนชั้นนายทุนเห็นกำไรสำคัญกว่าชีวิตของมนุษย์ การทำงานมากกว่าวันละ 14-16 ชั่วโมงได้ค่าจ้างแรงงานเพียงน้อยนิด สภาพการทำงานในโรงงานเลวร้ายหลายคนเจ็บป่วยล้มตายไร้การเหลียวแล ทำให้แรงงานหญิงและชายทนไม่ได้กับระบบการกดขี่ขูดรีดจึงเกิดการลุกขึ้นสู้ มีการนัดหยุดงานและเดินขบวนในวันที่ 8 มีนาคม ค.ศ.1907 การต่อสู้ในครั้งนั้นได้รับการสนับสนุนอย่างกว้างขวางจากแรงงานทั่วโลก สร้างความตื่นตะลึงต่อระบบทุนนิยมทั่วโลก และได้มีการเรียกร้องชั่วโมงการทำงานให้เหลือวันละ 8

ชั่วโมง พร้อมทั้งปรับปรุงสภาพการทำงานและสวัสดิการ และสิทธิเสรีภาพประชาธิปไตยในการรวมตัว

วันที่ 8 มีนาคม ค.ศ.1910 มีผู้แทนสตรีจาก 18 ประเทศ ได้เข้าร่วมประชุมสมัชชาสตรีสังคมนิยมสมัยที่ 2 ที่จัดขึ้นที่เมืองโคเปนเฮเกน เสนอให้มีการทำงาน 8 ชั่วโมง ศึกษา 8 ชั่วโมง พักผ่อน 8 ชั่วโมง ที่เรียกว่าระบบสามแปด ค่าจ้างแรงงานระหว่างชายกับหญิงต้องเท่าเทียมกัน มีการคุ้มครองสิทธิแรงงานหญิงและเด็ก โดยเฉพาะบุคคลสำคัญที่เป็นสตรีที่เขาเชื่อ คลารา เซทกิน ซึ่งเป็นนักสังคมนิยมชาวเยอรมัน เขายืนยันคัดค้านว่าตลอดมาการโค่นล้มทุนนิยมและการสร้างสังคมใหม่คือสังคมนิยม จะเกิดขึ้นไม่ได้หากขาดพลังแรงงานผู้หญิง ถ้าพลังแรงงานหญิงยังถูกกดขี่ ขูดรีดอยู่ และไม่มีสิทธิใดๆ และเธอก็ได้เผยแพร่ความคิดสังคมนิยมไปทุกหนทุกแห่งทั่วโลก

วันประวัติศาสตร์การต่อสู้อันยิ่งใหญ่ของการต่อสู้ของแรงงานหญิง ได้รับการยกย่องมีการจัดงานเฉลิมฉลองขั้วมาถึงทุกวันนี้ และหลายปีที่ผ่านมาได้มีสตรีที่อ้างตนว่าเป็นสตรีผู้สูงศักดิ์ได้เขามาร่วมขบวนในการจัดงานวันสตรีสากลเบี่ยงเบนประเด็นอุดมการณ์ของนักสังคมนิยมประชาธิปไตยดังกล่าวข้างต้น

จากการรัฐประหารวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 และการเลือกตั้งวันที่ 24 มีนาคม 2562 เห็นปรากฏการณ์เด่นชัดมากขึ้นของความขัดแย้งทางชนชั้นและชนชั้นระหว่าง ระบอบเผด็จการที่ควบคุมโครงสร้างส่วนบนของสังคมกับประชาชนผู้ถูกกดขี่

ชุดรีด และก็เป็นที่น่าประจักษ์ชัดแล้วว่าการปกครองภายใต้ระบอบเผด็จการและกลายพันธุ์มาเป็นประชาธิปไตยครั้งในภายใต้ถูกดัดการเผด็จการ มีแต่เอื้อประโยชน์ให้กับชนชั้นนายทุนและเครือข่ายปัญหาข้าวยากมากแวง ชนชั้นที่ไร้ปัจจัยการผลิตต้องเผชิญกับวิถีชีวิตที่แสนจะลำบากยากแค้นอย่างหนัก องค์การแรงงานหลายภาคส่วนได้ดำเนินการเรียกร้องต่อรัฐบาลครั้งแล้วครั้งเล่า สหพันธ์แรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอฯ ก็สนับสนุนการเรียกร้อง ให้แก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจสังคมและการเมืองมาโดยตลอด เพื่อการบรรเทาทุกข์ในหมู่ชนชั้นผู้ใช้แรงงานและคนจนทั้งในเมืองและชนบท รวมถึงปัญหา ของประชาชน รัฐบาลยังละเลยต่อปัญหาข้อเรียกร้องต่างๆของหมู่ชนชั้นผู้ใช้แรงงาน โดยหาเหตุผลกล่าวอ้างต่างนานา แต่บรรดาพวกชนชั้นนายทุนที่สนับสนุนระบอบเผด็จการ ลืมไปว่าสิ่งที่เป็ ประดิษฐ์กรรมต่างๆในโลกนี้ ล้วนแล้วแต่เกิดขึ้นจากพลังแรงงานของชนชั้นผู้ใช้แรงงานทั้งสิ้น ไม่มีเทวดาที่ไหนเป็นผู้สร้าง เราได้จากสิ่งใกล้ตัวเรา เช่น สิ่งปัจจัยการครองชีพทุกชนชั้นและชั้นชนต้องใช้ เช่น อาหารการกิน, ที่อยู่อาศัย, เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม รองเท้า ผงซักฟอก ยาสีฟัน สบู่ ยารักษาโรคและยานพาหนะต่างๆในการเดินทางและเทคโนโลยี รวมไปถึงปราสาทราชวัง ตึกกรมบ้านช่องวัดวาอาราม ใครเป็นผู้สร้างผู้ทำ ถ้าขาดพลังแรงงานของผู้ใช้แรงงานทั้งมวล ทุกอย่างจะเหมือนซากศพ และในโอกาสวันสำคัญนี้สหพันธ์แรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอฯ ขอเสนอข้อเรียกร้องต่อรัฐบาลปัจจุบันดังนี้

1. แก้ไขรัฐธรรมนูญทั้งฉบับ
2. พรรคการเมืองที่ร่วมจัดตั้งเป็นรัฐบาลและช่วงหาเสียงเลือกตั้ง สัญญาไว้ว่าจะเพิ่มค่าจ้าง/ค่าแรงเป็นวันละ 400-425 บาท และมารดาประชารัฐ เช่น ตั้งครรภ์รับเดือนละ 3,000 บาท ค่าคลอดบุตร 10,000 บาท และค่าดูแลบุตรเดือนละ 2,000 บาท ดำเนินไปถึงไหนแล้ว
3. รัฐบาลต้องเพิ่มวันลาคลอดบุตรจากเดิม 98 วัน เป็น 180 วัน และสามมีสิทธิลาไปดูแลภรรยาคลอดบุตรได้ 180 วัน โดยได้รับค่าจ้าง
4. สตรีมีสิทธิทำแท้งได้อย่างปลอดภัยเมื่อไม่พร้อมมีบุตร (ศาลรัฐธรรมนูญเห็นชอบแก้กฎหมายทำแท้งได้ไม่ผิด wed,2020-02-19 ประเทศไทย)
5. รัฐบาลต้องกำหนดวันที่ 8 มีนาคมของทุกปีเป็นวันหยุดทั่วประเทศ
6. สร้างรัฐสวัสดิการเพื่อดูแลประชาชนอย่างมีคุณภาพ
7. รัฐบาลต้องควบคุมราคาสินค้าที่เป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีพของประชาชน
8. สตรีมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกับชายและหยุดล่วงละเมิดทางเพศและต่อต้านการใช้ความรุนแรงต่อสตรีทุกรูปแบบ

9. รัฐบาลต้องให้การรับรองอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศฉบับที่ 87 ฉบับที่ 98 และ ฉบับที่ 183

10. รัฐบาลต้องสนับสนุนการศึกษาฟรีกับเด็กเยาวชนประชาชนตลอดชีวิต

11. หยุคการค้ำมนุษย์,หยุคการค้ำแรงงานข้ามชาติ,ยอมรับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของมวลมนุษยชาติ

โดย วันสตรีสากล ชนชั้นผู้ใช้แรงงานสตรี
ทั้งหลายจงเจริญ 8 มีนาคม 2563 พร้อมชูคำขวัญ
“หยุดละเมิดสิทธิสตรี เสรีภาพต้องเท่าเทียม”

รายงานโดยวาสนา ลำดี

รายงานพิเศษ 2

เสริมสร้างโลกทัศน์วันสตรีสากล 2020 บทบาทสตรีในบริบทสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง

วาสนา ลำดี voicelabour

วันอาทิตย์ที่ 8 มีนาคม 2563 สถาบันแรงงานเพื่อการค้นคว้าวิจัยและฝึกอบรม มูลนิธิพิพิธภัณฑสถานไทย ได้จัดโครงการเสริมสร้างโลกทัศน์ในโอกาส “วันสตรีสากล 2020” ณ พิพิธภัณฑสถานไทย มักกะสัน ซึ่งวันที่ 8 มีนาคมของทุกปี ถือเป็นวันสตรีสากลที่บรรดาสตรีทั่วโลกต่างยึดถือเป็นวันสำคัญในการรำลึกถึงการต่อสู้เพื่อสิทธิในการทำงานของแรงงานสตรี และมีการเฉลิมฉลองกันทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทย

แต่เดิม การเฉลิมฉลองวันสตรีสากลในประเทศไทย มักจัดขึ้นโดยองค์กรแรงงานและองค์กรนักศึกษา แต่ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาถึงปัจจุบัน สตรีกลุ่มต่างๆไม่ว่าจะอยู่ฝ่ายใด แนวคิดแบบไหน ล้วน

จัดงานวันสตรีสากลเช่นกัน แต่ด้วยความหมายที่แตกต่างกันออกไป พิพิธภัณฑสถานไทย ในฐานะที่เป็นสถาบันวิชาการด้านประวัติศาสตร์แรงงานไทย จึงมีข้อมูลเกี่ยวกับวันสตรีสากลที่รวบรวมจากงานศึกษาวิจัยต่างๆ ที่เห็นว่าควรเผยแพร่ต่อสาธารณะ เพื่อคงจิตวิญญาณแห่งวันสตรีสากลให้คงอยู่สืบไป รวมทั้งเป็นโอกาสในการแลกเปลี่ยนทำความเข้าใจ

บทบาทการเคลื่อนไหวของแรงงานสตรีระดับสากล
ในยุคปัจจุบัน

วันที่ 8 มีนาคม ได้รับการประกาศให้เป็นวันสตรีสากลเมื่อ 110 ปีที่แล้ว เพื่อรำลึกถึงความสำเร็จในการต่อสู้เรียกร้องของบรรดากรรมกรหญิงโรงงานทอผ้าในประเทศสหรัฐอเมริกา ทำให้เกิด “ระบบสามแปด” โดยให้เวลาทำงานลดเหลือวันละ 8 ชั่วโมง เวลาศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพ 8 ชั่วโมง และเวลาพักผ่อน 8 ชั่วโมง มีการกำหนดให้ค่าแรงงานหญิงเท่าเทียมกับค่าแรงงานชาย มีการคุ้มครองสวัสดิการแรงงานหญิงและแรงงานเด็ก

วันสตรีสากลจึงเป็นวันที่สตรีทั่วโลกพร้อมใจกัน หลายประเทศได้กำหนดให้วันสตรีสากลเป็นวันหยุดประจำชาติ กลุ่มสตรีจากทุกทวีปไม่ว่าจะแตกต่างกันโดยเชื้อชาติ ภาษา วัฒนธรรม เศรษฐกิจ หรือการเมือง ได้รวมตัวกันเฉลิมฉลองวันสำคัญนี้เป็นการรำลึกถึงความเป็นมาแห่งการต่อสู้อันยาวนานเพื่อให้ได้มาซึ่งความเสมอภาคและความยุติธรรมต่อสตรี

สำหรับประเทศไทย นับตั้งแต่อดีตก็มีเรื่องราวการต่อสู้เพื่อสิทธิสตรีของ “อามแดงเหมือน” ไพรหญิงสมัย ร.4 ที่ต่อสู้จนเกิดกฎหมายห้ามซื้อขายลูกและเมีย หลังทำสนธิสัญญาเบาริง 2398 เกิดอุตสาหกรรมแบบทุนนิยมตะวันตกขึ้นในสยาม และเมื่อเกิดแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติในปี 2504 ผู้หญิงจำนวนมากก็หลั่งไหลเข้าสู่ตลาดแรงงาน และถึงแม้จะมีบทบาทในระบบเศรษฐกิจมากเพียงใด แต่สิทธิของแรงงานหญิงกลับถูกกดไว้จนเกิดคำถามการรวมตัวต่อสู้ เช่น คนงานหญิงโรงงานทอผ้าธนบุรีหยุดงานประท้วงเรื่องลดค่าจ้างอย่างไม่เป็นธรรมในปี 2475 การร่วมต่อสู้จนเกิด พ.ร.บ.แรงงานฉบับแรกปี 2499 กระทั่งถึงการต่อสู้ยึดโรงงานของคนงานหญิงโรงงานฮาร่า ในปี 2519 การเรียกร้องกฎหมายลาคลอด 90 วัน ในปี 2536 และกรณีอื่นๆอีกหลายกรณี

การจัดงานในครั้งนี้ช่วงเช้า ได้มีการจัดให้เยี่ยมชมนิทรรศการ “วันสตรีสากล กับประวัติศาสตร์การต่อสู้ของแรงงานหญิงในประเทศไทย” และเยี่ยมชมนิทรรศการถาวรชุด “ประวัติศาสตร์แรงงานยุคอดีตและประวัติศาสตร์แรงงานร่วมสมัย”

ช่วงบ่ายได้มีการฉายวิดีโอชุด “วันสตรีสากลในประเทศไทย” และแสดงดนตรี โดย วงดนตรี ภราดร

โดยนายมานิตย์ พรหมการีย์กุล รองประธานมูลนิธิพิพิธภัณฑ์แรงงานไทย กล่าวว่า

บทบาทการต่อสู้ของผู้หญิงนั้น ถือว่า เป็นบทบาทหลักในสังคม เน้นอนการที่ผู้หญิงจะออกมาต่อสู้ นั้นเป็นเรื่องยาก ด้วยผู้หญิงต้องทำงานบ้านเลี้ยงดูลูกดูแลครอบครัว และยังต้องทำงานในโรงงาน การที่มีผู้หญิงออกมาต่อสู้เพื่อเรียกร้องความเท่าเทียมจึงเป็นเรื่องที่น่าขบถ วันที่ 8 มีนาคม วันสตรีสากลของทุกปี จะมีผู้หญิงกลุ่มต่างๆ ที่ออกมาส่งเสียงเรียกร้องต่อรัฐบาลให้แก้ไขปัญหา เพื่อสร้างความเท่าเทียมและสวัสดิการ ซึ่งในกลุ่มยานยนต์ที่ตนทำงานอยู่ แม้มีผู้หญิงไม่มาก แต่ก็อยากให้เขาได้ออกมาเรียนรู้ร่วมกับกลุ่มผู้หญิงกลุ่มต่างๆ เพื่อการออกมาขับเคลื่อนร่วมกัน ซึ่งครั้งนี้ถือเป็นโอกาสที่พิพิธภัณฑสถานไทย จัดกิจกรรมให้แรงงานหญิงหลากหลายกลุ่มได้มาพบกัน ได้มีวงเสวนาให้ความรู้ชมนิทรรศการ และวิทัศน์ ประวัติศาสตร์การต่อสู้ของแรงงานหญิงในสากลจนถึงประเทศไทย อีกด้วย

ต่อด้วยการเสวนาเรื่อง “บทบาทสตรีในขบวนการแรงงานสากล ในบริบทสังคม เศรษฐกิจ

และการเมือง” ด้วยสถานการณ์การระบาดของไวรัส COVID-19 ส่งผลให้วิทยากรไม่สามารถมาร่วมเวทีได้ แต่ได้ส่งคลิปวิดีโอและสนทนากันผ่านโซเชียลมีเดีย

ผศ.ดร.นฤมล ทับจุมพล รองผู้อำนวยการฝ่ายวิจัย สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กล่าวว่า ด้วยทางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอยู่ในมาตรการเคร่งครัดกรณีไวรัสโคโรนา Covid-19 ซึ่งการสอนเปิดเป็นออนไลน์ การสอบเป็นแบบทดสอบจึงไม่สามารถมาพบปะกับผู้ใช้แรงงานที่พิพิธภัณฑสถานไทยได้ หากสถานการณ์ดีขึ้นก็มีความยินดีที่จะมาพบกันโดยขอเล่าว่า “วันแรงงานสตรีสากล หรือวันที่ 8 มีนาคม” เดิมนั้น ตอนนี้อย่างใหญ่จะได้ยินเพียงคำว่า “วันสตรีสากล” คำว่า “แรงงานหายไป” วันแรงงาน ไปอยู่ที่วันที่ 1 พฤษภาคมแทน (วันกรรมกรสากล หรือวันแรงงานแห่งชาติ) หรือแรงงานข้ามชาติอยู่ที่วันที่ 18 ธันวาคม (วันแรงงานข้ามชาติสากล) ของทุกปี คือตอนนี้เราจะมิกัน 3 วัน

8 มีนาคม สำคัญอย่างไร ในแง่ของขบวนการแรงงานมันเป็นมิติใหม่หากใครจำประวัติศาสตร์ได้ วันที่ 8 มีนาคม ซึ่งเป็นวันที่ขบวนการแรงงานสตรีสากล เริ่มต้นด้วยการประท้วงของแรงงานหญิงใน โรงงานทอผ้าในรัฐนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา ซึ่งขณะนั้นมีการต่อสู้เรื่องค่าจ้างและมีปัญหาการถูกละเมิดสิทธิ และมีกรณีเรื่องไฟ

ไหมโรงงาน ซึ่งทำให้นึกถึงกรณีประเทศไทย ที่ไฟไหม้โรงงานเคเดอร์ อินดัสตรี ที่ผลิตตุ๊กตา หากมาโยงในวันที่ 8 มีนาคม ก็พบว่าแรงงานสตรีเป็นรากของหลายๆเรื่อง หลายประเทศมองว่าผู้หญิงมีสิทธิน้อยกว่าผู้ชาย ซึ่งหากจำได้สิทธิผู้หญิงที่มีในการเลือกตั้งมาที่หลังผู้ชายใครที่สอนเกี่ยวกับประชาธิปไตย เรื่องสิทธิเรื่องนั้นตั้งแต่สมัยกรีก ผู้หญิงทาสและแรงงานต่างด้าวไม่มีสิทธิความเป็นพลเมือง สหรัฐอเมริกาก็ไม่ค่อยต่างในบทบาทการต่อสู้สตรี วันสตรีสากลจึงเป็นการเปิดมิติใหม่ เพราะในช่วงแรกๆนั้นสามคนคำเท่ากับหนึ่งคนขาว ในแง่สิทธิเลือกตั้ง และในประเด็นผู้หญิงก็เจอเช่นเดียวกัน ยังไม่นับถึงเรื่องค่าแรงซึ่งก็จะได้แตกต่างกันด้วย เหตุผลที่มองว่าผู้หญิงทำงานได้น้อยกว่า ซึ่งมองว่าประเทศไทยมีความก้าวหน้ากว่าหลายเรื่องอย่างน้อยที่สุดหลัง 2475 สิทธิเลือกตั้งของเราทั้งผู้หญิง ผู้ชาย ได้รับพร้อมกัน ขณะที่ในหลายประเทศใช้เวลาหลายปีกว่า ผู้หญิงจะมีสิทธิในการเลือกตั้งไม่ว่าจะเป็นสหรัฐหรืออังกฤษ หรือในประเทศอื่นๆ

อันที่สอง ในแง่ของการต่อสู้ของขบวนการแรงงานในสตรีสากล จะเห็นได้ว่าบทบาทผู้หญิงเป็นบทบาทหน้าในการผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเวลาที่คนคิดถึงในวันแรงงาน หรือวันที่ 8 มีนาคม แม้ว่าชื่อจะเป็นวันสตรีสากล ถึงที่สุดแล้วพลังที่อยู่ข้างหลัง เป็นขบวนการแรงงานสตรีที่ทำให้วันสตรีสากล มีมติของเรื่องแรงงาน หากกล่าวถึงสังคมไทย จะเห็นว่า แรงงานหญิงในประเทศไทยมีการนำเรื่องวันสตรีสากลมาใช้ในการเคลื่อนไหวหลายเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการผลักดันเรื่องวันลาคลอด 90 วัน ก็เปิดประเด็นในวันสตรีสากล เรียกร้องเรื่องสิทธิการลาเรื่องค่าจ้าง หรือการไม่เลือกปฏิบัติ ก็มาจากประเด็นนี้ ดังนั้น หากสรุปในแง่ประวัติศาสตร์สั้นๆ บทบาทของขบวนการแรงงานในบทบาทของสตรีมีส่วนสำคัญมาก สิ่งที่จะต่างในสังคมไทยคือ ในอดีตเป็นแรงงานที่ทำงานเย็บผ้า การ์เมนต์ เป็นกลุ่มแรกค่าจ้างขั้นต่ำของไทย ถูกผลักดันจากแรงงานผู้หญิงทอผ้า ซึ่ง หากมีคนมาจากอ้อมน้อยอ้อมใหญ่ก็จะทราบถึงประวัติศาสตร์การต่อสู้ตรงนั้น ก็จะเห็นประเด็นเปลี่ยนแปลงง่ายๆ อย่างโรงงานหญิงโรงงานทอผ้าที่เกิดขึ้นที่รัฐนิวยอร์ก หากมีเทียบกับของไทยที่ไม่ว่าจะเป็นโรงงานทอผ้าที่ผลักดันเรื่องค่าจ้างแรงงานที่เริ่มแรกของไทย และในหลายๆประเด็นของแรงงานหญิง ของขบวนการแรงงานที่เป็นของผู้หญิงผลักดันเพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลง

ในช่วงของขบวนการแรงงานสากลที่ผู้หญิงเป็นขบวนการหลักในการปฏิวัติอุตสาหกรรมก็จะมีแรงงานหลัก แรงงานที่เป็นอุตสาหกรรมหนัก ซึ่งตอนนั้นจะได้ยินว่า เป็นแรงงานผู้ชาย สิ่งที่ผลักดันอุตสาหกรรมขึ้นมาจริงๆ ที่เรียกว่า Labour intensive คือ อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น ซึ่งก็คือเท็กซ์ไทล์ เป็นกิจการด้านการทอผ้า ย้อมผ้า ตัดเย็บเสื้อผ้า และกิจกรรมเหล่านี้เป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ใช้แรงงานเข้มข้น โดยคาดหวังผู้หญิงในการทำงานหากดูประวัติศาสตร์ก็จะจำได้ไม่ว่าจะเป็นช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 ผู้หญิงเป็นฝ่ายทำการผลิตขณะที่ผู้ชายไปรบ จะเห็นว่าเพศหญิงจำนวนมากทั้งหมดเลยเป็นผู้ผลิตในทางเศรษฐกิจ ดังนั้น หากถามว่า ขบวนการแรงงานทำไมเกิดขึ้นโดยการขับเคลื่อนของผู้หญิง ก็เพราะผู้หญิงอยู่ในกระบวนการผลิต ตลอด 80 ปีในช่วงของไทย หรือ 100 กว่าปีในสากล

แล้วทำไมคนถึงไม่นึกถึงที่ผ่านมากหลายคนอาจได้ยินผู้นำอย่างคุณ โรซา ลุคเซิมเบิร์ก ซึ่งเป็นผู้นำแรงงาน ผู้นำของเยอรมนี แล้วก็มีคุณคลารา เซทกิน ที่มีคนกล่าวถึง แต่โจทย์ที่ทั้งสองท่านกล่าวถึงคือ ในแง่ของการผลิตทางเศรษฐกิจผู้หญิงมักถูกมองว่าทำการผลิตน้อยกว่า ซึ่งจริงๆ นั้นไม่ใช่ ตอนนี้เรายังเจอว่า การทำงานบ้านไม่ถือว่าเป็นงาน ซึ่งผู้หญิงที่ทำงานบ้านเมื่อไม่ได้รับค่าจ้างก็ไม่ถือว่าเป็นคุณค่า

ในแง่แรงงาน แต่คิดว่าการต่อสู้ของผู้หญิงในประเด็นนี้ จึงเกิดขึ้นไม่เช่นนั้นนั้นข้อเรียกร้องในการลาคลอด 90 วันก็ไม่เกิด หากมีการตีความว่าช่วงที่ไม่ทำงาน เนื่องจากไปเลี้ยงดูลูกถือว่า ไม่ได้ทำงานผลิต ซึ่งเป็นข้อที่ถกเถียง จึงคิดว่า ประเด็นเหล่านี้ผู้หญิงเปิดประเด็นไว้มาก รวมถึงสิ่งที่เรียกว่า REPRODUCTIVE คือการทำงานของผู้หญิงในฐานะคนดูแลครอบครัว ในฐานะที่ลดภาระในสิ่งที่เป็ค่าจ้าง หากไม่มีผู้หญิงทำงานก็จะถูกลดลงไป

สิ่งนี้เป็นภาพสะท้อนว่า ทำไมผู้หญิงจึงกลายเป็นพลังหลัก หรือเป็นกำลังหลักในการเคลื่อนไหวของขบวนการแรงงาน หรือดูงานในวันที่ 8 มีนาคมก็ได้ หรือดูขบวนการแรงงานในปัจจุบันก็ได้ หากเป็นแรงงานไทยหากเป็นอุตสาหกรรมสิ่งทอก็ต้องเป็นผู้หญิง รวมกระทั่งแรงงานกลุ่มอื่นๆ ก็เช่นกัน อาจมีแรงงานไม่กี่กิจการที่อาจไม่เห็นผู้หญิงที่เป็นผู้ที่ขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจก็จะเห็นว่าผู้หญิงมีบทบาท แต่ในส่วนบทบาทการเมืองของผู้หญิงใน

ระดับสากล จริงแล้วในสังคมโลกการต่อสู้ของผู้หญิงไม่ได้มีอะไรได้มาโดยไม่ต่อสู้และมองว่า อำนาจการตัดสินใจของผู้หญิงมีน้อยกว่าผู้ชายในฐานะครอบครัว จนมีการต่อสู้ และส่วนหนึ่งในการต่อสู้เราก็จะเห็นบทบาทของผู้หญิงที่มากขึ้น และก็มีโครงการ และมีประเด็น คือ การกล่าวถึงสิทธิ และโอกาส ที่ถูกกดทับมากกว่าผู้ชาย ดังนั้น เวลาที่มีการเรียกร้องผู้หญิงจะสู้มากกว่าผู้ชาย และขณะเดียวกันก็มีปัญหาเยอะกว่าจะผลักดันไป บางคนบอกว่า เป็นเรื่องของปิตาธิปไตย แนวคิดเรื่องพ่อปกครองลูก สังคมแบบพ่อเป็นใหญ่ แต่ส่วนหนึ่งในทางการเมืองทางการเมือง จะเห็นว่า บทบาทของผู้หญิงจะถูกมองว่า ในฐานะฝ่ายส่งเสริม และสนับสนุนมากกว่าเป็นฝ่ายกำลังรบ หรือฝ่ายที่ออกไปแนวหน้า ในข้อเท็จจริงหากดูจะเห็นได้ชัดถึงขบวนการหลายๆอันไม่ว่า จะเป็นแรงงาน สันติภาพ สิ่งแวดล้อม จริงๆแล้วเป็นผู้หญิงที่ทำให้สถานการณ์ดู Smooth ขึ้น แต่ส่วนที่ทำไมสัดส่วนถึงน้อย ก็ต้องถามว่าคนอื่นๆจะว่าอย่างไรบ้าง

ในมุมมองของผู้หญิงกับการเมืองนั้น ว่าด้วยโอกาสที่เท่าเทียมกันระหว่างผู้หญิงกับผู้ชายนั้น คิดว่า ไม่ใช่โอกาสที่แท้จริง เวลาบอกว่าทุกคนเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมาย ทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันภายใต้การเมืองแบบนี้หรือแบบนั้น เป็นโอกาสบนต้นทุนของคนที่ไม่เท่ากัน หมายความว่า หากคุณเป็น

นักการเมืองผู้ชายเวลาที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง โอกาสของคุณที่จะไม่ถูกวัด แต่นักการเมืองผู้หญิง มีปัญหาครอบครัว ก็จะมองแล้วว่า เป็นทั้งแม่เป็นทั้งผู้นำทางการเมือง เป็นปัญหาความคาดหวังที่ต่างกัน เป็นต้นทุนที่ไม่เท่ากัน สองในเมื่อมีต้นทุนที่ต่าง ผู้หญิงซึ่งถูกกดทับมากกว่า ควรจะได้สิทธิพิเศษหรือจะได้รับความสนับสนุนเพิ่มขึ้น อย่างเช่น ประเทศพม่าแม้จะวิจารณ์มากมาย แต่พม่ามีเกณฑ์ที่ชัดเจนอย่างพรรค NLD แม้เป็นผู้สมัคร 2 คนเท่านั้น คะแนนเสียงได้กับการสนับสนุนเหมือนกัน ผู้หญิงมาก่อนผู้ชาย หากผู้หญิงเหมือนกันได้รับคะแนนเสียงเท่ากัน จะตัดสินใจที่ขาดพินธุมาก่อน ต้องคิดแบบนี้ถึงจะทำให้การเมืองเปลี่ยน หากไม่คิดก็ไม่มีความหมาย

อยากฝากให้ผู้นำแรงงานไม่ว่าจะเป็นผู้หญิงหรือผู้ชายให้คิดใหม่ว่า หนึ่งต้องมองใหม่ คือมองว่าเราเป็นแรงงานเหมือนกัน ไม่ว่า จะเป็นแรงงานไทยหรือแรงงานข้ามชาติ สองเมื่อคุยกันในวันแรงงานสตรีสากล ต้องเปิดบทบาทของผู้หญิงให้เพิ่มขึ้น จากการนับผู้นำแรงงานหญิงที่เป็นที่รู้จักจำนวนมาก แต่ที่

มีตำแหน่งเหลือเพียงเล็กน้อยมาก จึงอยากถามว่า มันเกิดอะไรขึ้น เพราะหากถามว่า รู้จักผู้นำแรงงานคนไหนบ้างก็จะได้ยินชื่อผู้หญิง แต่หากถามว่า ประธานสภาเป็นใคร หาไม่พบว่าผู้หญิง ซึ่งต้องกลับมาถามตัวเอง ว่า ควรต้องเปลี่ยนวัฒนธรรมตรงนี้ ถือเป็นก้าวที่หนึ่งของวันแรงงานสตรีสากล 8 มีนาคม 2563 เป็นจุดเริ่มต้นใหม่ว่าจะเปลี่ยนในเรื่องนี้

ดร.รัชดา ไชยคุปต์ ผู้แทนไทยด้านสิทธิสตรี ในคณะกรรมการอาเซียน ว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองด้านสิทธิเด็กและสิทธิสตรี (ASEAN) กล่าวว่า ทุกคนคงเข้าใจเรื่องประชาคมอาเซียนแล้ว ว่าประกอบด้วย 3 เสาหลัก ที่ทำใน เสาของความมั่นคงในเรื่องเสาเศรษฐกิจ และเสาสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งตนเป็นคณะกรรมการอยู่ที่ ACWC คือ เสาสังคมและวัฒนธรรม และเป็นนักวิจัยอยู่ที่ศูนย์วิจัยการย้ายถิ่นของเอเชีย สถาบันเอเชียศึกษา เรื่องของกรอบอาเซียน เรื่องสิทธิผู้หญิงที่ทำอยู่ เวลากล่าวถึงเรื่องสิทธิผู้หญิงคนจะชอบมองเรื่องจำนวนก่อน ผู้ชาย

ผู้หญิงเท่ากันหรือไม่ ซึ่งก็ถูกแต่ไม่ถูกทั้งหมด จริงแล้วนอกเหนือจากจำนวนอาจมองเรื่องคุณภาพ เช่น เรื่องของผู้หญิงในการที่มีส่วนในการตัดสินใจในเรื่องสำคัญต่างๆ หรือในระดับนักรการเมือง อย่างผู้บริหารประเทศหรือผู้บริหารองค์กรต่างๆอย่างไรบ้าง

หากมาดู 3 เสาหลักอาเซียนว่าทำงานอย่างไรบ้าง ซึ่งก็เน้นย้ำว่าแม้จะอยู่กันคนละเสาแต่อยากให้ทำงานร่วมกันมองให้เป็นเรื่องเดียวกันทำงานด้วยส่งเสริมและสนับสนุนซึ่งกันและกัน ในกรอบเรื่องสิทธิสตรีในคณะกรรมการฯ ส่วนที่เกี่ยวข้องในเรื่องสิทธิจะเห็นว่า ที่ชัดเจนอยู่สองคณะกรรมการของอาเซียน คือ AICHR และ ACWC ในการทำงาน ACWC ในเรื่องผู้หญิงและเด็ก เรื่องสิทธิทำถึง 16 ประเด็น ซึ่งไม่ใช่เรื่องจำนวนอย่างเดียว ยังมีเรื่องความมั่นคง เรื่องของความยุติธรรมรุนแรงทั้งเด็กและผู้หญิง เรื่องการต่อต้านการค้ามนุษย์ เรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมือง เรื่องการมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจ และรวมถึงสิทธิแรงงานข้ามชาติด้วย

ประเด็นเรื่องแรงงานข้ามชาตินั้น กรอบของอาเซียนก็ครอบคลุมเรื่องการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิแรงงานใน 10 ประเทศ ซึ่งมีการจัดทำสื่อรณรงค์เป็นเรื่องการยุติความรุนแรง และการต่อต้านการค้ามนุษย์ เน้นไปในเรื่องยุติการแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบด้วยเหตุแห่งสถานที่ทำงาน

ซึ่งตรงนี้เป็นกรรวมในสองประเด็นหลัก ที่บอกว่า เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ทำไมถึงสำคัญ เพราะตรงนี้จะเกี่ยวข้องกับ แรงงานผู้หญิงเป็นสำคัญในการละเมิดสิทธิ ด้วยเหตุ แห่งเพศ ส่วนใหญ่จากข้อมูลที่ค้นพบ ผู้หญิงส่วนใหญ่จะเก็บเงียบ ซึ่งการถูกละเมิดอาจไม่ใช่ร่างกาย แต่เป็นวาจาก่อน ก็ไม่มีการแจ้ง HR หรือเพื่อน ซึ่ง ประเด็นดังกล่าวไม่ได้เกิดเพียงในประเทศไทย แต่มี ในกลุ่มประเทศในอาเซียนด้วยเช่นกัน ซึ่งถือว่าเป็น ข้อท้าทายหลักเลย ว่าด้วยวัฒนธรรมแห่งความเงียบ ว่าเราจะทำอย่างไรให้ผู้หญิงส่งเสียงออกมา มีเรื่อง อย่างน้อยมีการเล่าให้เพื่อนฟังว่าสิ่งที่พบเจอเป็น อย่งไรบ้าง

ถามว่า จะเชื่อมโยงไปยังเรื่องค้ามนุษย์ อย่งไรบ้างก็มีประเด็นที่นายจ้าง มีการละเมิดทาง เพศ ใช้เหตุตรงนั้นเป็นการผูกมัดดั่งให้ทำงานอยู่กับ เขา ดังนั้นจะเข้าข่ายการค้ามนุษย์ ซึ่งปกติที่เห็นใน การรณรงค์ต่างๆ จะมีการแยกกันทำ เรื่องหนึ่งคือ

ความรุนแรง เรื่องหนึ่งคือ เรื่องการค้ามนุษย์อย่าง ที่ทราบสองอย่างนี้ไม่ได้แบบว่าเท่ากัน แต่มีความ เชื่อมโยงกัน นี่คือนี่ที่อยากให้ผู้หญิงส่งเสียงออกมา เมื่อไรที่ถูกกระทำการละเมิดสิทธิซึ่งเขาต้องเข้าใจ เรื่องสิทธิขั้นพื้นฐานก่อน ต่อไปก็ต้องมีกลไกรองรับ ในการร้องเรียน แบบไหนที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ก็เข้าไปร้องเรียนได้ เพราะทุกคนที่มา ทำงานหลักๆคือต้องการทำงานหาเงิน จึงทำให้เกิด ความกลัวหากมีการละเมิดแล้วไปร้องเรียน หรือ รายงานอาจตกงานได้ สิ่งที่เราควรเรียนรู้ว่า หากเกิด เหตุการณ์แบบนี้จะร้องเรียนที่ไหน หรือว่า ขอความช่วยเหลือจากใครได้บ้าง กลไกตัวอย่างการร้องเรียน ในประเทศไทย ในแง่ของรัฐร้องเรียนได้ที่เบอร์ 1300 เรื่อง ของปัญหาสังคม ซึ่งทุกเรื่องทุกคนสามารถโทร ไปได้ถึงแม้ไม่มั่นใจก็ถามว่า เราตกเป็นผู้เสียหายของ การค้ามนุษย์ หรือว่าตกเป็นผู้เสียหายจากการล่วง ละเมิดหรือไม่ ซึ่งทาง 1300 จะประสานหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องให้แก้ปัญห ช่องทางของภาคประชาสังคม ที่ได้เก็บข้อมูลจากน้องๆที่เพื่อน แรงงานข้ามชาติยังมี ความเชื่อถือในข้อมูลหรือสอบถามเรื่องสิทธิ และ เรื่องต่างๆกับภาคประชาสังคม หรือ NGO ต่างๆ ถือ เป็นอีกช่องทาง อีกอย่างที่เราค้นพบคือแรงงานข้าม ชาติจะใช้สื่อออนไลน์ ซึ่งได้เก็บข้อมูลกับพม่า ลาว กัมพูชา จะใช้เวลาว่างของแต่ละวัน หนึ่งชั่วโมงครึ่ง ถึงสองชั่วโมงในการดูข่าว หรือข้อมูลต่างๆ ผ่านสื่อ

ออนไลน์ต่างๆ และใช้เฟสบุ๊กในการพูดคุยกันกับครอบครัวและเพื่อนๆในกลุ่ม ซึ่งองค์กรภาคประชาสังคมกับภาครัฐใช้ช่องทางสื่อคนละช่องทางกับเขา จึงมีความทำสื่อในการสื่อสารทั้งบทเพลง และโปสเตอร์ เพื่อสร้างความเข้าใจส่งไปในช่องทางของแรงงานข้ามชาติโดยมีภาษาทั้ง 3 ภาษาด้วย

เรื่องผู้หญิงกับการเมืองในอาเซียนนั้น คิดว่าน่าจะเป็นเหมือนกันทั่วโลกที่ผู้หญิงเข้าไปเป็นนักการเมือง ซึ่งเรามองว่าเรามีโอกาส แต่ต้องกลับมาถามผู้หญิงก่อนว่า หากมีโอกาสนะเข้าไปเป็นนักการเมืองหรือไม่หรือเลือกที่จะเป็นแรงงาน หรือเป็นอาจารย์อยู่ เมื่อมีโอกาสนะแล้วผู้หญิงพร้อมหรือไม่

เหนือกว่านั้นคือคนที่จะมาเลือกเรา ไม่ได้แปลว่าผู้หญิงทั้งหมดจะเลือกผู้หญิง ดังนั้นต้องมีเรื่องของการสื่อสารเรื่องของความชัดเจน หากสนใจที่จะเข้าสู่เส้นทางการเมืองแล้วเรา จะทำอะไรให้กับพวกเขาบ้าง อยากให้มองว่า ทุกเพศเป็นมนุษย์เหมือนกันหมดไม่อยากจะแบ่งว่า ผู้หญิงผู้ชาย หากเรามองทุกคนเท่าเทียมกันหมดก็ต้องหมายความว่า ทุกคนได้เท่าเทียมกันหมดจริง แต่ปัจจุบันนี้เรายังมีอะไรที่เหลื่อมล้ำกันอยู่ ถึงต้องมีการส่งเสริม และคุ้มครองสิทธิผู้หญิงอยู่

วันสตรีสากลเป็นวันที่เท่าเทียม สิทธิที่จะได้ก็ไ้มีระดับหนึ่ง แต่คงต้องร่วมมือกัน คงต้องมองการส่งเสริมสิทธิสตรีในแรงงาน และตอนนี้ก็มีแรงงานไทยไปทำงานต่างประเทศ หรือว่าในอาเซียนมีการโยกย้ายแรงงาน มีความเชื่อมโยงกัน จึงอยากให้มีการเชื่อมโยงกันในการคุ้มครองสิทธิแรงงาน

รายงานโดยวาสนา ลำดี

สถิติแรงงาน

สรุปภาวะการทำงานของประชากร เดือนกุมภาพันธ์ 2563 จากสำนักงานสถิติแห่งชาติ

ภาพรวม

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล 1-12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563

ผู้มีอายุ 15 ปีขึ้นไป
56.75 ล้านคน

ผู้อยู่ในกำลังแรงงาน
38.41 ล้านคน

ผู้อยู่นอกกำลังแรงงาน
18.34 ล้านคน

ผู้มีงานทำ 37.63 ล้านคน

ทำงานบ้าน 5.22 ล้านคน

ผู้ว่างงาน 0.42 ล้านคน

เรียนหนังสือ 4.42 ล้านคน

ผู้รอฤดูกาล 0.36 ล้านคน

อื่นๆ 8.70 ล้านคน

เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 ผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงานมีจำนวนทั้งสิ้น 38.41 ล้านคน ซึ่งประกอบด้วยผู้มีงานทำ 37.63 ล้านคน ผู้ว่างงาน 0.42 แสนคน และผู้รอฤดูกาล 0.36 แสนคน ผู้ที่อยู่นอกกำลังแรงงาน 18.34 ล้านคน ได้แก่ แม่บ้าน นักเรียน คนชรา เป็นต้น ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบสถานการณ์แรงงานกับช่วงเวลาเดียวกันของปี 2562 พบว่า จำนวนผู้มีงานทำลดลง 1.5 แสนคน (จาก 37.78 ล้านคน เป็น 37.63 ล้านคน) ผู้ว่างงานเพิ่มขึ้น 1.19 แสนคน (จาก 3.00 แสนคน เป็น 4.19 แสนคน) และผู้ที่อยู่นอกกำลังแรงงานเพิ่มขึ้น 2.0 แสนคน (จาก 18.14 ล้านคน เป็น 18.34 ล้านคน)

การมีงานทำ

ผู้มีงานทำ 37.63 ล้านคน

- ทำงานตั้งแต่ 1 ชั่วโมงขึ้นไป (ได้รับค่าจ้าง เงินเดือน ผลกำไร เงินปันผลค่าตอบแทน)
- ไม่ได้ทำงานหรือทำน้อยกว่า 1 ชั่วโมง (ผู้ที่ปกติมีงานประจำ) ได้แก่ ยังไม่ได้รับค่าตอบแทนหรือมีงานจะกลับไปทำ
- ทำงานตั้งแต่ 1 ชั่วโมงขึ้นไป (ไม่ได้รับค่าจ้างในวิสาหกิจหรือในภาคธุรกิจส่วนตัวครัวเรือนหรือของสมาชิกในครัวเรือน)

1. ภาคการบริการและการค้า

ก.พ. 62 17.91 ล้านคน
ก.พ. 63 18.08 ล้านคน

2. ภาคเกษตรกรรม

ก.พ. 62 10.58 ล้านคน
ก.พ. 63 10.52 ล้านคน

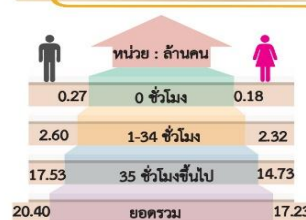
3. ภาคการผลิต

ก.พ. 62 9.29 ล้านคน
ก.พ. 63 9.03 ล้านคน

สำหรับจำนวนผู้มีงานทำ 37.63 ล้านคน ประกอบด้วยผู้ทำงานในภาคการบริการและการค้า 18.08 ล้านคน ภาคเกษตรกรรม 10.52 ล้านคน และภาคการผลิต 9.03 ล้านคน

ชั่วโมงการทำงานต่อสัปดาห์

ผู้มีงานทำร้อยละ 85.7 ทำงานตั้งแต่ 35 ชั่วโมงขึ้นไปต่อสัปดาห์ (บุคคลเหล่านี้เป็นผู้ทำงานเต็มเวลาที่ผู้ทำงานน้อยกว่า 35 (1-34) ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (ผู้ทำงานไม่เต็มเวลา) มีประมาณร้อยละ 13.1 ของผู้มีงานทำทั้งหมด สำหรับผู้ที่ไม่มีงานประจำแต่ไม่ได้ทำงานในสัปดาห์แห่งการสำรวจ (0 ชั่วโมง) มีเพียงร้อยละ 1.2

ผู้ทำงานต่ำกว่าระดับ

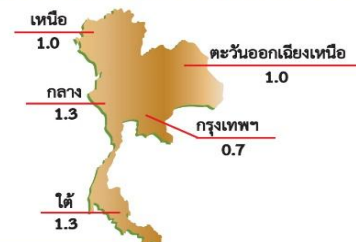

เมื่อพิจารณาจำนวนผู้ทำงานต่ำกว่าระดับ พบว่าในจำนวนผู้มีงานทำ 37.63 ล้านคน มีผู้ทำงานต่ำกว่าระดับ 2.14 แสนคน หรือคิดเป็นร้อยละ 0.6 ของผู้มีงานทำทั้งหมด ซึ่งคนกลุ่มนี้เป็นผู้มีงานทำ แต่ยังมีความต้องการทำงานเพิ่มขึ้นเพื่อต้องการเพิ่มรายได้ให้กับตนเอง

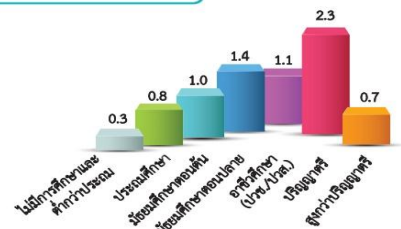
การว่างงาน

ผู้ว่างงาน 4.19 แสนคน (1.1 %)

- ไม่ได้ทำงานและไม่มีงานประจำ แต่ได้หางาน สมัครงานหรือรอการบรรจุในระหว่าง 30 วันก่อนวันสัมภาษณ์
- ไม่ได้ทำงานและไม่มีงานประจำ และไม่ได้ออกหางานทำในระหว่าง 30 วันก่อนวันสัมภาษณ์ แต่พร้อมที่จะทำงานในสัปดาห์แห่งการสำรวจ

การศึกษาที่สำเร็จ

อัตราการว่างงานตามระดับการศึกษา = จำนวนผู้ว่างงานตามระดับการศึกษา x 100 / ผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงานตามระดับการศึกษา

ประสบการณ์ทำงานของผู้ว่างงาน

ผู้ว่างงาน 4.19 แสนคน เป็นผู้ว่างงานที่ไม่เคยทำงานมาก่อน 1.93 แสนคน และเคยทำงานมาก่อน 2.26 แสนคน ส่วนใหญ่มาจากภาคการบริการและการค้า ภาคการผลิต และภาคเกษตรกรรม ตามลำดับ

ค้นคว้าเพิ่มเติม www.nso.go.th

สรุปข่าวแรงงาน

หลายฝ่ายแรงงานเสนอ สปส.เพิ่มสิทธิ มาตรการช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากโควิด-19

คณะกรรมการประกันสังคมลงมติออก
มาตรการ หนุนช่วยเหลือผู้ประกอบการ และผู้ประกันตน
ผลพวงไวรัสโควิด-19 เห็นชอบให้อำนาจประโยชน์
ทดแทนว่างงานเพิ่มกรณีลาออก ร้อยละ 45 ไม่เกิน 90
วัน และกรณีเลิกจ้างร้อยละ 70 ไม่เกิน 200 วันเป็น
เวลา 2 ปี

นายสุทธิ สุโกศล ปลัดกระทรวงแรงงาน
ประธานคณะกรรมการประกันสังคม เปิดเผยกับ
สื่อมวลชน กรณีคณะกรรมการประกันสังคมมีมติ ใน

วันนี้ 20 มีนาคม 2563
เห็นชอบมาตรการ
ช่วยเหลือนายจ้าง ลูกจ้าง
ผู้ประกันตน กรณี
สถานการณ์แพร่ระบาดของ
ของไวรัสโควิด-19 ดังนี้

1. ปรับเพิ่มสิทธิประโยชน์กรณีว่างงาน
เนื่องจากมีเหตุสุดวิสัยให้ขยายความ
คุ้มครองผู้ประกันตนจากภัยอันเกิดจาก
โรคที่แพร่หรือระบาดในมนุษย์ รวมทั้ง
ภัยอื่นๆ ไม่ว่าเกิดจากธรรมชาติ หรือมี

ผู้ทำให้เกิดขึ้น ให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่
วันที่ 1 มีนาคม 2563 เป็นต้นไป โดยให้

– ผู้ประกันตนที่ไม่ได้ทำงาน หรือนายจ้าง
ไม่ทำงาน ประกันสังคมจะจ่ายกรณีว่างงาน อัตรา
ร้อยละ 50 เป็นระยะเวลาไม่เกิน 180 วัน

– กรณีหน่วยงานภาครัฐ มีคำสั่งให้หยุด
กิจการชั่วคราว ประกันสังคมจะจ่ายกรณีว่างงานร้อยละ
50 เป็นระยะเวลาไม่เกิน 60 วัน

2. เห็นชอบให้ลดอัตราเงินสมทบนายจ้าง
และผู้ประกันตนเพื่อบรรเทาผลกระทบจาก
สถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 เป็นอัตรา
ร้อยละ 4 เป็นระยะเวลา 6 เดือน พร้อมทั้งยังเห็นชอบ
ให้ขยายกำหนดเวลาการนำส่งเงินสมทบของนายจ้าง
และผู้ประกันตนมาตรา 33, 39 สำหรับงวดค่าจ้าง
เดือนมีนาคม เมษายน และพฤษภาคม 2563 ออกไป
อีก 3 เดือน โดยงวดค่าจ้างเดือนมีนาคม 2563 ให้
นำส่งเงินภายใน 15 กรกฎาคม 2563 สำหรับงวด
ค่าจ้างเดือนเมษายน 2563 ให้นำส่งเงินภายใน 15
สิงหาคม 2563 และงวดค่าจ้างเดือนพฤษภาคม 2563
ให้นำส่งเงินภายใน 15 กันยายน 2563

3. ในเรื่องการรักษาพยาบาล คณะ
กรรมการฯ มีมติให้ดูแลรักษาผู้ประกันตน ที่ป่วยจาก

ไวรัสโควิด-19 ให้ดีที่สุดตามมาตรฐานการรักษาพยาบาลที่กำหนด

นอกจากนี้เพื่อช่วยเหลือผู้ประกันตนในภาวะวิกฤตที่เกิดขึ้นไม่ว่าในทางเศรษฐกิจหรือผลกระทบจากปัจจัยอื่นใด คณะกรรมการยังมีมติเห็นชอบให้จ่ายประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงานเพิ่มขึ้นแก่ผู้ประกันตน ที่ว่างงานจากกรณีลาออกร้อยละ 45 เป็นระยะเวลาไม่เกิน 90 วัน และจ่ายให้แก่ผู้ประกันตนที่ว่างงาน จากกรณีเลิกจ้างร้อยละ 70 เป็นระยะเวลาไม่เกิน 200 วัน ทั้งนี้ มาตรการนี้ให้ใช้บังคับเป็นระยะเวลา 2 ปี หลังจากนั้นคณะกรรมการฯ จะพิจารณาวิเคราะห์และมีมติพิจารณาอีกครั้ง

ในการนี้ได้เร่งรัดให้มีผลบังคับโดยเร็วที่สุด ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของภาครัฐบาล และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน ในการบรรเทาความเดือดร้อน ของนายจ้าง ลูกจ้าง ผู้ประกันตนต่อไป

นางสาวอรุณี ศรีโต
กรรมการประกันสังคม ฝ่ายลูกจ้าง กล่าวว่า การประชุมครั้งนี้ ฝ่ายของลูกจ้างพยายามที่จะเสนอในคณะกรรมการประกันสังคม

ให้เพิ่มสิทธิกรณีว่างงานมากกว่านี้ คือ กรณีลาออกจากงานให้เพิ่มเป็นร้อยละ 50 ของค่าจ้าง เป็นเวลา 6 เดือน (180วัน) และกรณีว่างงานจากการถูกเลิกจ้างให้เพิ่มสิทธิเป็นร้อยละ 80 เป็นเวลา 8 เดือน (240 วัน) แต่ว่าที่ปรึกษาสำนักงานประกันสังคมไม่เห็น

ด้วย เนื่องจากมองว่าจะสูญเสียเงินจำนวนมาก โดยทางที่ปรึกษามีการคำนวณเม็ดเงินมาเรียบร้อยแล้วถึงความเสี่ยง ซึ่งเราในฐานะผู้แทนของแรงงานก็พยายามที่เสนอ โดยสรุปมติก็ออกมาอย่างที่เห็น คือว่างงานจากการลาออกได้ร้อยละ 45 ของค่าจ้างเป็นเวลา 90 วัน และกรณีถูกเลิกจ้างเพิ่มเป็นร้อยละ 70 ของค่าจ้างเป็นเวลาไม่เกิน 200 วัน ซึ่งก็ใช้เวลาถกเถียงกันนาน และตอนนี้เราก็มีตัวแทนในบอร์ดเพียง 3 คนเท่านั้น

ส่วนประเด็นที่รัฐบาลสั่งให้หยุดชั่วคราวเพื่อป้องกันการแพร่เชื้อโควิด-19 นั้นในส่วนของอดีตคนงานไทยเกรียงที่ไปทำงานนวดในสเปน นายจ้างต้องปิดตามรัฐสั่ง 14 วัน นายจ้างจ่ายค่าจ้างให้ร้อยละเปอร์เซ็นต์ ซึ่งเป็นนายจ้างที่ดีและเข้าใจว่าลูกจ้างเองก็ได้รับผลกระทบ แต่นายจ้างแบบนี้อาจมีน้อย ซึ่งประกันสังคมได้มีมาตรการช่วยเหลือเรื่องดังกล่าวออกมาด้วย คือจ่ายให้ร้อยละ 50 ของค่าจ้างเป็นเวลา 60 วัน

อีกประเด็นที่น่าสนใจคือกรณีที่ลูกจ้างถูกนายจ้างบังคับให้หยุดงาน หรือให้ลางาน โดยที่ไม่ได้เข้าข่ายกรณีที่รัฐสั่งให้หยุดชั่วคราว จะเข้ากับกรณีที่ลูกจ้างที่ไม่ได้ทำงาน หรือนายจ้างไม่ให้ทำงานประกันสังคมจะจ่ายกรณีว่างงานอัตราร้อยละ 50 เป็นระยะเวลาไม่เกิน 180 วัน หรือไม่ แล้วอีก 50 วันใครจะจ่ายค่าจ้างตรงนั้น

กรณีเจ็บป่วยจากการติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ก็เป็นประเด็นถกเถียงมากที่สุด ด้วยทางโรงพยาบาลเอกชนในระบบประกันสังคมมองว่า ไม่สามารถรักษาผู้ประกันภายใต้ระบบเหมาจ่ายของ

ประกันสังคม หากพบว่าผู้ประกันตนป่วยจะส่งตัวไปยังโรงพยาบาลรัฐ ซึ่งตรงนี้ทางผู้แทนผู้ประกันตนมองว่า โรงพยาบาลในระบบประกันสังคมไม่ควรปฏิเสธการรักษาแล้วผลักภาระให้กับทางโรงพยาบาลภาครัฐอย่างเดียว จึงเสนอว่าหากพบผู้ประกันตนป่วยต้องรักษาและประกันสังคมต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายไปก่อน โดยมองว่ารัฐบาลต้องรับผิดชอบส่วนต่างค่ารักษานี้ให้กับโรงพยาบาลในระบบประกันสังคม หากพบผู้ป่วยด้วย ไม่ควรแตกต่างจากระบบหลักประกันสุขภาพ โดยประกันสังคมจ่ายก่อนแล้วไปเรียกเก็บที่รัฐบาล ไม่ใช่โยนผู้ป่วยไปมา

นายมานิตย์ พรหมกรียกุล
ประธานสภาองค์กรลูกจ้าง
แรงงานยานยนต์ แห่ง
ประเทศไทย หรืออดีต
กรรมการประกัน สังคม
กล่าวว่า ประเด็นกรณี

นายจ้างสั่งให้ลูกจ้างลางานโดยไม่ได้รับค่าจ้างนั้น กระทรวงแรงงานต้องเข้าไปดู เพื่อให้ให้นายจ้างทำให้ออกต้องและเป็นธรรมต่อลูกจ้างด้วย เนื่องจากมาตรการที่ประกันสังคมออกมาดูแลนั้น ยังมีข้อสังเกตอยู่บ้างเพราะมีกฎหมายคุ้มครองแรงงานกำหนดอยู่แล้วว่า หากหยุดกิจการชั่วคราวตามมาตรา 75 นายจ้างต้องจ่ายค่าจ้างร้อยละ 75 ให้กับลูกจ้างที่หยุดงาน ซึ่งกฎหมายมีก็ต้องบังคับใช้ และภาครัฐเองเคยมีมาตรการให้ความช่วยเหลือนายจ้างไว้แล้ว คือกรณีวิกฤตินายจ้างสามารถที่จะกู้เงินจากประกันสังคม อัตราดอกเบี้ยต่ำได้ โดยมีเงื่อนไขว่าจะไม่เลิกจ้างลูกจ้าง ซึ่งกู้ผ่านระบบธนาคารอยู่แล้ว

การที่ประกันสังคมเพิ่มเงินกรณีว่างงานไม่จะเป็นการเลิกจ้างหรือลาออกจากการงานในช่วงนี้ก็ถือว่าดี แต่บางกรณีอาจต้องดูให้สอดคล้องกับสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้น อย่างนายจ้างให้ลูกจ้างต้องลางานโดยไม่ได้รับค่าจ้างอย่างกรณีสายการบิน หรือพนักงานโรงแรม ซึ่งน่าจะมีอีกหลายกรณี ที่นายจ้างรู้สึกว่าการเลิกจ้างได้รับผลกระทบบ้าง ก็ไปจัดการที่ลูกจ้างก่อน ทั้งให้ลางานเป็นช่วงๆ ด้วยการที่ไม่ได้ค่าจ้างทำให้กระทบทั้งครอบครัวของแรงงานด้วย

นายวิจิตร ดาสน์หัต

ประธานสหพันธ์แรงงาน
ธุรกิจโรงแรม และบริการ
ภูเก็ต ถึงสถานการณ์แรงงาน
ในภาคบริการจังหวัดภูเก็ต

ขณะนี้ มีผลกระทบเป็นวงกว้างมากตั้งแต่ส่วนของประเภทกิจการร้านขายของที่ระลึกให้กับนักท่องเที่ยว หลังสถานการณ์ไวรัสโคโรนา โควิด-19 ส่งผลให้ร้านค้าต้องปิดกิจการกันจำนวนมาก โดยเฉพาะกิจการที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยวชาวจีน

ผลพวงต่อมาเป็นการรับจ้างที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยวทั่วไปหลังจากที่นักท่องเที่ยวไม่ว่าจะรัสเซียและอีกหลายประเทศในแถบยุโรปหายไปก็ส่งผลกระทบเรื่องงานที่หายไปขาดรายได้

กรณีหนักสุดและคิดว่ากระทบหนักมากคือประเภทกิจการโรงแรม ที่มีทั้งโรงแรมขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก ตอนนี้มาตรการต่อการจ้างงานของแต่ละแห่งแตกต่างกัน เช่น โรงแรมที่มีสภาพแรงงานจะมีการใช้มาตรการจากเบาไปหา

หนักโดยมีการปรึกษาหารือกับสหภาพแรงงาน มาตรการที่หนึ่ง คือ ให้ลูกจ้างใช้วันลาพักร้อนที่มี ทั้งหมดก่อน มาตรการที่สอง ให้ลาหยุดเดือนละ 15 วัน จ่ายค่าจ้างร้อยละ 50 แต่ในประเภทโรงแรมที่ไม่มี สหภาพแรงงานบางแห่งจะใช้มาตรการให้หยุดโดย ไม่ได้รับค่าจ้าง ซึ่งเมื่อเดือนที่ผ่านมาได้มีการนำ มาตรการให้ลาหยุด 15 วันโดยไม่ได้รับค่าจ้าง ให้ ทำงาน 15 วันได้รับค่าจ้าง หนักสุดคือให้หยุดทั้ง เดือนโดยไม่ได้รับค่าจ้างเลย โดยใช้วิธีเรียกลูกจ้างมา พบและให้ลาหยุดโดยไม่ได้รับค่าจ้าง หากดู โครงสร้างการบริหารประเภทกิจการโรงแรมใน ประเทศไทยนั้น เป็นโรงแรมในเครือขนาดใหญ่ใน ต่างประเทศด้วย หากเกิดผลกระทบก็ต้องใช้ มาตรการแบบเดียวกันทั่วโลกหรือไม่ และเมื่อช่วง ต้นเดือนมกราคม 2563 มีแขกมาใช้บริการค่อนข้าง เต็มทุกที่ แต่พอตอนนี้ฝ่ายบริหารบอกว่ารับผิดชอบ ค่าจ้างแรงงานไม่ไหวให้แรงงานต้องแบกภาระ กันเองด้วยการรับค่าจ้างร้อยละ 50 หรือบางแห่งไม่ จ่ายเลยร้อยละเปอร์เซ็นต์ ซึ่งดูจะไม่เป็นธรรมกับ แรงงานที่ทำงานมานาน และอยากเห็นมาตรการที่ ดูแลแรงงานบ้าง ไม่ใช่มุ่งไปเพียงนายจ้าง แบบระบบ อุปถัมภ์โดยหวังว่า หากให้นายจ้างแล้วนายจ้างจะมา จ่ายให้กับลูกจ้างร้อยละเปอร์เซ็นต์นั้น ไม่จริง

นายสุเทพ อ้วน ประธานกรรมการการ แรงงานกล่าวว่า คนได้แถลงข่าวที่รัฐสภา เกี่ยวกย เมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2563 โดยแถลง ข้อเสนอ มาตรการช่วยเหลือผู้ใช้แรงงานในสถานการณ์การ แพร่ระบาดของโรคโควิด – 19 เพื่อให้หน่วยงานที่มี หน้าที่รับผิดชอบพิจารณาประกอบด้วย

1. กำหนดให้การกักตัว 14 วัน เป็นสิทธิของ ลูกจ้าง นายจ้างฝ่าฝืนต้องมีโทษ ห้ามบีบบังคับข่มขืน ใจให้มาทำงานในภาวะเสี่ยง และห้ามให้การกักตัว 14 วันเป็นเงื่อนไขในการเลื่อนขั้น หากการป่วยเกิด จากการติดเชื้อที่ทำงานควรได้รับผลประโยชน์จาก กองทุนเงินทดแทน, ผู้ประกันตนตามมาตรา 40 (แรงงานนอกระบบ) ที่กักตัวอยู่บ้านควรได้รับเงิน ทดแทนรายได้

2. การเข้าอุดหนุนสำหรับภาคธุรกิจที่มี ปัญหาในการประกอบกิจการ โดยเฉพาะภาคการ ท่องเที่ยวและโรงแรม โดยรัฐจ่ายเงินเดือนร้อยละ 50 ให้เป็นเวลา 3 เดือน ไม่เกิน 15,000 บาท ต่อคน

3. การลดเงื่อนไขการเข้าตรวจแบบไม่มี ค่าใช้จ่ายกับโรงพยาบาลที่ถือหลักประกัน ไม่ว่าจะ เป็นหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าหรือประกันสังคม พร้อมจัดหาเตียง อุปกรณ์ดำรงชีพ ให้ประชาชนใน ระหว่างที่ถูกกักตัว เนื่องจากไม่สามารถออกไปข้าง นอกได้

ขณะเดียวกันรัฐ บาลต้องเน้น การ ประชาสัมพันธ์ โครงการรักษาพยาบาลของภาครัฐ ว่าไม่มีค่าใช้จ่ายในการรักษาโรคร้ายแรง ถือเป็น

หน้าที่รัฐต้องจัดการควบคุม เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบในวงกว้าง นอกจากนี้ยังต้องเพิ่มค่าเสี่ยงภัยให้บุคลากรสาธารณสุขด้วยรวมทั้งจัดรถเมล์ฟรีเพื่อเลี่ยงการติดเชื้อในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สำหรับแรงงานนอกระบบต้องเร่งพัฒนาระบบเงินเดือนให้เปล่าเพื่อสร้างความมั่นคงในระยะยาวสำหรับไว้ทำงานด้วย

ประเด็นข้อเสนอให้รัฐบาลจัดงบประมาณในการอุดหนุนสำหรับธุรกิจภาคบริการ การท่องเที่ยว และโรงแรม โดยให้รัฐจ่ายเงินเดือนร้อยละ 50 ให้เป็นเวลา 3 เดือน ไม่เกิน 15,000 บาทต่อคนด้วยมองว่า หากนายจ้างจ่ายค่าจ้างให้กับลูกจ้างเพียงร้อยละ 50 นั้นลูกจ้างไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเพียงพอภายใต้สถานการณ์เศรษฐกิจปัจจุบันที่มีค่าครองชีพที่สูง และสถานการณ์ภาคธุรกิจดังกล่าวเองก็มีปัญหา จึงอยากเห็นมาตรการที่ชัดเจนของภาครัฐในการช่วยเหลือแรงงาน และสถานประกอบการอย่างเป็นรูปธรรมด้วย

ในส่วนของ “กระทรวงการคลัง” ได้ออกมาตรการดูแลและเยียวยา “แรงงานลูกจ้าง ลูกจ้างชั่วคราว อาชีพอิสระที่ไม่อยู่ในระบบประกันสังคม” ซึ่งได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (COVID-19) โดยเยียวยาให้กับกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากการหยุดประกอบกิจการของสถานประกอบการที่เสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา (COVID-19) เช่น สนามมวย สนามกีฬา คับสถานบันเทิง โรงมหรสพ ร้านนวดแผนโบราณ สปา ฟิตเนส สถานบริการอื่นๆ เป็นต้น หรือผู้ได้รับ

ผลกระทบอื่นๆ ทั้งนี้ไม่รวมผู้ประกันตนตามมาตรา 33 ที่มีคุณสมบัติครบตามเงื่อนไขการได้รับประโยชน์ทดแทน

โดยการสนับสนุนเงินช่วยเหลือรายละ 5,000 บาทต่อเดือน เป็นระยะเวลา 3 เดือน ระหว่างเดือนเมษายน – มิถุนายน 2563 จะดำเนินการผ่านการลงทะเบียนแสดงความจำนงค์เพื่อตรวจสอบคุณสมบัติและรับโอนเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีธนาคารกรุงไทยเป็นผู้รับลงทะเบียนเข้าร่วมมาตรการ หลักเกณฑ์รับเงินเยียวยา 5,000 บาท ต่อเดือน สามารถลงทะเบียนออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ www.เราไม่ทิ้งกัน.com ในวันเสาร์ที่ 28 มีนาคม 2563 เวลา 18.00 น. เป็นต้นไป โดยเปิดให้ลงทะเบียน 24 ชั่วโมง สามารถลงผ่านทางคอมพิวเตอร์หรือโทรศัพท์มือถือ เพื่อระบบแจ้งผลการลงทะเบียนและสิทธิตามมาตรการให้แก่ท่านผ่านทางช่องทางข้อความ SMS ได้ โดยข้อมูลที่ต้องใช้ได้แก่ หมายเลขบัตรประชาชน ข้อมูลบริษัทนายจ้าง ข้อมูลปัญหาความเดือดร้อน และข้อมูลบัญชีพร้อมเพย์หรือบัญชีธนาคาร สามารถรับเงินจำนวน 5,000 บาท 5 วันหลังจากลงทะเบียนเสร็จสมบูรณ์ โดยการจ่ายเงินจะโอนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ เช่น พร้อมเพย์ โอนเข้าบัญชีธนาคาร หรือ กระเป๋าเงินอิเล็กทรอนิกส์ ธนาคารของรัฐที่เข้าร่วมโครงการ ได้แก่ ธนาคารออมสิน ธนาคารกรุงไทย และ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) และหรือบัญชีธนาคารที่ชื่อและนามสกุลเจ้าของบัญชีตรงกับชื่อและนามสกุล

ที่นำมาลงทะเบียน ซึ่งสามารถดำเนินการผ่านเอทีเอ็ม ธนาคารได้ตลอด 24 ชั่วโมงเช่นกัน

นายอุตตม สาวนายน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ได้โพสต์ลง Facebook ถึงแนวทางการลงทะเบียนช่วยเหลือ

ผลกระทบโควิด-19 ผ่านออนไลน์ ว่า วันเสาร์ที่ 28 มีนาคม 2563 เป็นวันแรกในการเปิดรับลงทะเบียนช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับ

ผลกระทบจากการระบาดของไวรัสโควิด-19 ซึ่งจะเปิดให้ลงทะเบียนผ่านเว็บไซต์ "เราไม่ทิ้งกัน" ดังนั้น ผู้ที่มีคุณสมบัติตามข้อกำหนด จึงไม่ต้องกังวลว่าจะลงทะเบียนไม่ทัน อีกทั้งการช่วยเหลือนี้ ก็ไม่ได้จำกัดปริมาณผู้ที่จะได้รับสิทธิไว้แค่ 3 ล้านคน แต่จะเปิดรับไปเรื่อยๆ เพื่อให้ครอบคลุมผู้มีคุณสมบัติที่จะได้รับการช่วยเหลือเยียวยา

ทั้งนี้กระทรวงการคลัง โดยธนาคารกรุงไทย ได้พยายามอำนวยความสะดวกให้กับพี่น้องประชาชนในการลงทะเบียนผ่านออนไลน์ หรือเว็บไซต์ อย่างเต็มที่ เนื่องจากไม่ต้องการให้เกิดการเดินทางหรือไปรวมตัวกันที่ธนาคาร เพื่อสอดคล้องกับมาตรการทางสาธารณสุข นอกจากนี้ยังอำนวยความสะดวกด้วยว่า ผู้ได้รับสิทธิสามารถรับเงินผ่านบัญชีธนาคารทุกธนาคารที่ตนเองมีอยู่แล้ว ไม่ต้องเปิดบัญชีใหม่กับธนาคารของรัฐเพิ่มเติมแต่อย่างใด รวมทั้งสามารถโอนผ่านบัญชีพร้อมเพย์ได้ด้วย

ส่วนกรณีที่กังวลว่าหลายคนอาจลงทะเบียนผ่านออนไลน์ไม่เป็นนั้น จะขอความกรุณาให้สอบถามขอคำแนะนำจากคนใกล้ชิดหรือลูกหลาน เพื่อเราช่วยเหลือซึ่งกันและกันในช่วงระบอบของโรคโควิดนี้ โดยไม่มารวมตัวใกล้ชิดกันในพื้นที่จำกัด เช่น สาขาธนาคารเป็นจำนวนมากครับ อย่างไรก็ตาม ผมได้ให้ตั้งศูนย์รับเรื่องร้องเรียนและให้คำแนะนำ โดยธนาคารกรุงไทย ได้จัดตั้งคอลเซ็นเตอร์ให้บริการประชาชนที่หมายเลข 02-111-1144 ซึ่งสามารถติดต่อสอบถามไปได้อีกช่องทางหนึ่ง และได้โพสต์เตือนอีกว่า ขณะนี้มีกลุ่มบุคคลบางกลุ่มพยายามแสวงหาผลประโยชน์โดยไม่ถูกต้องผ่านโซเชียลมีเดีย จากมาตรการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการระบาดของไวรัสโควิด-19 จำนวน 5,000 บาทต่อเดือน

ทั้งนี้ เลขานุการสำนักงานประกันสังคม ได้ชี้แจงสำหรับผู้ประกันตน มาตรา 39 และ 40 ซึ่งถือว่าเป็นผู้ประกอบการอาชีพอิสระ สามารถยื่นคำขอรับเงินทดแทน 5,000 บาท จากกระทรวงการคลังได้ เช่นเดียวกัน รวมถึงมาตรา 33 ที่ยังไม่มีสิทธิรับเงินกรณีว่างงานก็สามารถรับเงินเยียวยาจากกระทรวงการคลังได้ เรื่องนี้เราดูแลครบทั้งระบบประกันสังคม

สรุป/รายงานโดย วาสนา ลำดี

แรงงานนอกระบบเสนอมาตรการเยียวยาผลกระทบจาก COVID-19

เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2563 สมาพันธ์แรงงานนอกระบบ ได้ส่งหนังสือเปิดผนึกถึงปลัดกระทรวงแรงงาน นายสุทธิ สุโกศล เรื่อง มาตรการดูแลและเยียวยาแรงงานนอกระบบและผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากไวรัสโคโรนา เพื่อให้หามาตรการบรรเทาผลกระทบจากไวรัส โคโรนา สำหรับแรงงานนอกระบบและผู้มีรายได้น้อย

สืบเนื่องมาจากเมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2563 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบมาตรการที่กระทรวงการคลังเสนอเพื่อดูแลและเยียวยาผลกระทบจากไวรัส โคโรนา ต่อเศรษฐกิจไทย ทั้งทางตรงทางอ้อม ระยะที่ 1 อันประกอบด้วยมาตรการทั้ง ด้านการเงิน ด้านภาษีและอื่น ๆ ซึ่ง มาตรการส่วนใหญ่เน้นการช่วยเหลือ เพื่อแบ่งเบาภาระต้นทุนให้แก่ผู้ประกอบการ ในขณะเดียวกัน กลุ่มแรงงานนอกระบบและผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับผลกระทบจากไวรัส โคโรนา ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม แรงงานเหล่านี้เป็นผู้ประกอบอาชีพอิสระทำการผลิตอยู่ตามบ้าน เป็นผู้ค้าหาบเร่แผงลอย ผู้ขับขีรถจักรยานยนต์รับจ้าง ผู้ขับรถรับจ้างสาธารณะ หมอนวด ช่างเสริมสวย ผู้ทำงานบริการ กิจการร้านอาหารขนาดเล็ก เกษตรกรรายย่อย และอื่นๆ ซึ่งมีจำนวนมากกว่า 20 ล้านคนคนเหล่านี้ได้รับผลกระทบในการประกอบอาชีพ จากภาวะเศรษฐกิจถดถอย เช่นเดียวกับผู้ประกอบการอื่นๆ แต่มีความสามารถในการรองรับปัญหาค่อนข้างจำกัด เพราะเป็นกลุ่มคนที่หาเช้ากินค่ำ ไม่มีเงินออมกลับได้ประโยชน์จากมาตรการดังกล่าวน้อยมาก มาตรการต่างๆของภาครัฐที่จะมาช่วยดูแลและเยียวยาเศรษฐกิจของประเทศในภาวะวิกฤตนี้จึงจำเป็นต้อง

ครอบคลุม กลุ่มแรงงานนอกระบบและผู้มีรายได้น้อยเหล่านี้อย่างทั่วถึง เพื่อให้สามารถประกอบอาชีพ และดำเนินชีวิตต่อไปได้รวมทั้งลดความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นในสังคมไทย สมาพันธ์แรงงานนอกระบบ ประเทศไทยอันประกอบด้วยแรงงานนอกระบบอาชีพต่าง ๆ จึงใคร่ขอเสนอให้รัฐมีมาตรการดูแลและเยียวยา แรงงานนอกระบบและผู้มีรายได้น้อยในประเทศไทย

นายสมคิด ค้างเงิน ประธานสมาพันธ์แรงงานนอกระบบ ประเทศไทย กล่าวว่า มาตรการ

สำหรับแรงงานนอกระบบ และผู้มีรายได้น้อย เพื่อบรรเทาผลกระทบจากไวรัสโคโรนา นั้น สมาพันธ์แรงงานนอกระบบ (ประเทศ

ไทย) มีข้อเสนอ ดังนี้

1. มาตรการด้านการเงิน และภาษี

– ขอให้ปรับเงื่อนไขการเข้าถึงสินเชื่อสำหรับผู้ประกอบการรายย่อย รายจิ๋ว และผู้ประกอบการอาชีพอิสระ เช่น ผู้ค้าหาบเร่แผงลอย ผู้ขับขีรถจักรยานยนต์และผู้ขับรถแท็กซี่รับจ้าง วงเงินสินเชื่อไม่เกินหนึ่งล้านบาท อัตราดอกเบี้ยไม่เกิน 2% และลดดอกเบี้ย ลงเหลือ 1% ในกรณีที่มีการรวมกลุ่มอาชีพ

– พักเงินต้น ลดดอกเบี้ยขยายเวลาชำระหนี้แก่ลูกหนี้ที่เป็นผู้ประกอบการรายย่อย รายจิ๋ว และผู้ประกอบการอาชีพอิสระที่เป็นลูก หนี้ของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ

– ขอให้รัฐบาลเจรจากับสถาบันการเงิน เอกชนเพื่อผ่อนคลายการชำระคืนเงินกู้ และเงื่อนไขต่าง ๆ เพื่อรักษาสภาพคล่องทางการเงินของผู้ประกอบการรายย่อย รายจิ๋ว และผู้ประกอบการอาชีพอิสระ

– ลดภาษีมูลค่าเพิ่มลง 1 % เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายของแรงงานนอกระบบและประชาชนทั่วไป

2. มาตรการด้านการจ้างงาน

– ส่งเสริมการจ้างงานผู้ผลิตรายย่อย โดยจัดสรรโควตาไม่น้อยกว่า 30 % ของ การจัดซื้อจัดจ้าง ผลิตภัณฑ์ที่หน่วยงานรัฐต้องซื้อผ่านกลุ่มผู้ผลิต ซึ่งเป็นผู้ประกอบการอาชีพอิสระ เช่น กระเป๋าสะมนนาของทีระลิก ผ้าปิดจมูก เสื้อยืด รวมทั้งการจัดจ้างให้ทำงานบริการ หรือการจ้างแรงงาน แก่กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระ เช่นการขุดลอกท่อ การตัดแต่งกิ่งไม้หรืออื่น ๆ เป็นต้น

– มีมาตรการสนับสนุนการใช้สินค้าจากชุมชน สินค้า ที่ผลิตในประเทศ เช่น ส่งเสริมการแต่งกายด้วยผ้าไทยอาทิตย์ละ 3 วัน นำอาหารแปรรูปจากกลุ่มผู้ผลิตมาจัดเป็นอาหารว่างของส่วนราชการ เป็นต้น

– คืบโอกาสในการประกอบอาชีพและพื้นที่ทำมาหากินให้แก่ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ ซึ่งเป็นเศรษฐกิจฐานรากสำคัญ เช่น หาบเร่แผงลอย พื้นที่จอดรถมอเตอร์ไซค์รับจ้าง โดยปรับมาตรการจัดระเบียบให้สามารถปฏิบัติได้จริงและเร่งด่วน

– สนับสนุนคูปอง เพื่อให้ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ เช่น ผู้ค้าอาหารหาบเร่แผงลอย ผู้ขับจักรยานยนต์รับจ้าง และผู้ขับจักรยานยนต์รับจ้าง

สาธารณะ สามารถนา ไปซื้อ น้ำมันและแก๊สหุงต้ม ในราคาที่ได้รับการ สนับสนุน

3. มาตรการด้านสุขภาพและและอื่นๆ

– จัดบริการรถเมล์ และรถไฟฟรี สำหรับประชาชนทุกคน

– ลดการเก็บค่าธรรมเนียมต่างๆ อันเกี่ยวข้องกับระบบการศึกษาของเยาวชนเพื่อลดภาระของผู้ปกครอง แม้ผู้ปกครองไม่มีค่าใช้จ่ายเรื่องค่าเทอมแล้ว แต่ยังมีค่าใช้จ่ายอื่นๆ เช่น ค่ากิจกรรมพิเศษ ค่าเครื่องปรับอากาศ ค่าใช้คอมพิวเตอร์ เป็นต้น

– ลดดอกเบี้ยสถานธนาณเคราะห์เพื่อลดภาระ และช่วยเหลือประชาชนผู้เดือดร้อน

– แจกอุปกรณ์ป้องกันไวรัสโคโรนาให้กับแรงงานที่ให้บริการสาธารณะ และมีความเสี่ยงในการเป็นผู้รับเชื้อ และแพร่เชื้อ เช่นผู้ขับจักรยานยนต์รับจ้าง และผู้ขับรถแท็กซี่ เป็นต้น

4. มาตรการสำหรับผู้ประกันตนภายใต้ การประกันสังคมมาตรา 39 และมาตรา 40

– ลดเงินสมทบเข้าสู่กองทุนประกันสังคมให้แก่ ผู้ประกันตนภายใต้มาตรา 39 และมาตรา 40 เช่น เดียวกับผู้ประกันตนในมาตรา 33

– มีมาตรการสินเชื่อสำหรับผู้ประกันตนตามมาตรา 39 และมาตรา 40 เช่น เดียวกับที่ให้กับผู้ประกันตน ตามมาตรา 33 และผู้ประกอบการ

– ให้สิทธิประโยชน์กรณีชดเชยการขาดรายได้อันเนื่องมาจากการเจ็บป่วยของผู้ประกันตนตามมาตรา 40 ที่ได้รับเชื้อไวรัส โควโรนา และไม่สามารถประกอบอาชีพได้ตามจริง โดยไม่นับรวมกับ

สิทธิประโยชน์ เดิม ที่กำหนดให้ค่าชดเชยไว้ 30 วัน ต่อปี

เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2563 สมาพันธ์ศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบแห่งประเทศไทย ได้นำเสนอ เรื่อง ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 โดยนางสุจิน รุ่งสว่าง ผู้ประสานงานฯ กล่าวว่า สมาพันธ์ศูนย์ประสานงาน แรงงานนอกระบบ แห่งประเทศไทย มีข้อเสนอต่อแนวทางการแก้ไข ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด 3 ข้อ ดังนี้

1. ขอให้รัฐบาลทบทวน มาตรการส่งเสริมและเยียวยา แก่แรงงานนอกระบบ เนื่องด้วยแรงงานนอกระบบของประเทมีจำนวน 21.6 ล้านคน ที่อยู่ในระบบประกันสังคมมาตรา 39 – 40 จำนวน 3 ล้านกว่าคนที่ไม่อยู่ในระบบประกันสังคมจำนวน 18.6 ล้านคน ก็ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 เช่นกัน

2. ขอหยุดการพักชำระหนี้กับสถาบันการเงินทุกแห่ง ทุกกรณี เป็นเวลา 12 เดือน เนื่องจากไม่สามารถประกอบอาชีพได้ และเมื่อเวลาสถานการณ์วิกฤตก็ต้องเข้าสู่ระยะเวลาการฟื้นฟูจึงขอพักชำระหนี้เป็นระยะเวลา 12 เดือน

3. ขอให้รัฐ ใช้โอกาสนี้จัดตั้ง : กองทุนฉุกเฉิน: ส่งเสริมสนับสนุนแรงงานที่เดินทางกลับบ้านให้เป็นนักการเกษตร และนักการตลาดรุ่นใหม่ ทำตลาดออนไลน์ขายตรงต่อผู้บริโภคส่งถึงบ้าน และเร่งสนับสนุนให้ปลูกพืชหมุนเวียนระยะสั้นเพื่อให้มีรายได้ช่วงอยู่บ้าน และเมื่อเขามีรายได้พอเพียงก็จะลด เรื่องแรงงานย้ายถิ่นได้ ในระยะยาว ต้องพัฒนา

ยกระดับให้เป็นนักการตลาดผู้ส่งออกด้านพืชเกษตร เป็นครัวโลกตามนโยบายที่รัฐวางไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

วันที่ 27 มีนาคม 2563 สถาบันแรงงานและเศรษฐกิจที่เป็นธรรม (Just Economy and Labor Institute) ได้ยื่นหนังสือ ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน และขอเข้าพบคณะกรรมการประกันสังคม เพื่อ ยกระดับมาตรการดูแลเยียวยาผู้ประกันตนมาตรา 39 และมาตรา 40 และแรงงานอิสระกลุ่มอื่นที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 โดยเนื้อหา มีดังนี้

ตามที่คณะรัฐมนตรี (ครม.) มีมติ เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2563 เห็นชอบมาตรการช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 ระยะที่ 2 ในกลุ่มแรงงานลูกจ้าง ลูกจ้างชั่วคราว อาชีพอิสระ ที่ไม่ได้อยู่ในระบบประกันสังคม โดยกำหนดให้รับเงินช่วยเหลือเดือนละ 5,000 บาท เป็นเวลา 3 เดือน (เมษายน-มิถุนายน 2563) รวมเป็นเงินทั้งหมด 15,000 บาท โดยเบิกจ่ายงบประมาณจากกระทรวงการคลัง และกระทรวงการคลัง ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่มีสิทธิได้รับเงินเยียวยาดังกล่าวเอาไว้หลายประการ อาทิ

1) เป็นผู้ประกันตน ในมาตรา 39 และมาตรา 40,

2) ผู้ประกันตนในมาตรา 33 ที่ส่งเงินสมทบยังไม่ครบ 6 เดือน ซึ่งยังไม่ได้รับ สิทธิกรณีว่างงาน

3) ประชาชนทั่วไปที่ไม่ได้อยู่ในระบบประกันสังคม เช่น แม่บ้านทำความสะอาดตามบ้าน เป็นต้น นอกจากนี้ ครม. ได้กำหนดขั้นตอนของการรับเงินช่วยเหลือ คือ ให้ลงทะเบียนผ่านช่องทาง

เว็บไซต์ www.เราไม่ทิ้งกัน.com หรือผ่านสาขาของธนาคารรัฐ 3 แห่งเป็นหลัก นั้น

สถาบันแรงงานและเศรษฐกิจที่เป็นธรรมขอชื่นชมต่อหลักการของมาตรการชุดดังกล่าวที่มองเห็น ความสำคัญกับผู้ประกันตนตามมาตรา 39 และมาตรา 40 กลุ่มที่ไม่ได้รับการคุ้มครองทางสังคมอย่างรอบด้าน อย่างไรก็ตาม สถาบันฯ เห็นว่ามาตรการดังกล่าว ยังมีข้อจำกัดที่อาจกลายเป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงความช่วยเหลือเยียวยาสำหรับแรงงานบางกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มที่ต้องการความช่วยเหลือเยียวยาที่สุด เนื่องจากเหตุผล สำคัญคือ การกำหนดเป้าหมายที่ไม่เพียงพอและเงื่อนไขของคุณสมบัติที่รัดกุมเกินไป

ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2563 ผู้ประกันตนตามมาตรา 39 และมาตรา 40 มีจำนวนถึง 1,653,714 คน และ 3,311,533 คน (ที่มา: สำนักเงินสมทบ สำนักงานประกันสังคม) ตามลำดับ แต่กระทรวงการคลังกำหนดเป้าหมาย ผู้ประกันตนที่มีสิทธิได้รับการเยียวยาเพียง 3,000,000 คน ขณะที่การแพร่กระจายของโควิด 19 นั้นส่งผลกระทบกับแรงงานทุกคนโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ แต่ส่งผลกระทบต่อแรงงานบางกลุ่มที่มีความเปราะบางเป็นพิเศษ เช่น แรงงานหญิงและแรงงานอิสระในภาคบริการ ที่มีความสัมพันธ์ของการจ้างงานแบบไม่เป็นทางการ และไม่มีรายได้ประจำ เช่น แม่บ้านทำความสะอาดตามบ้าน อาชีพนวด รวมถึงแรงงานกลุ่มใหม่ในภาคเศรษฐกิจแพลตฟอร์ม เช่น ผู้ขับขีรถจักรยานยนต์รับจ้างและส่งอาหาร ที่ได้รับผลตอบแทนจากการท างานเป็นรายชิ้น แต่ต้องแบกรับความเสี่ยงของธุรกิจร่วมกับ

ผู้ประกอบการ นอกจากนี้ ยังมีแรงงานอิสระอีกจำนวนมากที่ไม่ได้เป็นผู้ประกันตนและไม่ได้ รับสิทธิประโยชน์จากมาตรการชุดนี้

ขณะที่แรงงานกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่ต้องการความช่วยเหลือเยียวยามากที่สุดกลุ่มหนึ่ง แรงงานกลุ่มนี้อาจกลับ ไม่สามารถเข้าถึงการลงทะเบียนของรัฐบาลได้ตามกำหนดเวลา ยิ่งไปกว่านั้น เงื่อนไขของการลงทะเบียนเพื่อให้ เจ้าหน้าที่ตรวจสอบคุณสมบัติเป็นกรณีไป (case by case basis) ไม่สามารถนำไปใช้ได้จริงในทางปฏิบัติ เพราะ คนงานกลุ่มนี้มักไม่มีเอกสารและหลักฐานแสดงการจ้างงานและรายได้ที่เป็นทางการ การกำหนดคุณสมบัติที่พึงพา การใช้วิจารณญาณของเจ้าหน้าที่ย่อมนำไปสู่ความลำเอียงของการช่วยเหลือเยียวยา และสร้างอุปสรรคในการเข้าถึงสำหรับแรงงานกลุ่มดังกล่าวที่ในเชิงโครงสร้างมีอำนาจต่อรองต่ำและมีความเปราะบางทางสังคมมากกว่ากลุ่มอื่นอยู่แล้ว

ดังนั้น สถาบันฯ ได้รวบรวมความเห็นของผู้ประกันตนมาตรา 39 และ 40 และองค์กรภาคประชาสังคมด้านแรงงานที่เกี่ยวข้อง (ดังที่มีรายชื่อแนบท้ายจดหมายนี้) จัดทำเป็นข้อเสนอต่อนายกรัฐมนตรี ดังต่อไปนี้

1. เพื่ออำนวยความสะดวกตัว รวดเร็ว และทันต่อสถานการณ์มากยิ่งขึ้น เสนอให้นายกรัฐมนตรีประสานกับรัฐมนตรีกระทรวงแรงงานและกระทรวงการคลังเพื่อน ำฐานข้อมูลจากสำนักงานประกันสังคมไปใช้ในการ โอนเงินช่วยเหลือเข้าบัญชีให้แก่ ผู้ประกันตน มาตรา 39 และมาตรา 40 เพื่อให้สามารถเยียวยาแก่ผู้ประกันตนใน

ระบบ ประกันสังคมได้อย่างครบถ้วนทุกคนโดยไม่
ต้องลงทะเบียน อีกทั้งต้องไม่กำหนดขั้นตอน ใดๆ ที่
อาจเพิ่มภาระให้กับผู้ประกันตนเพื่อเข้าถึงสิทธิที่พึง
ได้

2. รัฐบาลขยายระยะเวลาของการเยียวยา
ช่วยเหลือออกเป็น 6 เดือน คือ เดือนเมษายนกันยายน
2563 เนื่องจากผลกระทบของโควิด-19 มีแนวโน้มที่
จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจใน ระยะยาว และขอให้ปรับลด
ส่วนของเงินสมทบที่ผู้ประกันตนมาตรา 39 ต้องจ่าย
ลงเป็น 216 บาทต่อเดือน หรือแค่ส่วนของฝ่ายลูกจ้าง
(เดิมผู้ประกันตนมาตรา 39 จ่ายเดือนละ 432 บาท
เนื่องจากผู้ประกันตนไม่มีนายจ้าง จึงต้องแบก
รับภาระจ่ายเงินให้ฝ่ายนายจ้าง 50 เปอร์เซ็นต์)

3. ขยายขอบเขตมาตรการเยียวยาเพื่อให้
ครอบคลุมถึงกลุ่มแรงงานข้ามชาติที่เป็น
ผู้ประกันตน รวมถึงออกมาตรการเยียวยาแก่แรงงาน
กลุ่มอาชีพอิสระอีกจำนวนมากที่ไม่ เป็นผู้ประกันตน
และจัดเตรียมมาตรการรองรับทางเศรษฐกิจในระยะ
ยาวแก่แรงงานทุก กลุ่มโดยถ้วนหน้ากัน ในส่วนนี้
ทางสถาบันฯ จะพยายามรวบรวมข้อมูลความ
ต้องการ และข้อเสนอจากแรงงานกลุ่มต่างๆ มา
เพิ่มเติมให้กับรัฐบาลต่อไป

4. ให้กระทรวงแรงงานและหน่วยงานที่
เกี่ยวข้องตรวจสอบมิให้นายจ้างฉวยโอกาสใช้
สถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 เป็นข้ออ้าง
ในการละเมิดสิทธิแรงงาน เช่น เลิกจ้างพนักงาน หรือ
ให้ลูกจ้างพักงาน 14 วันโดยไม่ได้รับค่าจ้าง และให้
ลูกจ้างลาโดยใช้ สิทธิวันลาพักของตนเอง

รายงานโดย วาสนา ลำดี

คสท. และสรส.แถลงงดจัดงานวันกรรมกร สากล 1 พ.ค.นี้ พร้อมเสนอ 6 ข้อแก้โควิด-19

เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2563 คณะกรรมการ
สมานฉันท์แรงงานไทย (คสท.) และสมาพันธ์
แรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ (สรส.) ได้ออก
แถลงการณ์เรื่อง งดจัดงาน “วันกรรมกรสากล” 1
พฤษภาคม 2563 โดยมีเนื้อหา ดังนี้

ด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโค
โรน่าสายพันธุ์ใหม่ โควิด 19 ที่เกิดขึ้นในทุกประเทศ
ทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยและมีแนวโน้มที่จะส่งผล
กระทบอย่างยากที่จะคาดการณ์แม้ในบางประเทศจะ
สามารถควบคุมการแพร่ระบาดได้ระดับหนึ่ง แต่ก็ยัง
อยู่ในสภาวะการเฝ้าระวังอย่างเข้มงวด แต่บาง
ประเทศยังต้องเผชิญกับการแพร่ระบาดยากที่จะ
ควบคุมมีผู้ติดเชื้อ เกิดอาการป่วย และเสียชีวิตเป็น
จำนวนมากจนองค์การอนามัยโลก (WHO) ต้อง
ประกาศให้เป็นภัยพิบัติของโลก

ประเทศไทยเป็นอีกประเทศหนึ่งที่กำลัง
เผชิญกับสถานการณ์การแพร่ระบาดที่ยากจะควบคุม
รัฐบาลจึงขอความร่วมมือมายังประชาชนในสาขา
อาชีพต่าง ๆ หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ บริษัท
ห้างร้าน และสถานประกอบการต่าง ๆ เพื่อเข้มงวด
เฝ้าระวัง และปฏิบัติตามมาตรการและคำสั่งของ
รัฐบาลอย่างเคร่งครัด พร้อมสั่งปิดสถานที่ต่าง ๆ ซึ่ง
แน่นอนว่าย่อมส่งผลกระทบเป็นวงกว้างแก่
ประชาชนในทุกสาขาอาชีพ แต่เมื่อพิจารณาจาก
สถานการณ์การแพร่ระบาดอย่างรุนแรงของโควิด 19
แล้วก็เป็นเหตุผล เป็นความจำเป็นที่ประชาชนทุกคน

ต้องให้ความร่วมมือเพื่อหยุดยั้งภัยพิบัติในครั้งนี้ มิฉะนั้นแล้วประเทศไทยอาจเข้าสู่สภาวะขั้นวิกฤต ประชาชนล้มตายเป็นจำนวนมาก ซึ่งแน่นอนว่าเราทุกคนไม่อยากเห็น ไม่ต้องการให้เกิดขึ้น

ดังนั้น เพื่อให้ความร่วมมือกับรัฐบาลและหน่วยงานทางการแพทย์ สาธารณสุข ร่วมกันหยุดยั้งการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ โควิด 19 คณะกรรมการสมานฉันท์แรงงานไทย (คสรท.) และ สมาพันธ์แรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ (สรส.) จึงจัดกิจกรรม “วันกรรมกรสากล” 1 พฤษภาคม 2563 และขอให้พี่น้องผู้ใช้แรงงานทุกภาคส่วนให้ความร่วมมือปฏิบัติตามคำสั่งของรัฐบาล หน่วยงานทางการแพทย์ สาธารณสุขทั้งส่วนกลาง และท้องถิ่นโดยเคร่งครัด

อย่างไรก็ตามจากสถานการณ์ภัยพิบัติในครั้งนี้ได้ส่งผลกระทบต่อพี่น้องผู้ใช้แรงงานในทุกภาคส่วนอย่างรุนแรงเช่นกัน ทั้งแรงงานในระบบ แรงงานนอกระบบ แรงงานลูกจ้างภาครัฐและแรงงานข้ามชาติ ทั้งโรงงาน สถานประกอบการขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ซึ่ง คสรท. และ สรส. จะจัดทำข้อเสนอเพื่อเสนอต่อรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาต่อไป

ข้อเสนอต่อรัฐบาลเฉพาะหน้า

1. ขอให้เปิดบริการตรวจไวรัสโควิดในกลุ่มเสี่ยง ครอบคลุมในทุกพื้นที่ ฟรี ไม่เสียค่าใช้จ่าย

2. ขอให้จัดหาอุปกรณ์ เครื่องมือ ยา เวชภัณฑ์ในการป้องกันรักษาให้เพียงพอ

3. ขอให้ควบคุมราคาสินค้าไม่ให้ขึ้นราคา ไม่ให้เกิดการกักตุนสินค้าจำเป็นประชาชนในภาวะวิกฤต

4. ขอให้หามาตรการช่วยเหลือเรื่องเครื่องอุปโภค บริโภคแก่ประชาชน ผู้ใช้แรงงานที่ขาดรายได้จากภัยพิบัติ

5. สำหรับผู้ที่ถูกกักตัวเพื่อตรวจสอบ ฝ้าระวังโรค ต้องได้รับการดูแลที่ดีเพียงพอ

6. ผู้ใช้แรงงานที่ได้รับผลกระทบจากรัฐบาลจากการปิดกิจการชั่วคราวตามคำสั่ง และนโยบายของรัฐบาล

ขอให้วางมาตรการช่วยเหลือทั้งเฉพาะหน้า และระยะยาว และขอให้กำลังใจไปยังทุกคน ทุกฝ่าย ทั้งรัฐบาล แพทย์ พยาบาล บุคลากรสาธารณสุข หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ โรงงาน สถานประกอบการ ประชาชน ผู้ใช้แรงงานทุกสาขาอาชีพ สามัคคีมีพลังใจ ใช้วิกฤต เป็นโอกาส ฝ่าข้ามปัญหา อุปสรรค ภัยพิบัติไปด้วยกัน.. ด้วยความเชื่อมั่นในพลังของคนไทย เชื่อมมั่นในพลังของมวลมนุษยชาติ

รายงานโดย วาสนา ลำดี

ที่มากรุงเทพธุรกิจ <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail>